

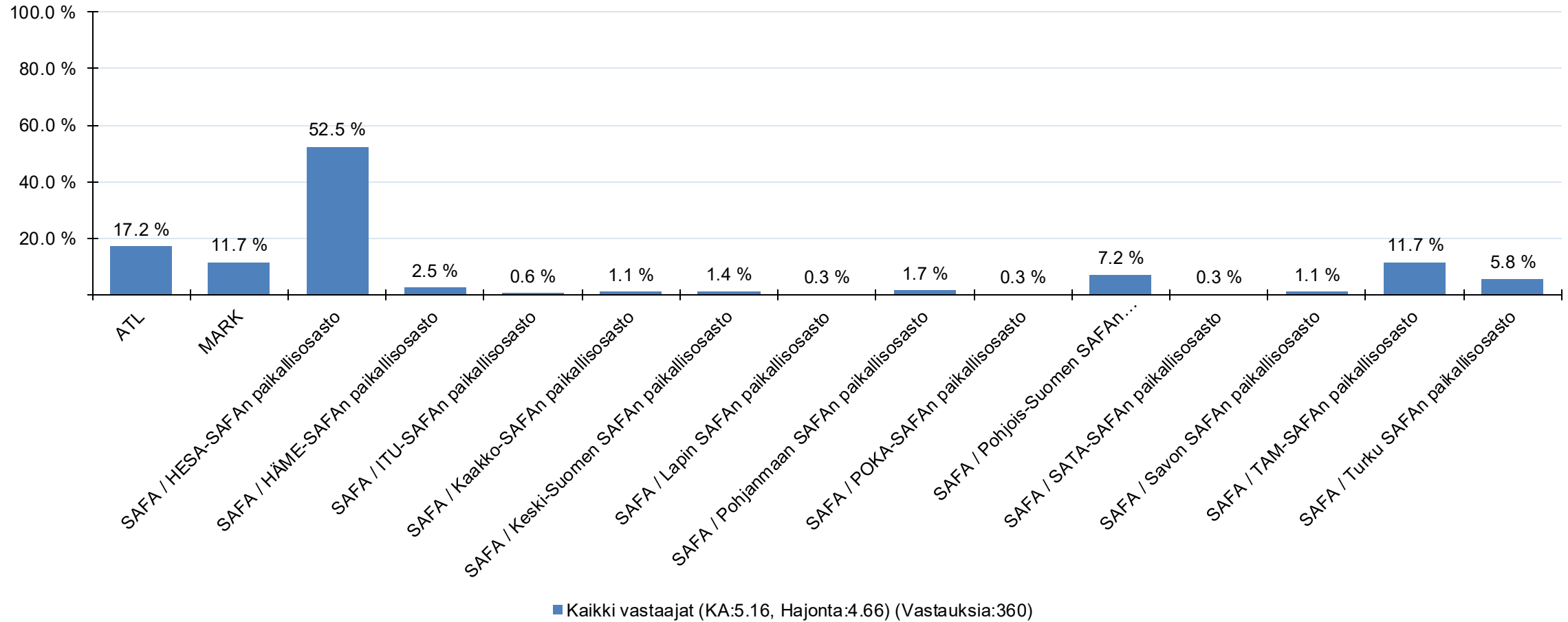
SAFA – ATL - MARK_suhdannekysely_4/2025

KAIKKI

2.6.2025

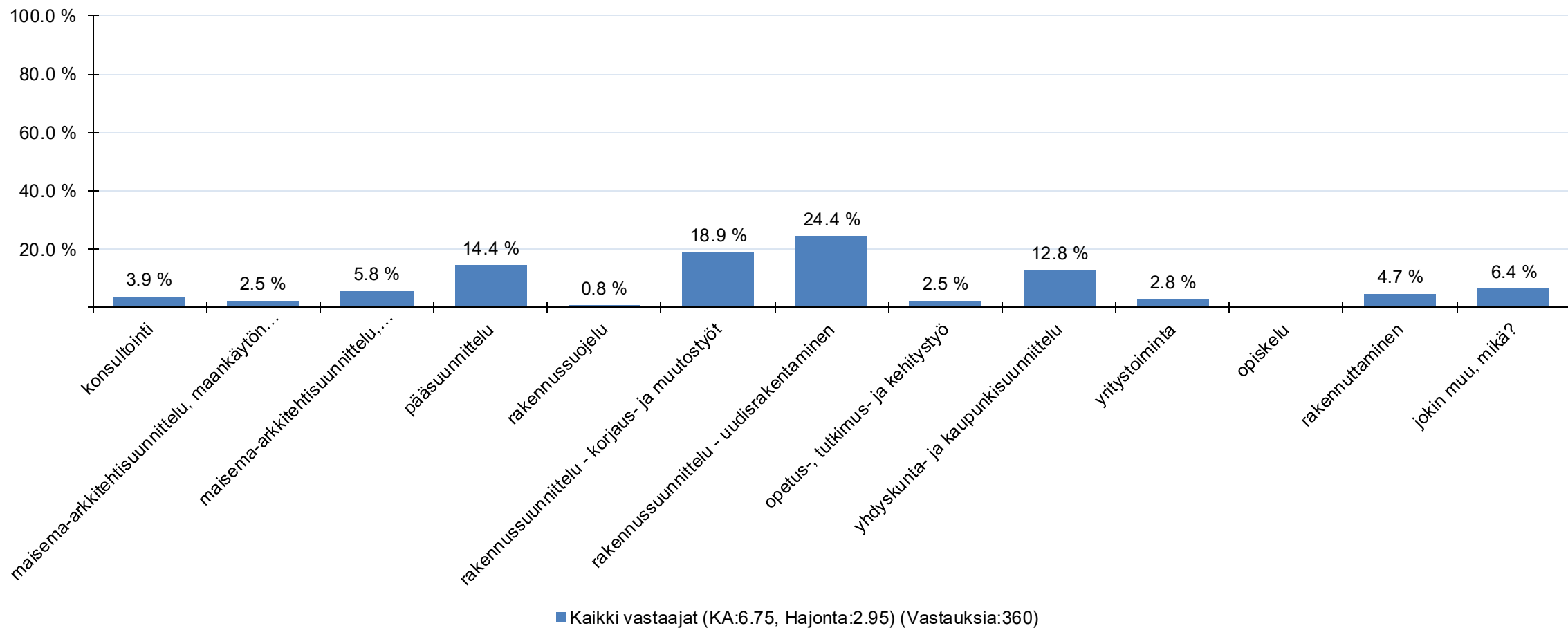
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

1. JÄSENYYS

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

2. PÄÄTEHTÄVÄNI

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

2. PÄÄTEHTÄVÄNI - jokin muu, mikä? (Kaikki vastaajat)

- Viranomainen
- työtön, uudisrakentamisen rakennussuunnittelu
- Tällä hetkellä työtön
- myymäläsuunnittelu
- Työtön
- Uudiskohteet ja korjausrakentaminen 50/50
- rakennusvalvonta
- Työtön
- maakuntakaavoitus ja kuntien kaavoituksen seuranta
- luvitus
- johtaminen
- pääsuunnittelu, rakennussuunnittelu - uudisrakentaminen ja kaavoitus samanarvoisesti
- työtön

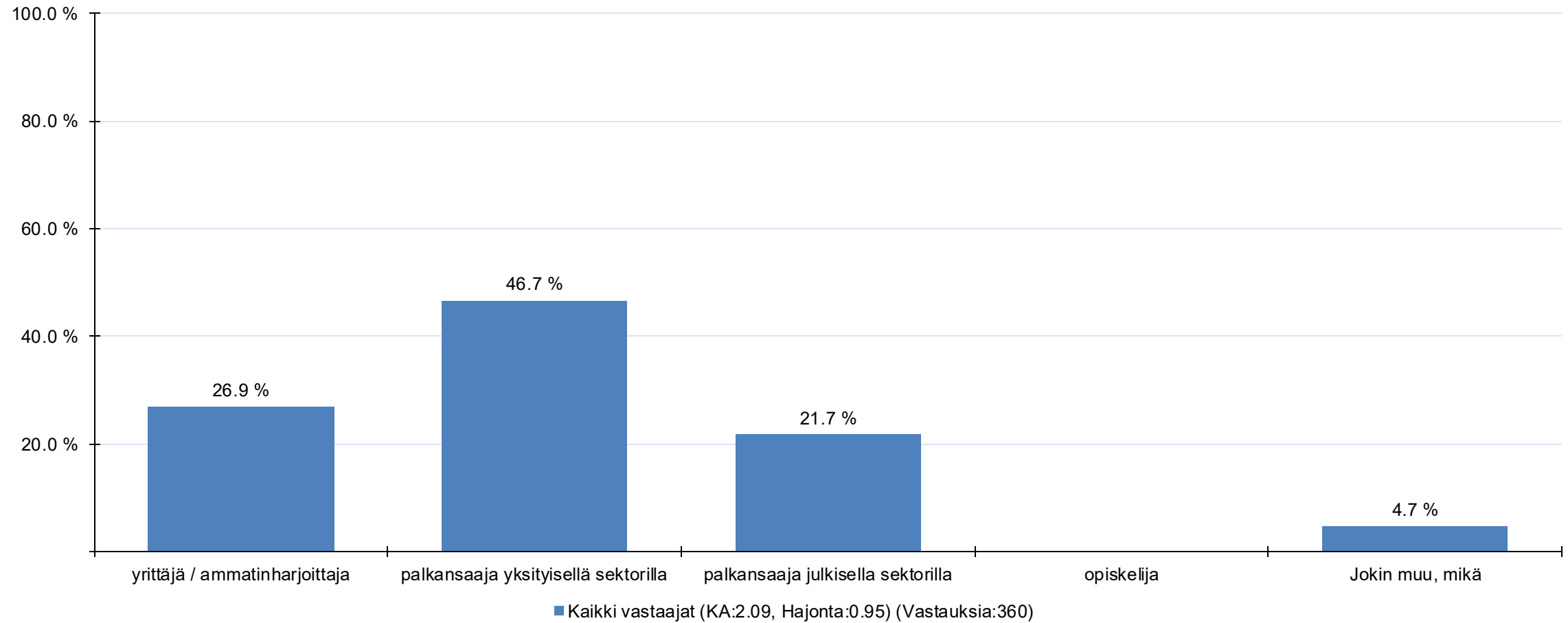
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

2. PÄÄTEHTÄVÄNI - jokin muu, mikä? (Kaikki vastaajat)

- työtön
- rakennusvalvonta
- Työtön
- rakennusvalvonta
- Työtön
- Pääurakoitsija
- Sisustus
- Hankekehitys sisältäen uudis- ja korjausrakentamisen
- Suunnittelun ohjaus
- arkkitehtitoimiston johtaminen
- pää- ja rakennussuunnittelu

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

3. TOIMENKUVANI

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

3. TOIMENKUVANI - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Opiskelija ja palkansaaja
- työtön
- Ks. Edellä
- puoliksi palkansaaja, puoliksi apurahansaaja
- Työtön
- työtön, irtisanottu
- Työtön
- Työtön, irtisanottu
- Toimitusjohtaja
- Työtön
- Työtön
- työtön
- Työtön

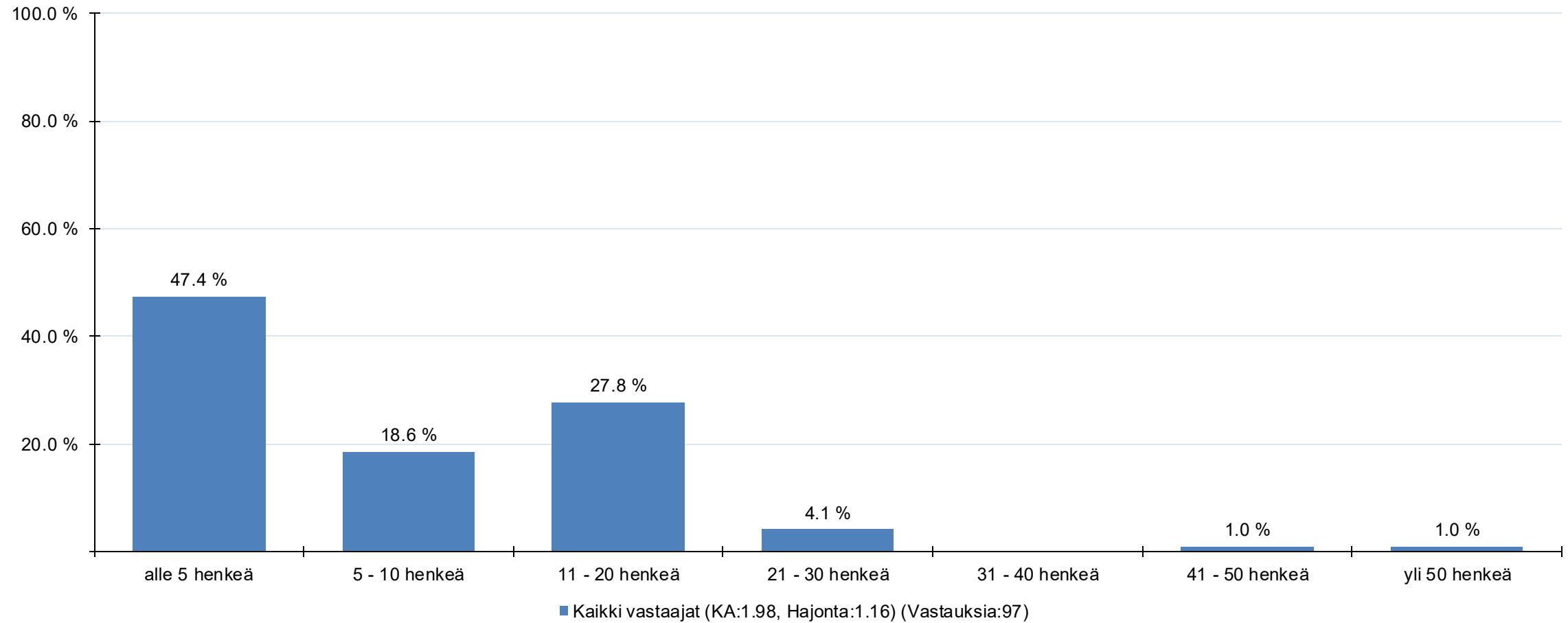
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

3. TOIMENKUVANI - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Työtön
- Toimialajohtaja
- Työtön
- Työtön viime joulukuusta
- Hanketyöntekijä, jaettu rahoitus

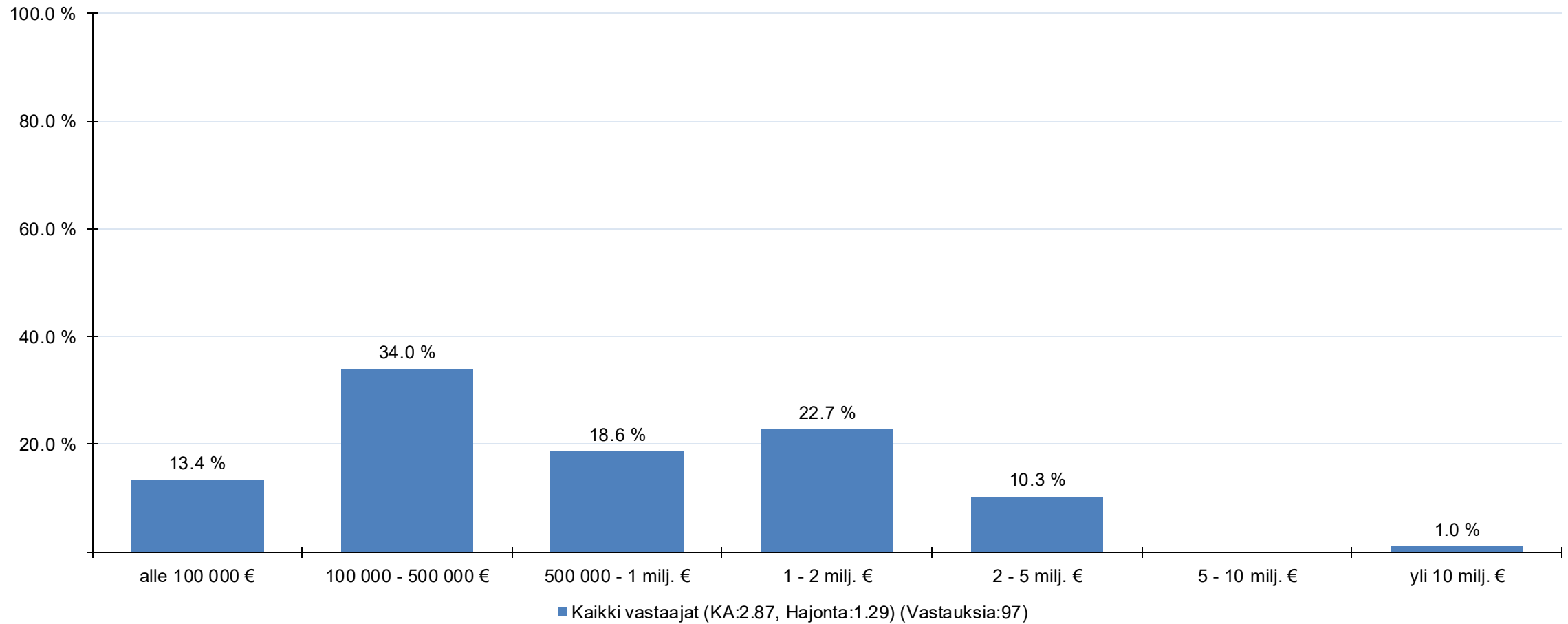
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

4. YRITYKSENI KOKO

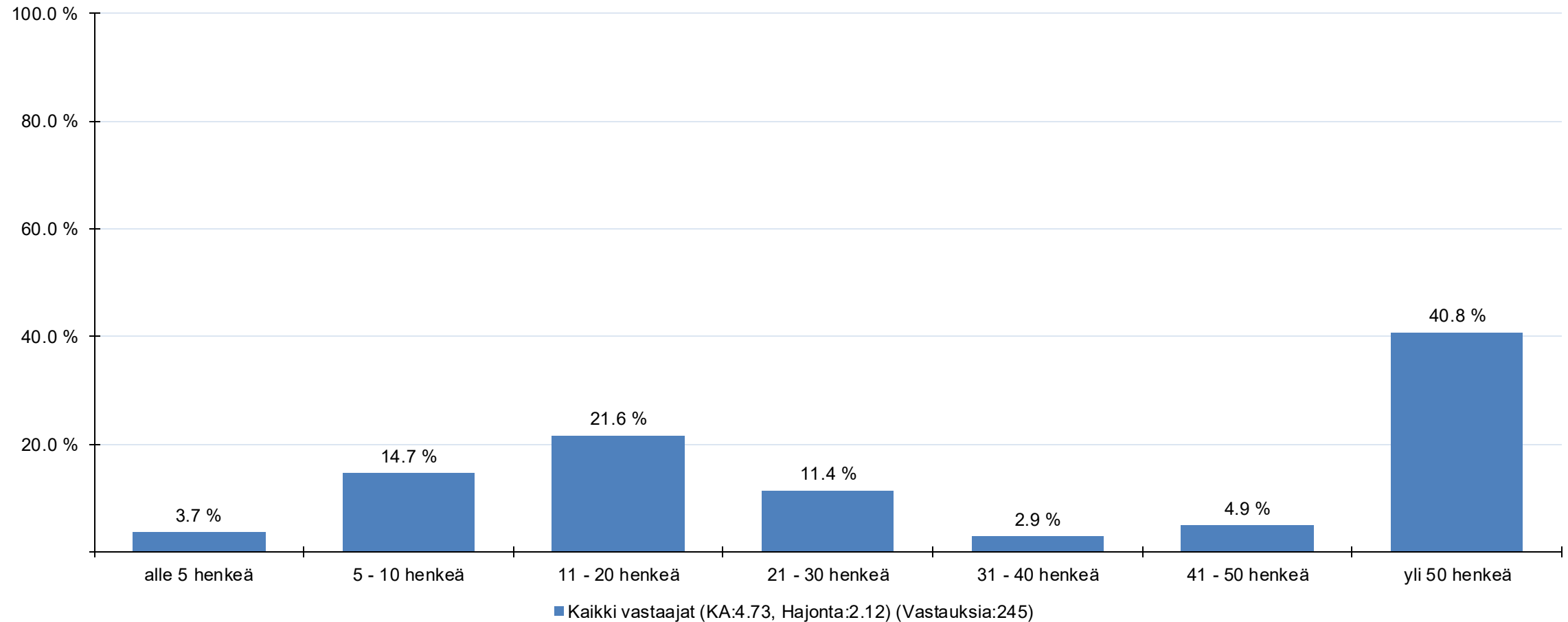
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

5. YRITYKSENI LIIKEVAIHTO (vuosi 2023)

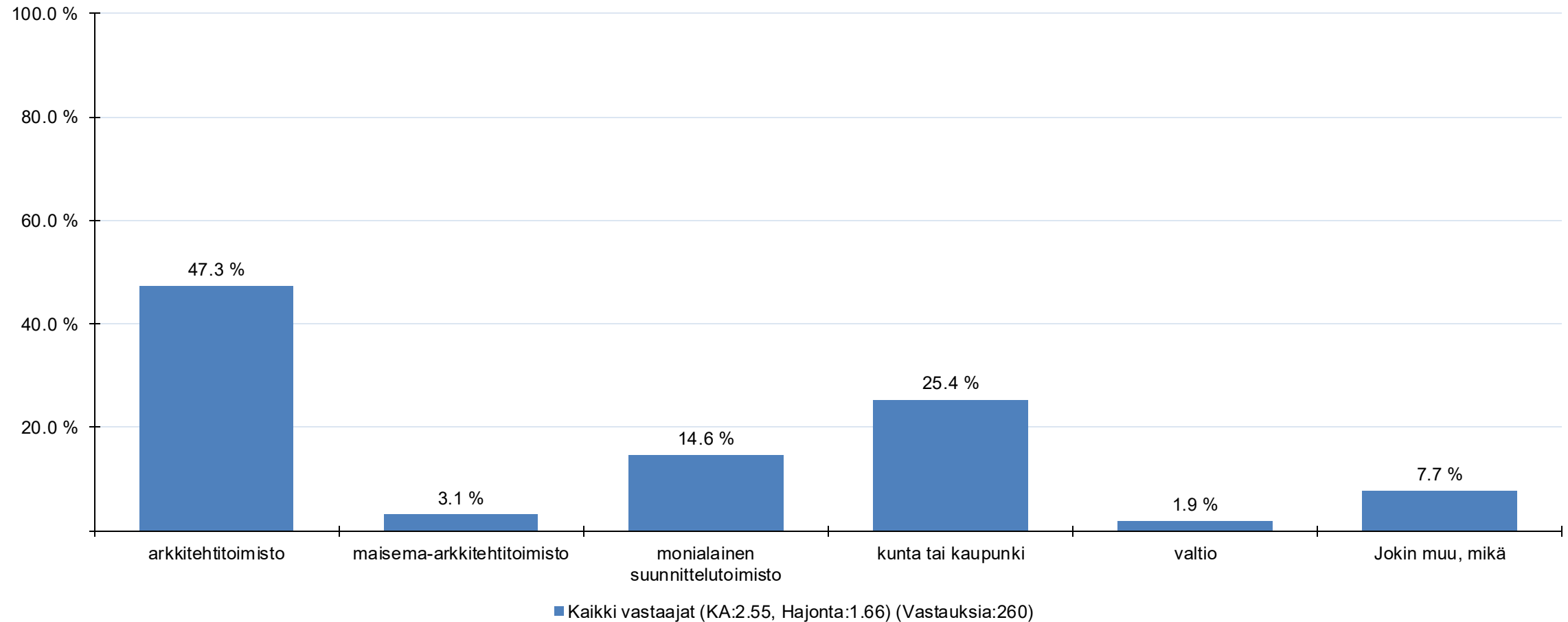
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

4. TYÖPAIKKANI KOKO

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

5. TYÖNANTAJANI ON

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

5. TYÖNANTAJANI ON - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- hyvinvointialue
- Ks. Edellä
- puoliksi yliopisto puoliksi freelancer
- OAMK
- maakunnan liitto
- työtön, irtisanottu
- -
- Säätiö
- Työtön
- maakuntaliitto
- -
- Työtön
- työtön

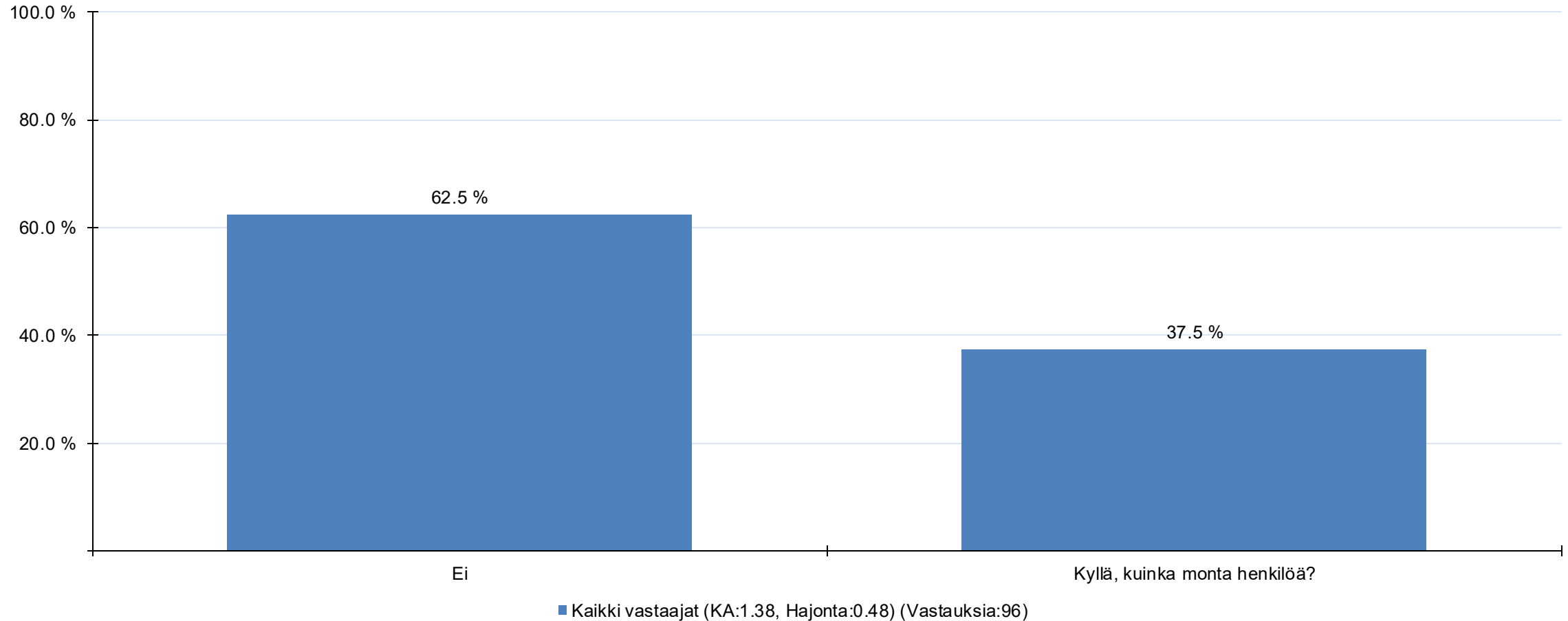
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

5. TYÖNANTAJANI ON - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- työtön
- Työtön
- Rakennusliike
- Oli arkkitehtitoimisto, kunnes tuli muutosneuvottelut
- Helsingin yliopisto
- Yliopisto
- rakennusliike

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko yrityksenne lomauttanut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko yrityksenne lomauttanut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

- Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 10
- 4
- 5
- yksi
- Yksi
- 5
- 1
- 8
- 7
- 7 henkeä eri pituisissa pätkissä ja osa-aikaisuuksissa
- 2
- 2
- 10

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko yrityksenne lomauttanut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

- Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 10
- 4 henkilöä
- 1
- 2
- 10 lomautettuna osa-aikaisesti
- 10
- 6
- 1
- 1
- 1
- 10
- 1
- 3

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

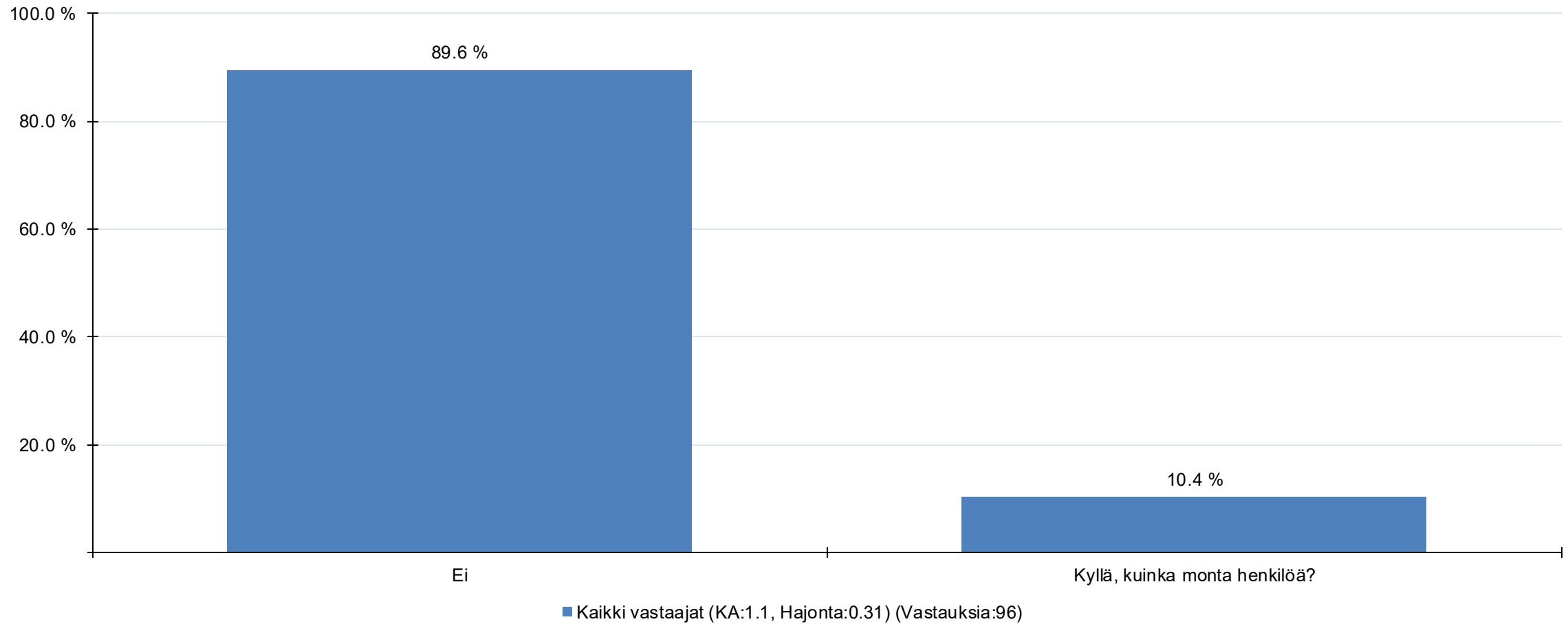
6. Onko yrityksenne lomauttanut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

- Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 3
- 7
- osa-aikaisesti 6
- 2
- Koko henkilöstön
- 4
- 15
- 12
- 3
- Osittaisia lomautuksia, noin 30 prosenttia työvoimasta eli 6 henkilöä kokonaisiksi muutettuna
- 8

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko yrityksenne irtisanonut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

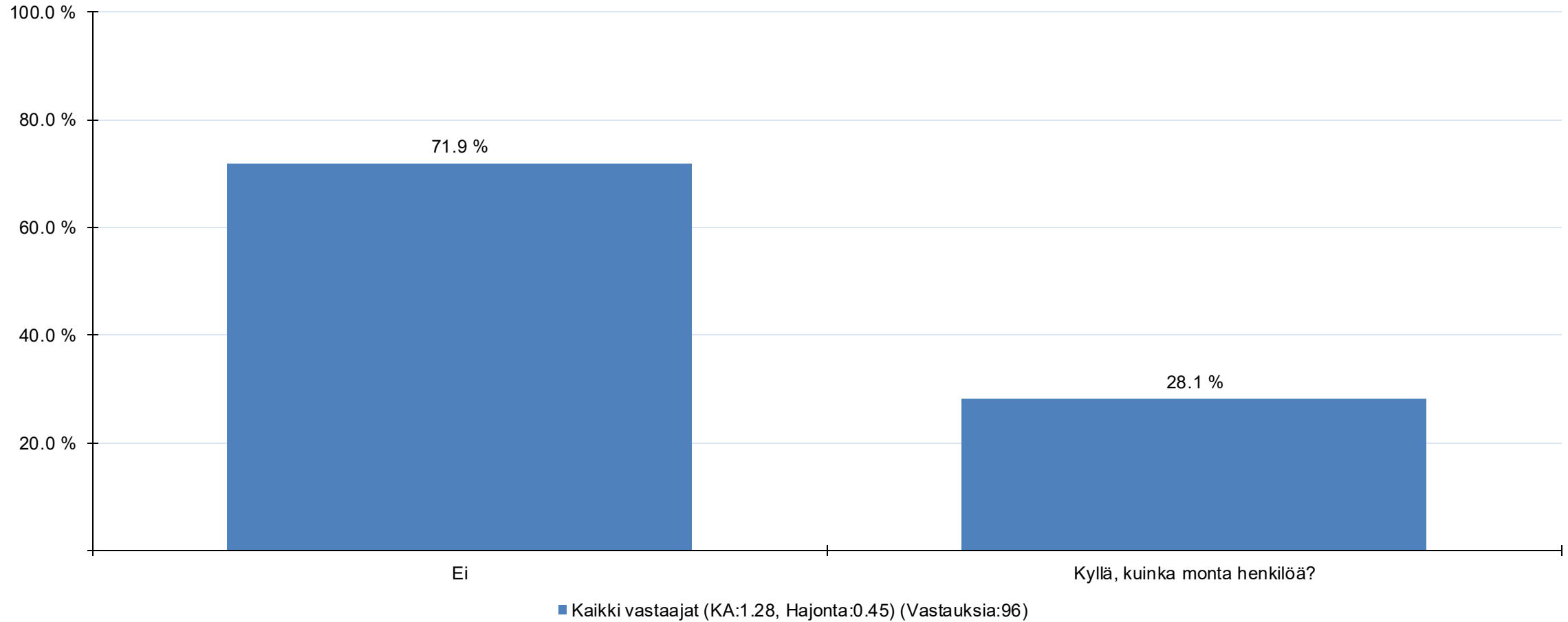
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko yrityksenne irtisanonut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 2
- 1 suunn assistentti
- 3
- 1
- 5
- 2
- 1
- 1
- 3
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko yrityksenne aikeissa lomauttaa henkilöstöä?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko yrityksenne aikeissa lomauttaa henkilöstöä? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 5-8 lisää
- ehkä 1, jos ei tule töitä kuukauden sisään
- Lomautuksia meneillään.
- yksi
- 2
- 1
- 1
- 5
- 1-4 henkeä syksyllä riippuen työtilanteesta, mahdotonta ennustaa
- 0-3
- 4 henkilöä
- 3
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko yrityksenne aikeissa lomauttaa henkilöstöä? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- lomautukset jatkuvat edelleen
- 1
- tarpeen mukaan
- 1
- 8
- 6
- 2
- 1
- mahd. 2-5 henkilöä, mikäli emme saa uutta toimeksiantoa syksyyn mennessä
- 10
- 2
- Puolet henkilöstöstä

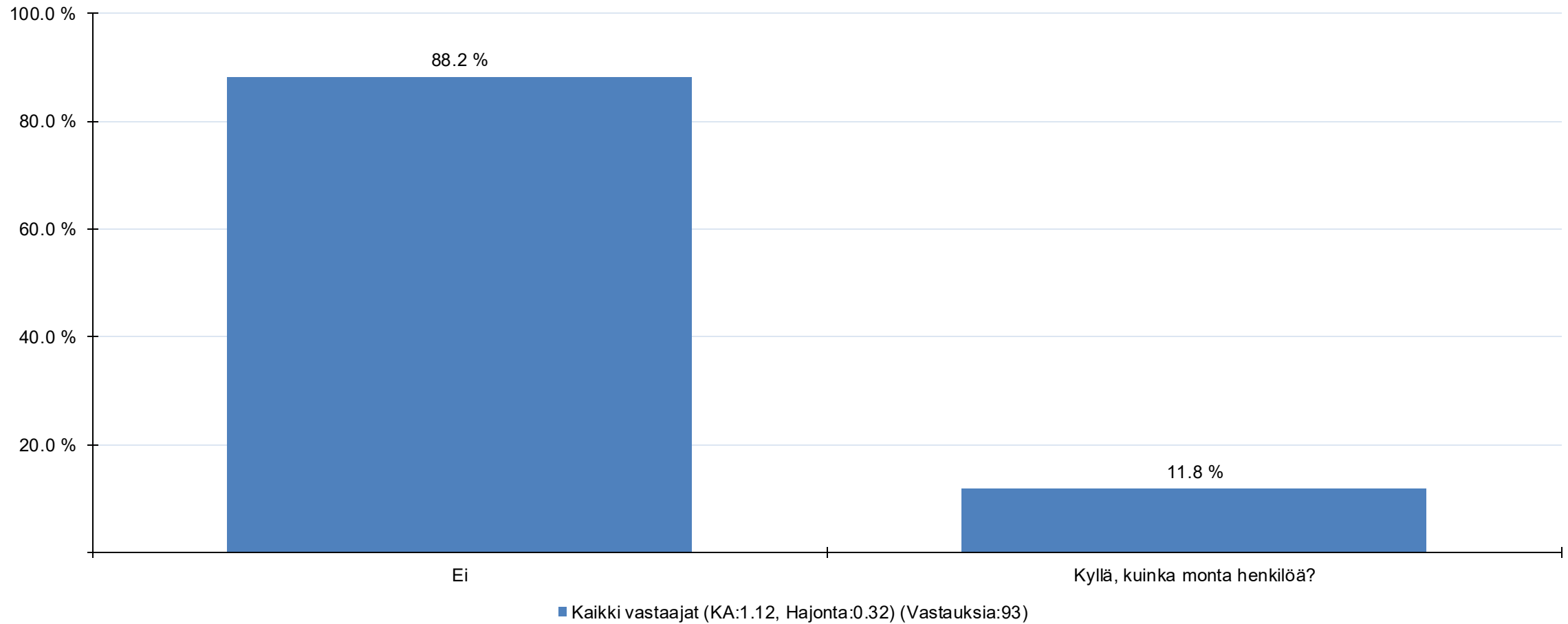
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko yrityksenne aikeissa lomauttaa henkilöstöä? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- Puolet henkilöstöstä
- 4
- 8

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko yrityksenne aikeissa irtisanoa henkilöstöä?

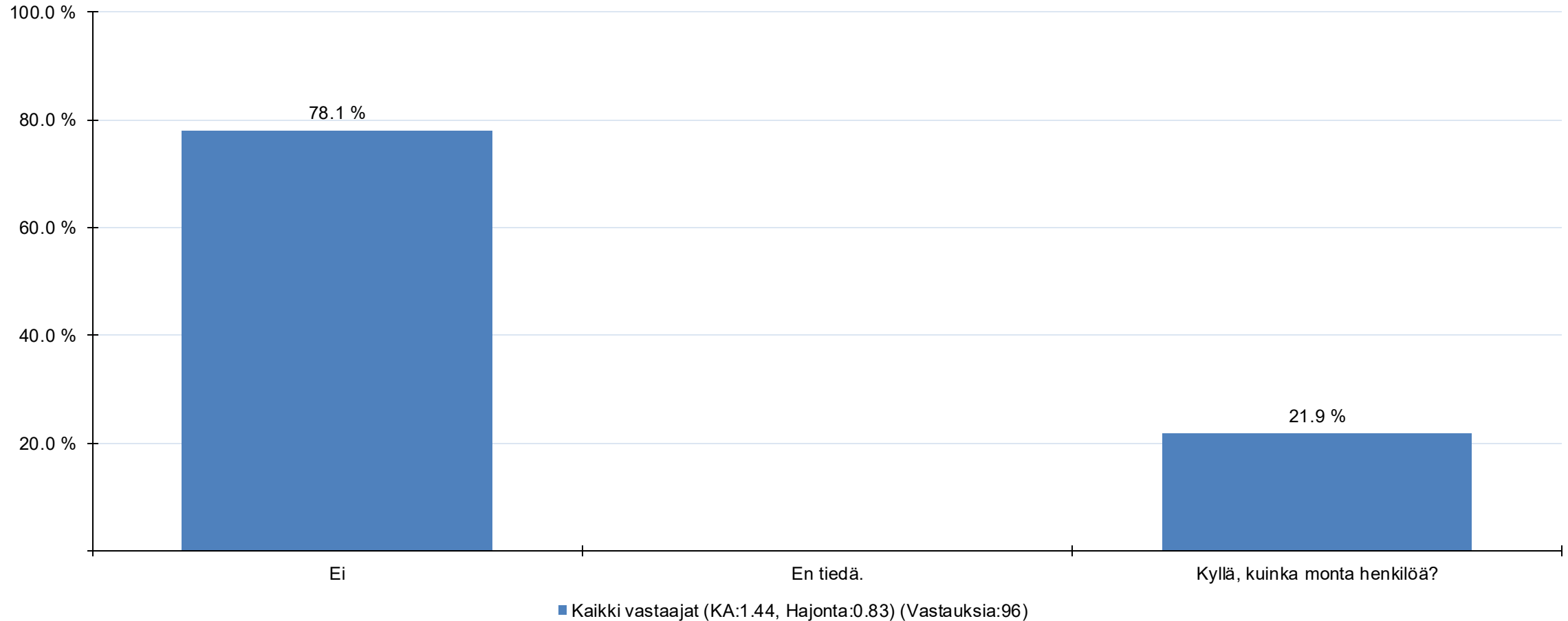
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko yrityksenne aikeissa irtisanoa henkilöstöä? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1-5
- 1
- mahdollisesti lomautuksen sijaan
- mahdollisesti 2
- 2
- 1
- 1
- Kaikki.
- 1-5
- 2
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko yrityksenne rekrytoinut lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko yrityksenne rekrytoinut lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- olemme rekrytoineet yhden henkilön.
- 1
- 2
- 2
- 1
- kaksi osa-aikaista työntekijää
- 1
- 1
- 1
- 1
- 1
- 1

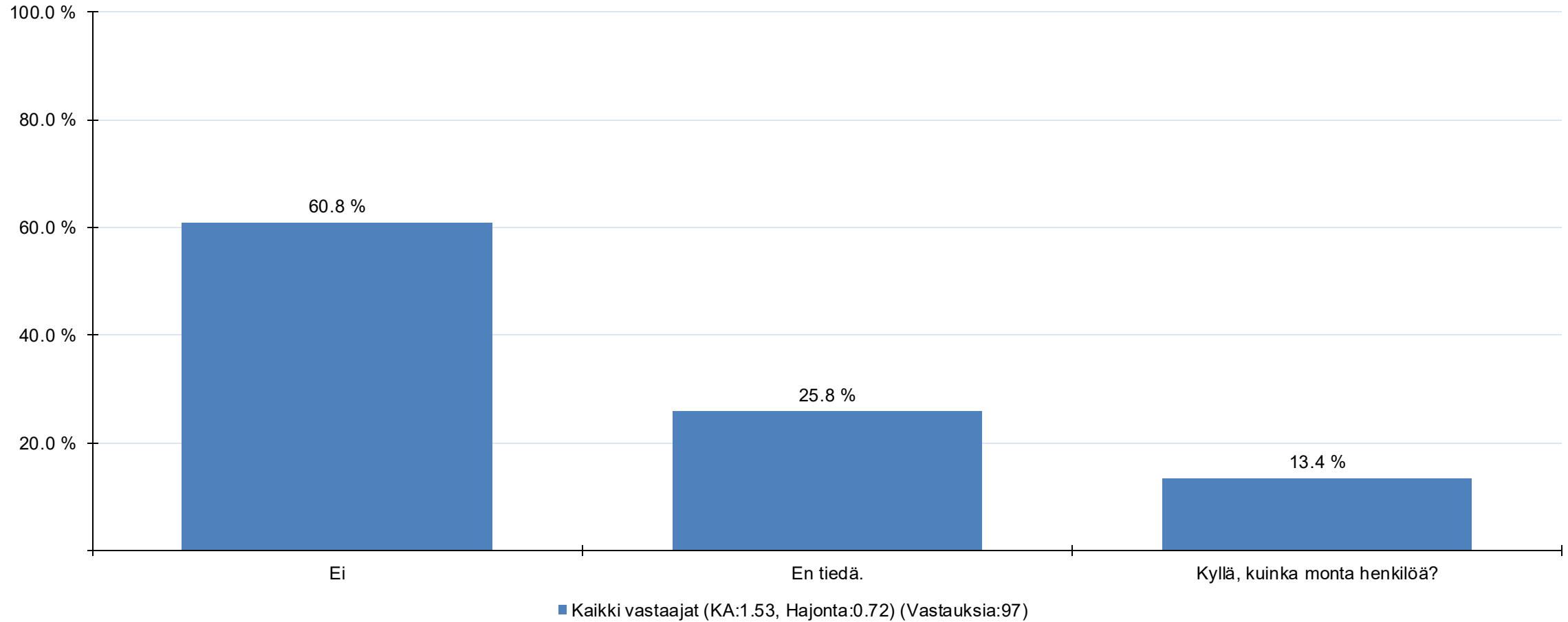
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko yrityksenne rekrytoinut lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 3
- 3
- 1
- 1
- 2
- 3
- 0,5
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko yrityksenne aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko yrityksenne aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- Näillä näkymin on tarpeen rekrytoida yksi henkilö. Toki epäselvää on, miten viimepäivien tapahtumat (USA tariffit) muuttavat talouden kuvaa.
- 1-2
- 1-2
- 1
- 1
- 1 - 2
- 1
- 2-3
- 1
- 1
- 1-2
- 1

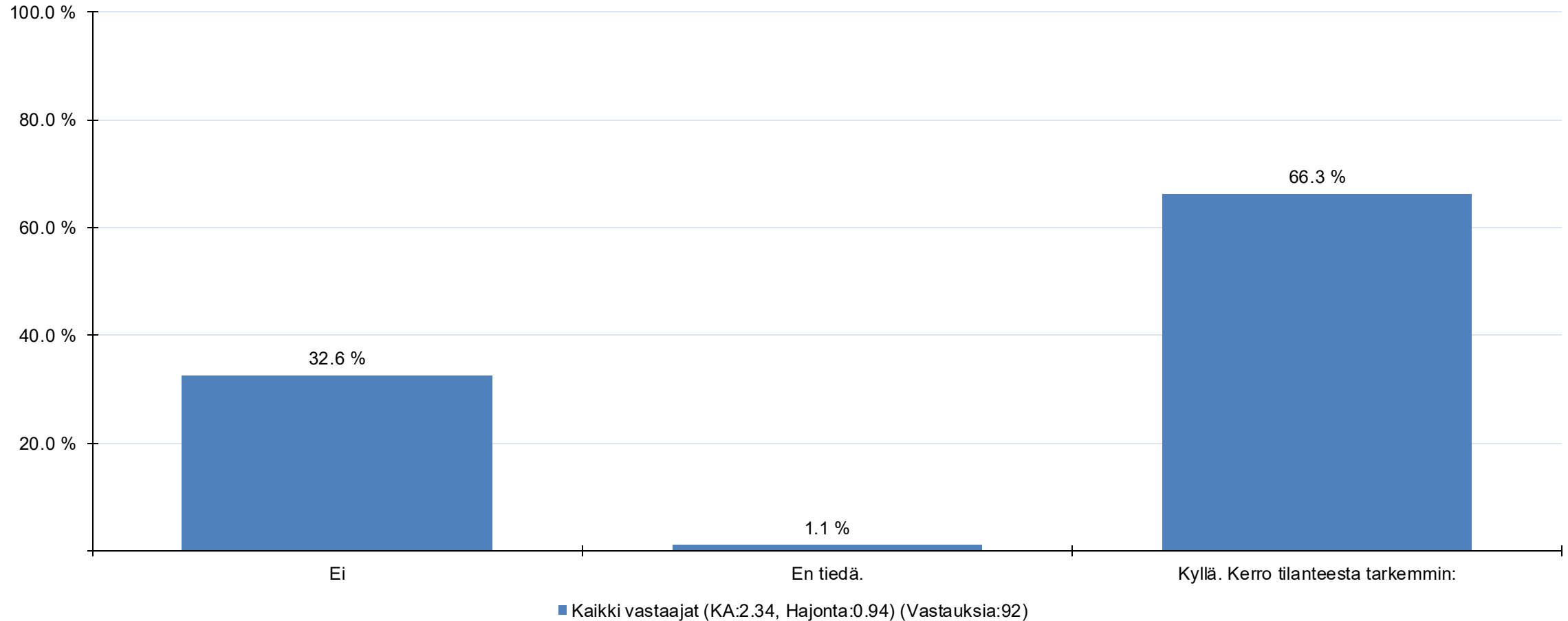
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko yrityksenne aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- suurin osa hankkeista tauolla ja aikataulut siirtyneet eteenpäin
- Lähes kaikki isot hankkeet ovat viivästyneet
- Jo pidemmältä ajalta käynnissä ollut hanke on pysähdyksissä, asuntomarkkinoiden olemattomien näkymien johdosta.
- Suurimmat viivästykset pääasiassa tapatuneet jo aiemmin, nyt muuten hiljaista.
- laaja uudisrakennushanke, rakentamisen aloitus siirtyy ainakin vuodella eteenpäin
- Suunnittelu oli osittain tauolla hankkeen viivästyksen vuoksi.
- Töitä ei ole tai niistä ei saa edes palkkaan kuluja.
- Investointipäätöksiä jähkaillaan
- Hankkeita on supistettu ja aikatauluja siirretty
- investointien viivästyminen
- Sama tilanne mitä ollut jo pidempään hankkeita pöydällä mutta suunnittelua ei jatketa tällä hetkellä.
- Asuinrakentamiskohteet junnaavat paikoillaan.
- kaikki käynnissä olleet peruttu

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- kaikki käynnissä olleet peruttu
- useat hankkeet lagaavat, isoista pieniin.
- odottaa suhdanteen muutosta asuntorakentamisessa
- investointipäätös viivästynyt, luvan hakeminen viivästynyt
- 2 pääprojektia, toteutusvaiheen aloitukset
- Asuntomarkkina ei vedä, yritysasiakkaat rajoittavat investointejaan taloustilanteen vuoksi. Yleinen talouden suhdanne heijastuu suoraan toimintaamme.
- Useimmat asuinkerrostalohankkeet holdissa.
- uusia asuntorakentamisen toimeksiantoja ei käynnisty
- Meillä seisoo useampi hanke samaan aikaan: osa siksi, että hankkeelle ei saada rahoitusta haastavassa suhdannetilanteessa, osa rakennusluvasta tehdyn valituksen vuoksi.
- 1. Valitusprosessi käynnissä, 2. Valtion rahatilanteen takia siirtynyt tulevaisuuteen
- Lähes kaikissa suunnitteluhankkeissa (rakennussuunnittelu) on ollut eripituisia katkoja ja viivästyksiä.
- Rakennuttajilla ongelmia saada rahoitusta hankkeille

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Rakennuttajilla ongelmia saada rahoitusta hankkeille
- Vaparaahoitteiset asuntokohteet viivästyneet joko rakentaminen tai suunnittelu.
- Rahoitusta odotetaan suunnitelluissa hankkeissa ja useita hankkeita odottaa liikkeellelähtöä
- Suhdanteesta johtuen muutaman hankkeen aloitusta on viivästetty johtuen mm. tilojen käyttäjien sitoutumattomuudesta
- Asiakkailla asuntolainan saanti vaikeaa.
- Hankkeita on sekä keskeytetty että siirretty eteenpäin
- julkinen rakentaminen muuttunut epävarmemmaksi
- Hankkeen aloituksen lykkäntyminen epävarmuuden takia
- Suomen hankkeet ovat viivästyneet suhdannetilanteen tai valitusten vuoksi.
- Useat hankkeet ovat viivästyneet tai keskeytyneet määräämättömäksi ajaksi.
- Asuntokohteet siirtyvät koko ajan eteenpäin
- Hankkeet eivät vain yksinkertaisesti etene suhdanteiden/markkinatilanteen vuoksi
- Kaikki mataa

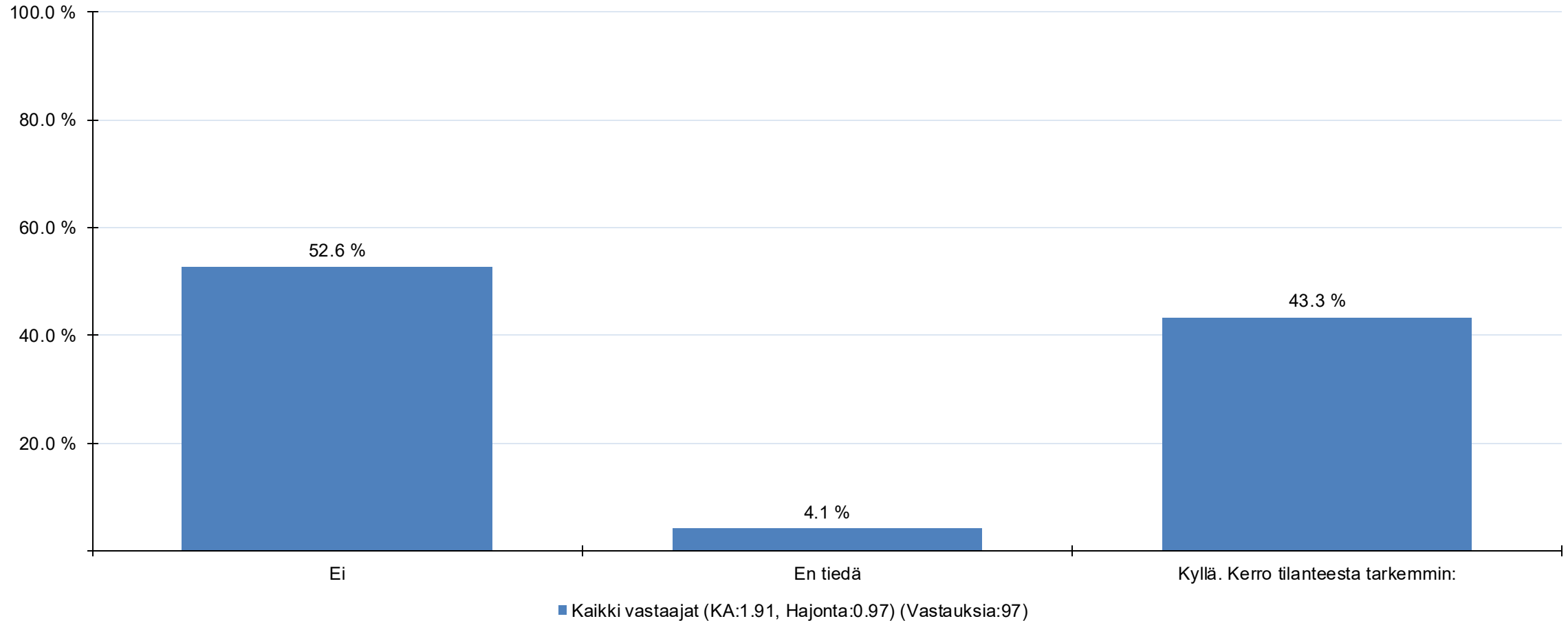
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Kaikki mataa
- kohde odottaa rahoitusta
- isot hankkeet siirtyy vaikean rahoitustilanteen takia
- useat hankkeet tauolla
- ARA-päätökset ei tullut tai ne tulivat useita kuukausia oletettua myöhemmin.
- Asuinkerrostalo 1v viivästynyt
- Asuntotuotannon aloitukset on jäissä
- Ara-rahoituksen muutokset sotkivat hankkeita, korvaavat rahoitukset kuintekin löydettiin
- Investointipäätösten venymisen takia.
- Enää ei pöytälaatikkoon ole laitettu mitään, mutta hankkeen aikatauluja venytetään.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- tilaajat vetäytyneet kehityshankkeista
- Rahoituspäätös peruttu
- alustavasti sovitut hankkeet jääneet toteutumatta, ei suunnitteluakaan
- Ei ole syntynyt tarvittavia sopimuksia
- investointien viivästyminen
- Pitkään pitänyt lähteä mutta nyt on tullut täysi hiljaisuus eikä hankkeita olla jatkamassa.
- Julkisen puolen kohteita poliitikot ovat päättäneet jättää toteuttamatta.
- kaikki käynnissä olleet peruttu
- joitakin pieniä peruskorjauskohteita peruttu kokonaan
- 1 RS-hanke rak.lupavaiheessa ja 1 kumppanuuskaavoktushanke
- taloyhtiö keskeytti hankkeen osakkaiden vastustuksen vuoksi
- asuntorakentamisen hankkeita siirtyy eteen päin hamaan tulevaisuuteen
- Yksi piirtämämme hotelliprojekti on vaarassa jäädä paperille, kun rakennuslupa umpeutuu vuoden loppuun ja hotellisektori ei ole korona-ajan jälkeen elpynyt kuten oli ennustettu: Helsingin hotellimarkkina on romahtanut uusien hotellien valmistumisen myötä ja käyttöaste oli 2024 enää 48 prosenttia. Vielä 2019 oli käyttöaste Helsingissä 75 prosenttia. Käyttöasteen pitäisi olla vähintään 60 prosenttia, jotta hotelli voi pärjätä. Lisäksi hotellin kannattavuuteen vaikuttaa hinta: Keskihuonehinnan kehityskäyrä on surullista katsottavaa. Helsingissä ollaan nippanappa samalla tasolla kuin 2019, vaikka inflaatio on ollut 17 prosenttia. Yhden huoneen liikevaihto oli 2024 36 prosenttia alempi kuin vuonna 2019. Eli valitettavasti hotellin rakentaminen Helsinkiin ei ole enää taloudellisesti kannattavaa.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Yksi piirtämämme hotelliprojekti on vaarassa jäädä paperille, kun rakennuslupa umpeutuu vuoden loppuun ja hotellisektori ei ole korona-ajan jälkeen elpynyt kuten oli ennustettu: Helsingin hotellimarkkina on romahtanut uusien hotellien valmistumisen myötä ja käyttöaste oli 2024 enää 48 prosenttia. Vielä 2019 oli käyttöaste Helsingissä 75 prosenttia. Käyttöasteen pitäisi olla vähintään 60 prosenttia, jotta hotelli voi pärjätä. Lisäksi hotellin kannattavuuteen vaikuttaa hinta: Keskihuonehinnan kehityskäyrä on surullista katsottavaa. Helsingissä ollaan nippanappa samalla tasolla kuin 2019, vaikka inflaatio on ollut 17 prosenttia. Yhden huoneen liikevaihto oli 2024 36 prosenttia alempi kuin vuonna 2019. Eli valitettavasti hotellin rakentaminen Helsinkiin ei ole enää taloudellisesti kannattavaa.
- Valtion rahatilanteen takia siirtynyt tulevaisuuteen
- 2 suurta hanketta on peruuntunut
- Rakennuttaja ei saanut ARA:n korkotukilainaa hankkeelle, yksi konversiohanke oli liian kallis toteuttaa
- Vapaaarahoitteisia asuntokohteita peruutettu tai lykätty tulevaisuuteen.
- Asuntohankkeita on peruttu
- Asiakkailla asuntolainan saanti vaikeaa.
- Hankkeita on sekä keskeytetty että siirretty eteenpäin
- rakennusliikkeet tarkastelevat myös toimitilarakentamista erittäin kriittisesti
- suurin osa hankkeista. ei ole varsinaisesti peruuntunut vaan lykkääntyneet eteenpäin.
- Kustannustaso on edelleen liian korkea lainatasoon nähden.

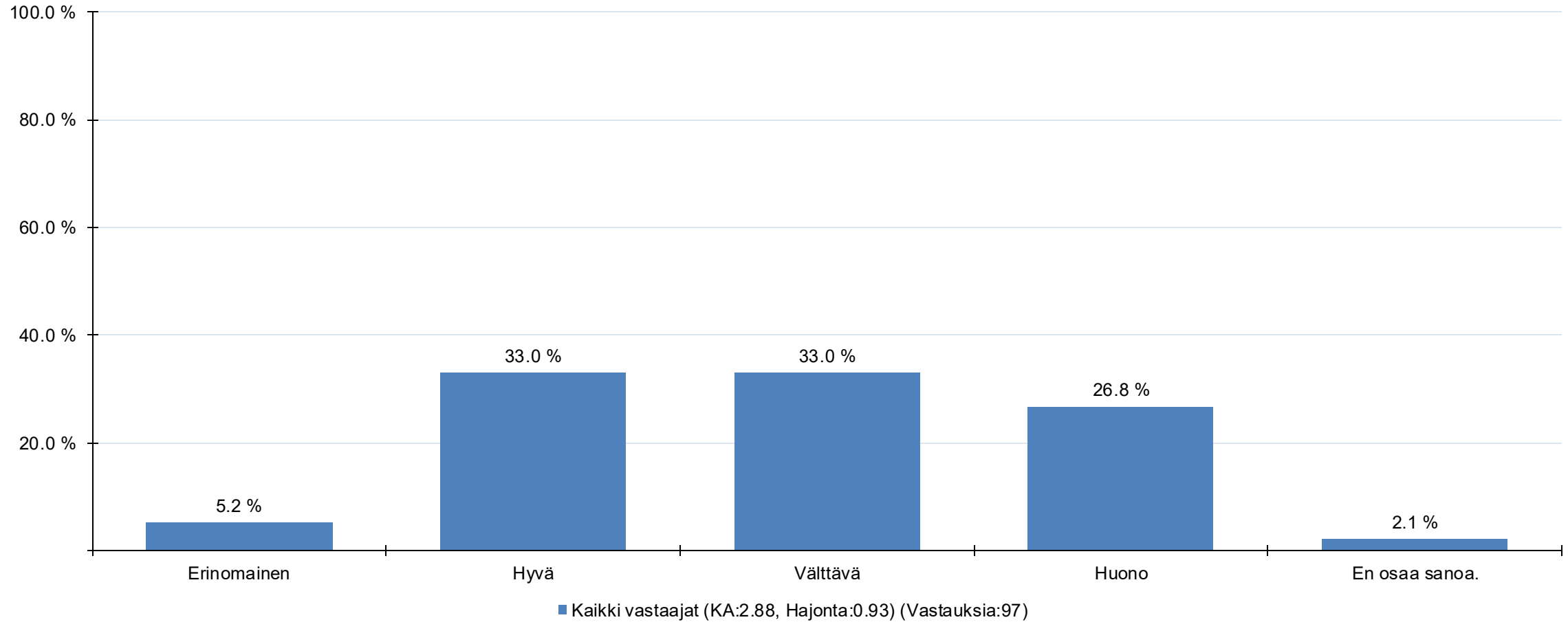
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Kustannustaso on edelleen liian korkea lainatasoon nähden.
- 2 hanketta peruttu
- Ei välttämättä peruuntunut, mutta siirtyneet tai suunnittelu keskeytynyt
- yleinen maailmantilanne luo epävarmuutta, ei uskalleta tehdä päätöksiä
- hankkeita on keskeytetty rahoitusvaikeuksien johdosta
- Pientaloja peruuntunut.

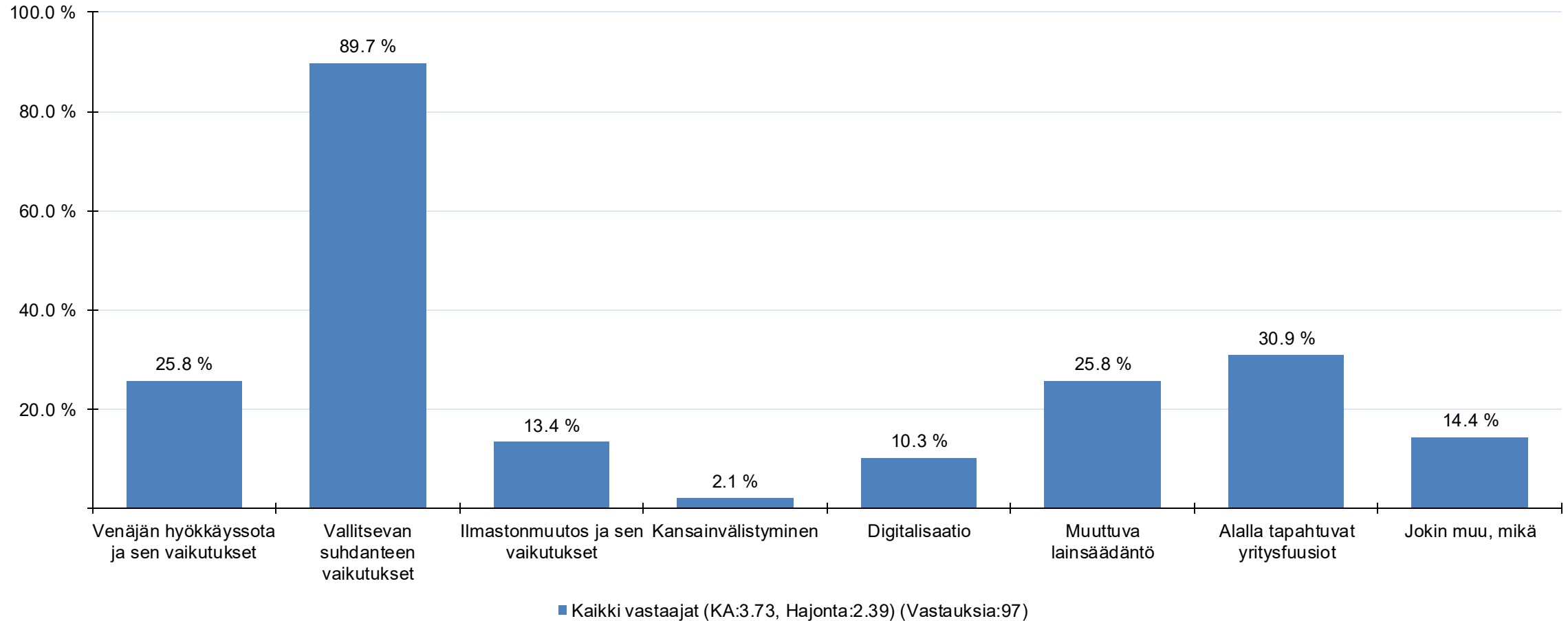
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Millaiseksi arvioit yrityksesi tilanteen vuoden 2025 keväällä?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

15. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä yrityksesi toimialalla?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

15. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä yrityksesi toimialalla? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Keskeisin välitön muutosajuri on kotimaan markkinoiden heikkous ja kuluttajälähtöisen kysynnän puute. Sen lisäksi ilmastonmuutos ja sen pitkäkantoiset seuraukset, seuraavan lainmuutosten seraukset ja luonnollisesti globaalitalouden sumu.
- Yhdysvaltojen käynnistämä kauppasota
- Jukisiin hankitoihin vaadittavat kriteerit.
- Sairaalloinen hintakilpailu sekä suunnittelutoimistojen että urakoitsijoiden kesken.
- Monialatoimistojen aggressiivinen kilpailu, vrt. referenssien ylitiukentuneet pyynnöt
- Halpuuttaminen
- hallituksen päätös lopettaa Ara-tuotanto ilman, että mitään uutta tullut tilalle. Vuokra- ja asumisoikeustuotanto seisoo, markkinavetoinen myös.
- Työteon tapojen muuttuminen (etätöiden yleistyminen)
- korkotason epävarmuus
- Hankinnan rajoitukset
- Vakiintuneiden toimeksiantajien toimintatapojen muutokset
- Maailmanpoliittinen epävarmuus
- Referenssikäytännöt hankinnoissa. Klusteriyritykset pärjäävät referenssien määrää mittaavissa hankinnoissa.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

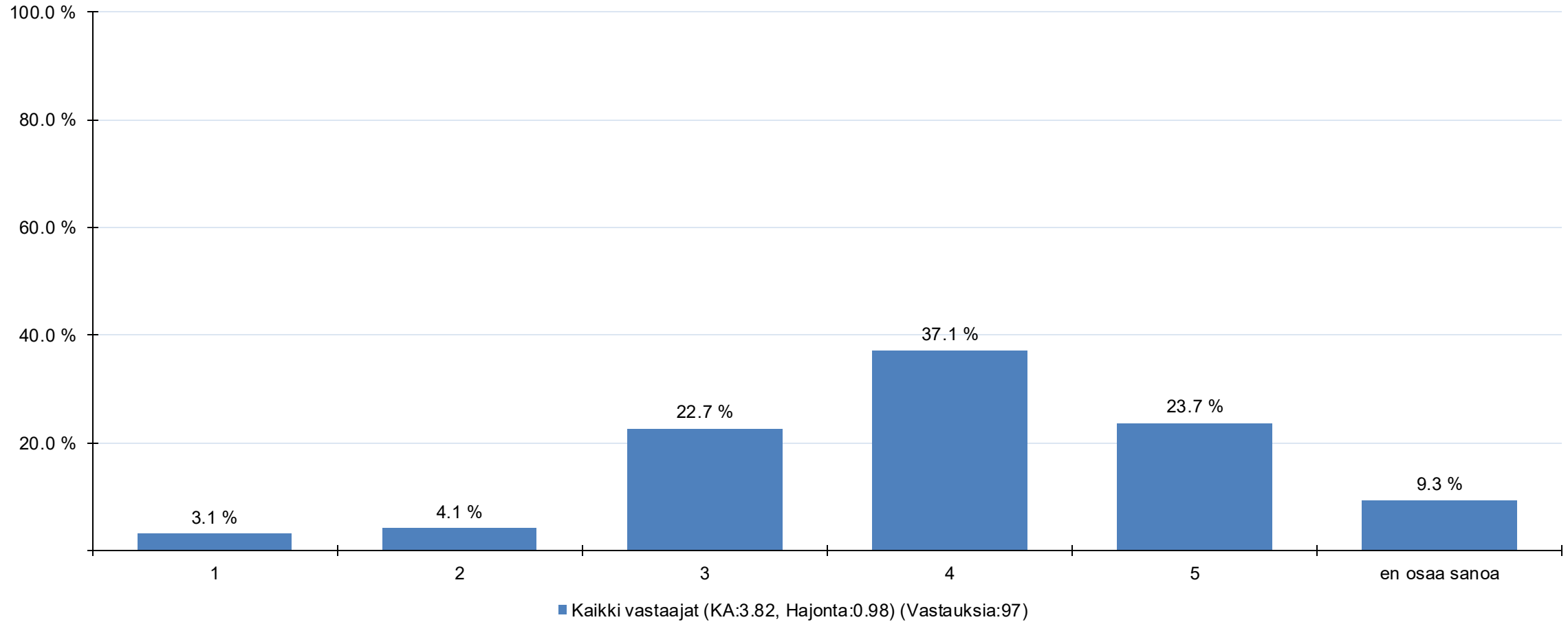
15. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä yrityksesi toimialalla? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Referenssikäytännöt hankinnoissa. Klusteriyritykset pärjäävät referenssien määrää mittaavissa hankinnoissa.
- epäterve hintakilpailu ja julkisten hankkeiden epäammattimainen kilpailutus

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus

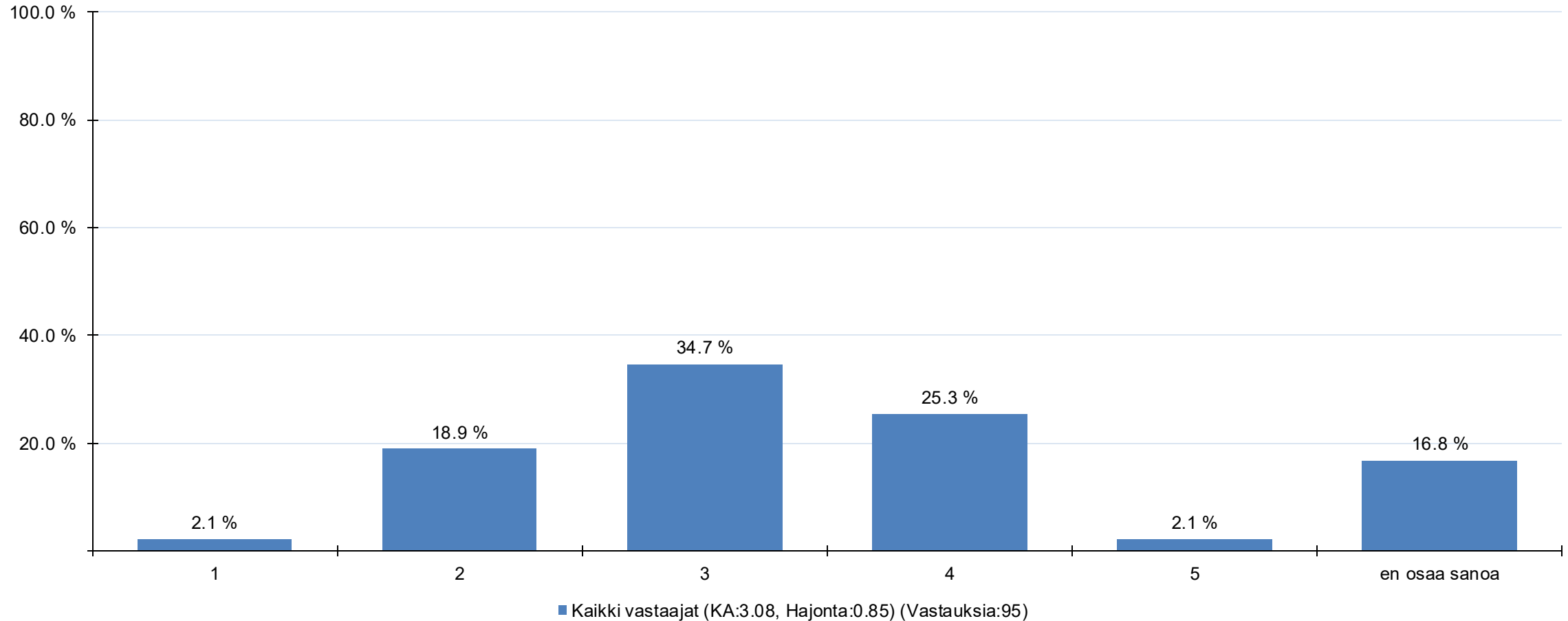
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Alan koulutustarjonta ja työelämän vastaavuus (ml. täydennyskoulutus)

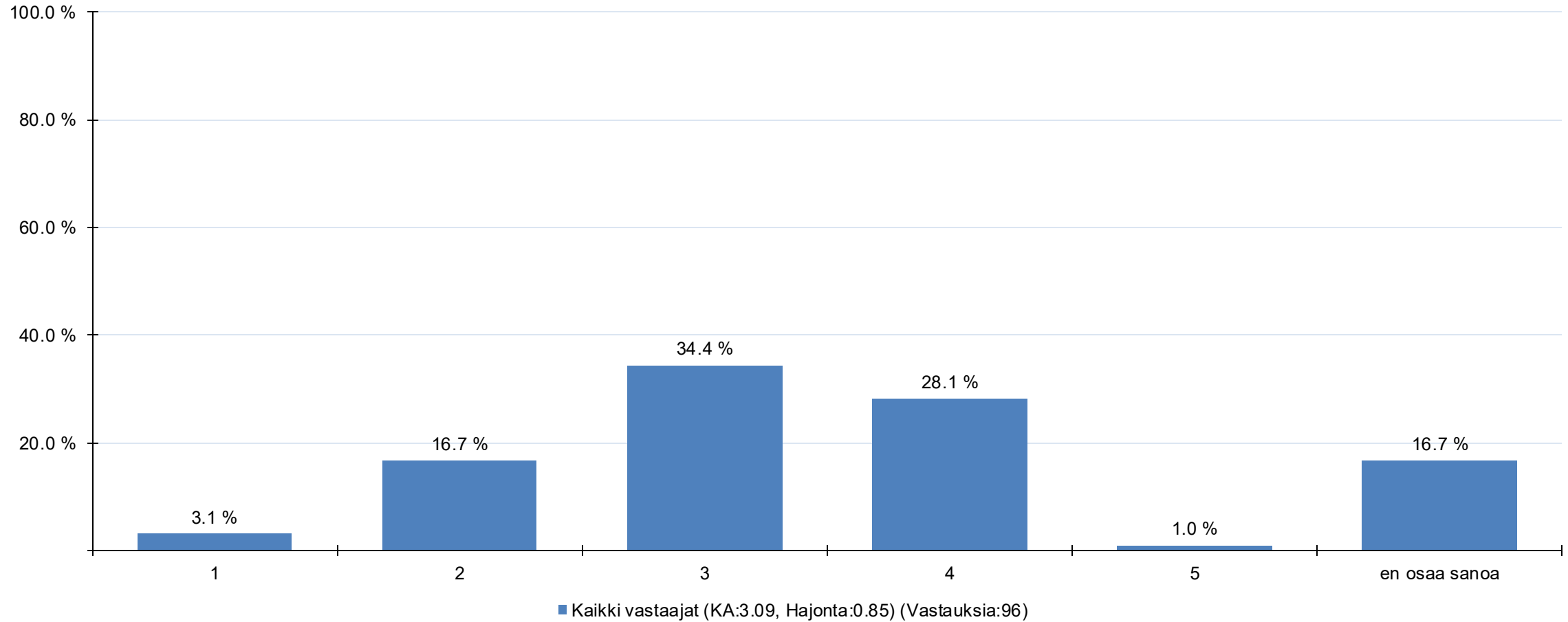
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Työehtosopimukset / työlainsäädäntö

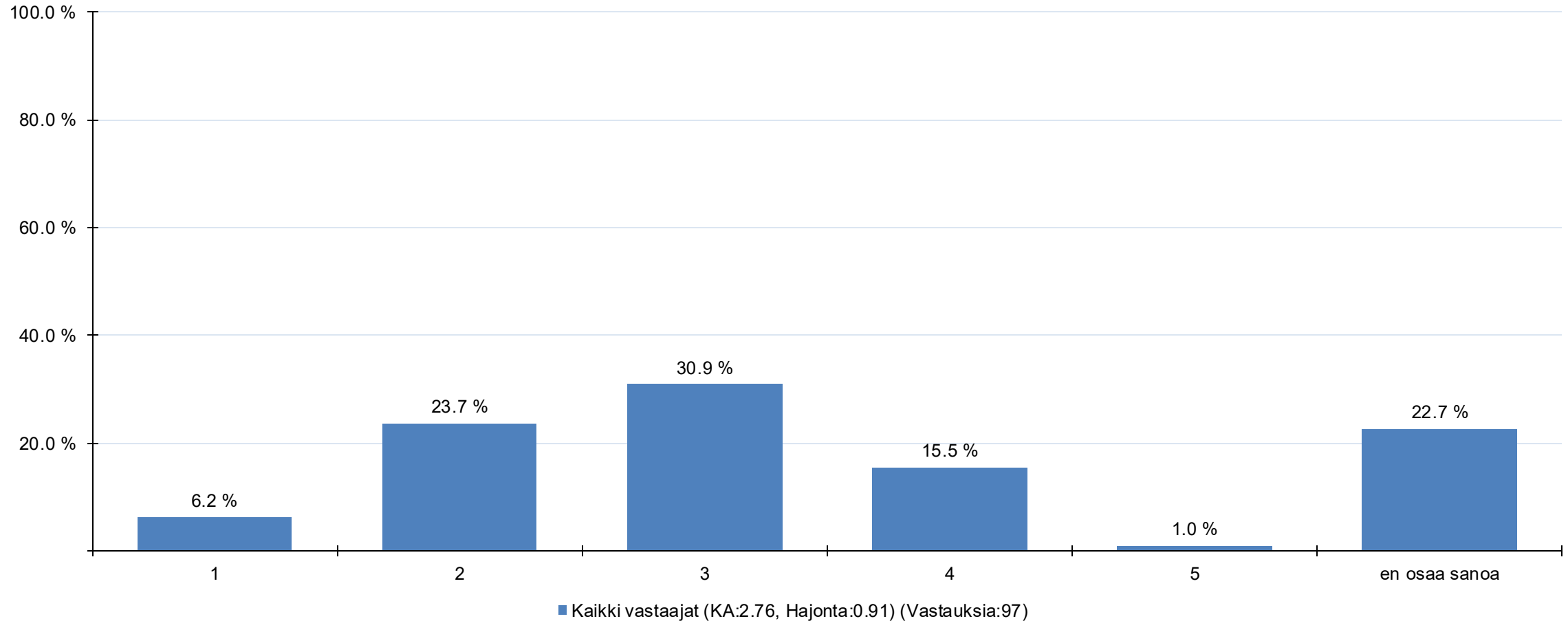
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Alaa koskeva tutkimus- ja kehitystyö

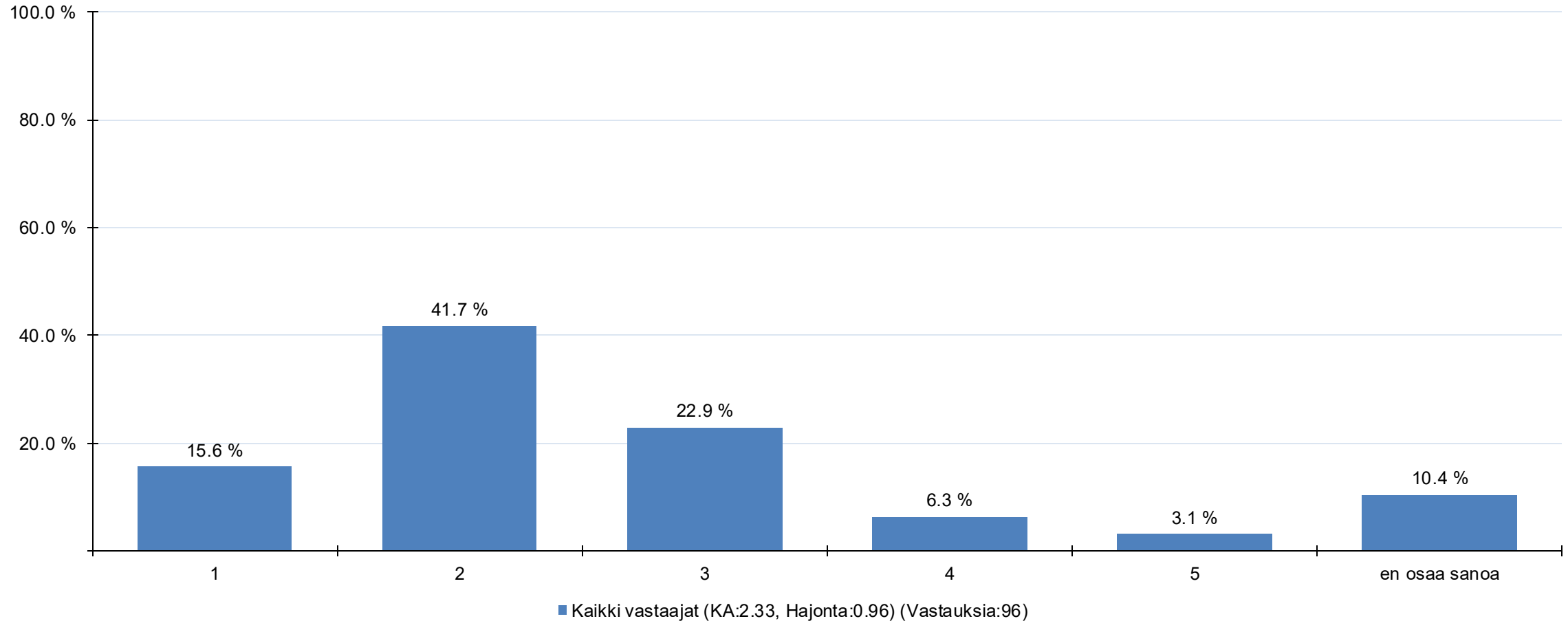
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Markkinoiden toimivuus / kilpailuneutraliteetti

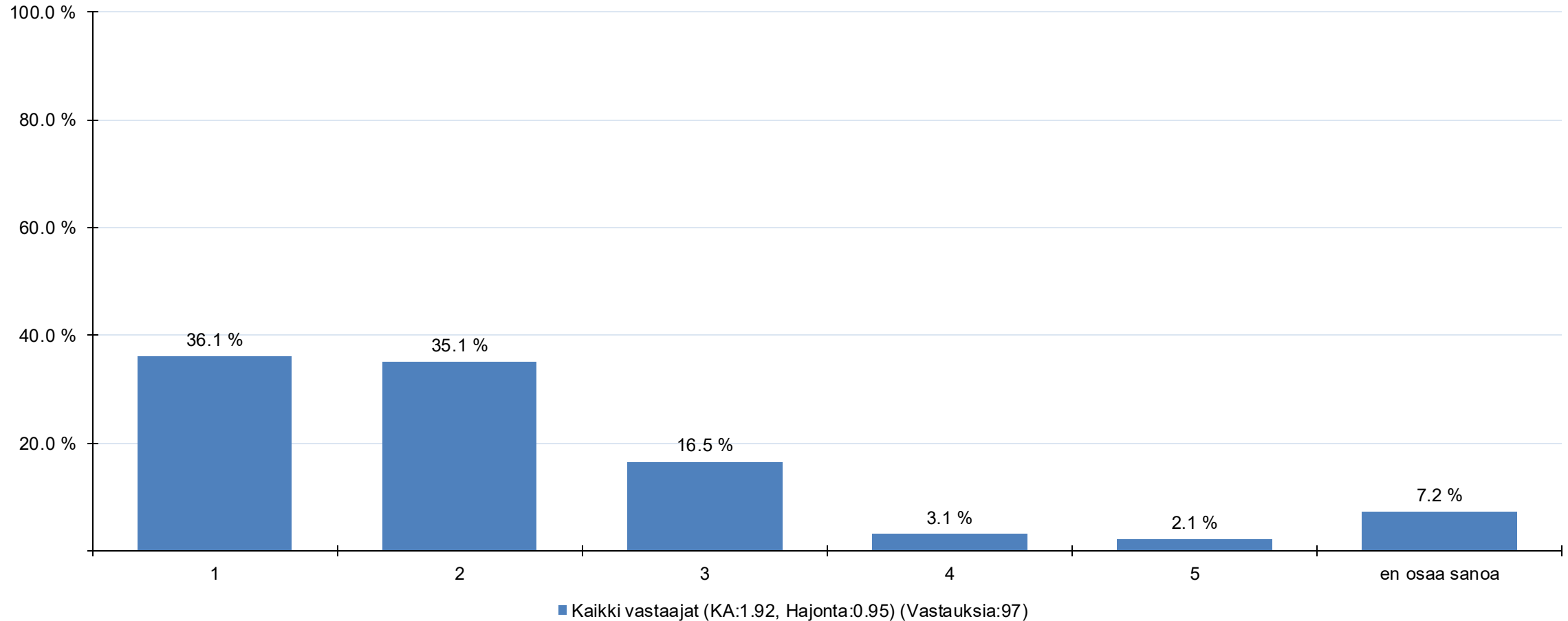
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Julkisten hankintamarkkinoiden (valtio, kunnat) toimivuus ja hankintayksiköiden toiminta

(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Kunnallisia/valtiollisia projekteja liikkeelle ja kilpailutuksissa isot firmat pois.
- On selvää, että korkotaso on jo diskontattu hintoihin jo jokin aika sitten. Ts. valtamediasta poiketen korkotason muutokset eivät oleellisesti muuta tilannetta. Käytännössä kaksi oleellista toimenpidettä olisivat valtion rakennusosalalle kohdistamat mittakaavaltaan ja kestoaltaan aidosti vaikuttavat elvytystoimet (edellyttänee hallitusohjelmasta luopumista) ja kotimaista kulutuskysyntää aidosti vahvistavat toimet, joiden myötä ostovoimaa tulisi mahdollisimman pikaisesti palauttaa 2019 syksyn tasolle. Muita aidosti hyödyttäviä toimia olisivat selvä ja todellinen suunnan muutos Suomeen kohdistuvan siirtolaisuuden vahvistamisesta ja määrän kasvusta. Tämä ruokkisi yhtä aikaa kysyntää ja alalle kohdistuessaan työvoiman saatavuutta.
- antaa pienille firmalle mahdollisuutta tarjota isompiinkin hankkeisiin
- Valtion ARA-tuotantoa tarvittaisiin pehmittämään ja kirittämään asuntorakentamista. Asuntorakentamisen arvoketju (hankekehitys, suunnittelu, rakennuttaminen, rakentaminen) menettää nyt runsaasti osaa-ajia, arvostusta ja houkuttelevuutta.
- Valtion täytyisi laskusuhdanteessa alhaisilla hinnoilla lisätä asuntorakentamista
- Korjausrakentamisen ja täydennysrakentamisen kohteille pitäisi antaa rahoitusta ja kannustimia. Hankkeita pitäisi saada liikkeelle vaiheittain.
- Hinta ratkasee julkisissa hankinnoissa. Laadulla ei ole väliä, enintään määrällä. Pienet yritykset rajataan pois esim. liikevaihtovaatimuksilla (kuten 500000 eur yhdyskuntasuunnittelussa, Lahden ympäryskunnat). Puitesopimustuntihinta laskenut paikoitellen kahdenkymmen vuoden takaiselle tasolle.
- Korkojen aleneminen lisääisi uskoa asuntorakentamiseen.
- Taksat takaisin. Julkisen tarjoamisen kriteerit estävät kilpailuun pääsemistä. Yksityishenkilöillä ei uskallusta tilata koteja/loma-asuntoja.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Taksat takaisin. Julkisen tarjoamisen kriteerit estävät kilpailuun pääsemistä. Yksityishenkilöillä ei uskallusta tilata koteja/loma-asuntoja.
- Varsin vähän voi tehdä: korot pitää saada alas ja luottamus palautettua ennen kuin alkaa tapahtua.
- korot alas, rauha, tämä hallitus vaihtoon (saatanan tunarit)
- Julkisten hankkeiden osuutta pitäisi lisätä, mutta nyt julkiset hankkijat ja yksityiset rakennuttajat leikkaavat investointeja samanaikaisesti muutamaa kasvukeskusta lukuun ottamatta.
- Pankkien on annettava lainoitusta, nykyinen tapa vähentää pientalojen rakentajia merkittävästi
- rakennusalan laman poistuminen
- Yleinen taloudellinen tilanne pitäisi parantua. Useampi hanke pöydällä joista puhuttiin kun korko laskee tiettyyn niin hanke käynnistyy, mutta ei ole käynnistynyt. Markkinoilla niin suuri epävarmuus ja kuluttajien luottamus pohjissa. Pitäisi ehdottomasti saada rahoitusta edes ARA toimijoille jotta suomen rakennusteollisuus pystytään pitämään siedettävällä tasolla.
- Rakentamisen rahoitusmarkkinat pitäisi saada joustavammiksi. Säädösten tulkinnot ja lupaprosessit pitää saada nopeasti toimiviksi ja tulkinnot yhdenmukaisiksi. Rakennusala on hyvin jähmeä ja konservatiivinen, jos säädös- ja rahoitusympäristö muuttuvat näin nopeasti vielä pitkään, halvaus kestää kauan.
- Suomen talouden pitää kääntyä nousuun, viisaampia poliittisia ratkaisuja tarvitaan kautta linjan, pankkien tulee myöntää lainaa esim. taloyhtiön peruskorjauksille nykyistä paremmin, sairaaloinen hintakilpailu on lopetettava, jotta enemmiltä konkurseilta vältytään.
- ASO-järjestelmän poistaminen oli typerintä koskaan, korvaavaa odotellessa. Viranomaistoiminnan ennustettavuuden pitäisi parantua. Ala on hinnoitellut kuolinkorinassaan itsensä peltoon. Täältä nouseminen tulee olemaan vaikeaa. Olen katkera kollegoille ja poliitikoille.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- ASO-järjestelmän poistaminen oli typerintä koskaan, korvaavaa odotellessa. Viranomaistoiminnan ennustettavuuden pitäisi parantua. Ala on hinnoitellut kuolinkorinassaan itsensä peltoon. Täältä nouseminen tulee olemaan vaikeaa. Olen katkera kollegoille ja poliitikoille.
- Pitäisi yleisesti ruokkia myönteistä keskusteluilmapiiriä Suomen mahdollisuuksista - nyt Riikka Purran johdolla (Orpo on heikko) toistetaan vain leikkauksia, leikkauksia, leikkauksia ja että kaikki menee päin persautta. Kuka uskaltaa yrittää ja investoida tällaisessa ilmapiirissä?
- Asuntotuotanto käyntiin, sijoitukset peruskorjaukseen ja talonrakennukseen ylettömästi infra-rakentamisesta
- Kansalaisten usko suhdannekehitykseen pitäisi saada palautettua. Median jatkuva pelottelu luo negatiivisen ilmapiirin.
- Yleisen taloustilanteen parantuminen, valtion toimet rakennusalan elvyttämiseksi, kaupunkien ja kuntien kannattaisi käynnistää suunnittelu- ja rakennushankkeita matalasuhdanteen aikana parantamaan suunnittelu- ja rakennusalan työllisyyttä.
- - Kuntien pitää investoida
 - Tonttien ja rak.oikeuksien hintoja laskettava
 - Hitaksen ja ason lakkauttaminen virhe
 - Uusia kilpailumuotoja kehitettävä ja otettava käyttöön (vrt. Turun kaupungin Sytytä Turku -innovaatiokilpailu)
- Yleinen huomio keskittyy nykyisin vain maailman kriiseihin ja kotimaassa soteen, rakentamisen merkitystä kansantaloudessa ei hahmoteta tai sitä ei haluta nähdä "suurempien" ongelmien vuoksi.
- Tulevaisuuden uskoa pitäisi saada. Kaikenlaiset kauppa- ja muut sodat pitäisi saada loppumaan.
- Valtion ARA- ja ASO-päätökset osuivat kaikista huonoimpaan saumaan. En tiedä olisiko niitä mahdollista vielä perua tai viivästyttää suhdanteen yli.
- Tuettu vuokra- ja välimuodon asuntotuotanto nopeasti käyntiin!

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Tuettu vuokra- ja välimuodon asuntotuotanto nopeasti käyntiin!
- Juuri tällä hetkellä Donald Trumpin pitäisi peruuttaa tullimääräyksistään, koska sekoilun seurauksena on odotettavissa USA:ssa taantuma, joka tulee vaikuttamaan suoraan myös Suomen vientimarkkinoihin. Orastava kasvu, jota on myös rakentamisessa jo nähty, saattaa pysähtyä ja kääntyä laskuksi uudelleen.
- USAn markkinan tulisi vakautua ja kauppasodan loppua: nykyinen arvaamattomuus ja epävarmuus ei suosi investointeja tulevaisuuteen. Lisäksi Euroopan tirvallisuustilanne on heikko pienistä toiveista Ukrainan sodan loppumisesta huolimatta. Kotimaassa hallituksen talouspolitiikka luo negatiivista tunnelmaa, mikä vaikuttaa yksityiseen kulutukseen, jonka varassa puolet taloudestamme on.
- Investoida
- Suomen ulkopuolella: Ukrainan sota päättyisi ja maailmantalous vakautuisi
Suomessa: Suomen talous lähtisi nousuun, asuntokauppa käynnistyisi ja uskallettaisiin suunnitella ja rakentaa taas
- Lainakorkojen lasku ja kuluttajien luottamus työpaikkojen säilymiseen.
- epävarmuus yhteiskunnassa pois, vakaampi toimintaympäristö. ei niin säästettäis kaikkea pois = kuihdutetaan...
- Vakautta ja luottamusta yleiseen taloustilanteeseen, kappasota sekä Ukrainan sota saisivat loppua. Korkotason lasku auttaa asuntotuotantoa. Suomen talouteen pitää saada kasvua ja sitä kautta tuloja ja luottamusta kuluttajille ja yrityksille.
- Konsultin vaikutusmahdollisuus suhdanteisiin on olematon. Suhdanteiden ja investoreiden usko investointeihin tulee parantua merkittävästi. Maailmanpolitiikalla on vahva vaikutus myös Suomen talouteen. Julkisilla hankinnoilla voidaan tekehengittää jossain määrin markkinoita, mutta kilpailu julkisella sektorilla liiketoiminnan kannalta on epätervettä.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Konsultin vaikutusmahdollisuus suhdanteisiin on olematon. Suhdanteiden ja investoreiden usko investointeihin tulee parantua merkittävästi. Maailmanpolitiikalla on vahva vaikutus myös Suomen talouteen. Julkisilla hankinnoilla voidaan tekohengittää jossain määrin markkinoita, mutta kilpailu julkisella sektorilla liiketoiminnan kannalta on epätervettä.
- Maan taloustilanteen tulisi korjaantua norm. tasolle.
- Ennakoitavaa politiikkaa, epävarmuuden väheneminen
- Yleinen taloustilanteen parantuminen ja vakautuminen. Rakentamisen piristyminen seuraa perässä
- En osaa sanoa
- valtion tukitoimia tarvitaan
- Yleisen suhdanteen pitäisi parantua.
- Yleishyödyllisen asuntotuotannon rahoitusmekanismien turvaaminen.
- Sodan pitää loppua.
- Vakautta markkinoilla ja sitä kautta tulevaisuuden uskoa. Investoinnit ovat jäissä maailmanpoliittisesta tilanteesta johtuen. Hankkeiden rahoittajilla on hankaluuksia saada lainaa nykyisessä suhdanteessa.
- Julkisen tahon rakennuttamisessa ei saa hyödyntää kestämatöntä hintakilpailua.
- Kuluttajien usko talouteen pitäisi palautua.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Kuluttajien usko talouteen pitäisi palautua.
- Tuettua sosiaalista asuntotuotantoa, yleisen suhdannetilanteen parantuminen.
- Sodan ja vasemmistopolitiikan loppuminen
- Vaihtaa hallitus. Nykyisen hallituksen jatkuva hokema huonosta taloustilanteesta lannistaa markkinat ja leikkaukset heikentävät kuluttajien ostovoimaa, joka heijastuu suoraan pienyrittäjän toimintaan. Laskusuhdanteessa valtion tulisi tehdä taloutta piristäviä toimia, ei latistaa markkinoiden tunnelmaa. Nuosukausi on parempi aika valtion säästöille ja leikkauksille.
- julkisia hankintoja lisää, kunta-ala on hiljentynyt samoin valtio
- taloudessaa pitää tapahtua positiivinen käänne ja jos osaisin kertoa, miten se tapahtuu olisin kai nero...
- talous pitää saada kasvuun
- Julkinen panostaminen rakentamiseen olisi tässä hetkessä parasta, koska työvoimaa on saatavilla, hinnat edulliset ja koko toimiala pelastusi tästä ahdingosta. Kun suhdanteet muuttuvat, voi tulla taas pulaa kaikista resursseista, koska työvoimaa alalta poistuu koko ajan muihin töihin.
- Korkojen laskun piristävä vaikutus asuntokauppaan sekä yleisen luottamuksen lisääntyminen
- Kilpailutusta pitäisi kehittää. Kun tarjouspyynnöissä pyydetään esim. palvelutaloista 8 vuoden ajalta referenssejä ja siis nimenomaan palvelutaloista, tulee aina valituiksi isot firmat, mikä ei mielestäni takaa suoraan laatua. Parempi olisi, jos referensseissä kysyttäisiin esimerkiksi hankekokoja. Se kertoisi enemmän kokemuksesta hoitaa isoja kokonaisuuksia.
- Toivon luominen, rahoituksen saannin helpottaminen, nuorten yrittäjien ja pienyrittäjien tukeminen/mentorointi.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Toivon luominen, rahoituksen saannin helpottaminen, nuorten yrittäjien ja pienyrittäjien tukeminen/mentorointi.
- Yleisen taloustilanteen kääntyminen
- Varmaankin jonkun pitää aloittaa investoimaan kiinteistöihin jotta niitä voidaan suunnitella.
- Ihmisten pitäisi varmaan ruveta ostamaan asuntoja.
- Talouselämä saatava toimimas
- Kysyntä tietty pitää saada nousuun. Yleinen epävarmuus ei edesauta ollenkaan.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Oli jo hetken hyvät näkymät, mutta sitten taas valo tunnelin päässä sammalti.
- Valtion tulee viivytyksettä laatia aidosti ja sisällöltään tarkoituksenmukainen strategia niitä oloja varten, kun Ukrainan sota päättyy. Siinä vaiheessa raha-, materiaali- ja työvoimavirrat kääntyvät Ukrainaan, jolla tulee olemaan tuntuva vaikutus Suomen rakentamiseen.
- Konsolidaatiokehityksestä; SAFA:n ja ATL:n tulisi huolehtia siitä, että toimintaedellytykset säilyvät myös pienemmillä toimijoilla ja arkkitehtisuunnitteluun keskittyvillä arkkitehtitoimistoilla monialakonsulttitoimistojen paineessa.
- Suunnittelutarjoukset ja referenssit? Toimistojen kasvaminen on ajanut pienet toimistot ahtaalle. Osaava arkkitehti pystyy tekemään kohteen kuin kohteen riippumatta siitä on niitä tehnyt esim. viimeisen viiden vuoden aikana. Tällainen kehitys näivettää alaa ja pysäyttää kehityksen ja innovoinnin.
- Tässä suhdanteessa tuleva rakennusarkkitehtimäärä tulee laskemaan suunnitelun tasoa ja hintoja sekä alan arvostusta voimakkaasti.
- Etätyö on tullut jäädäkseen. Helsingin kaupungin rakva pitää saada ruotuun. Maassa ei voi olla eri "lakeja".
- Hintakilpailu tekee yrittämisen haastavaksi. Olisi kiva maksaa hyvää palkkaa hyvälle suunnittelijoille, mutta hankalaa nostaa palkkioita jos asiakkaiden suuntaan laskutus vain pienenee. Tappiolla ei firmaa pitkään pyöritetä. Jatkossa pakollisten bim suunnitelusoftienkin hinnat vain nousevat nousemistaan...
- polkuhintamarkkinat
- pankkien rahoitushalujen paraneminen (lainansaanti)
- Useampi kilpailutus hävitty niin että olemme laskeneet hintoja 20% ja silti oltu puolet kalliimpia kuin alimmat tarjoukset vaikka mukana ollut 2-4 tarjoajaa. Todella epäterve tilanne ja huolestuttava jatkon kannalta. Ja monet toimijat huomanneet sen että suunnittelua saa nyt hyvää ale hintaa mikä ennestään kiihdyttää hintojen polkemista.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Useampi kilpailutus hävitty niin että olemme laskeneet hintoja 20% ja silti oltu puolet kalliimpia kuin alimmat tarjoukset vaikka mukana ollut 2-4 tarjoajaa. Todella epäterve tilanne ja huolestuttava jatkoon kannalta. Ja monet toimijat huomanneet sen että suunnittelua saa nyt hyvää ale hintaa mikä ennestään kiihdyttää hintojen polkemista.
- Rakentaminen tulee muuttumaan radikaalisti ja suhteellisen nopeasti. Ala on kangistunut ja menettänyt suuren osan innovatiivisuudestaan. Olemmeko valmiit, onko meillä vastauksia, kun maailma ympärillä muuttuu?
- Kilpailun pitää terveyhtyä, julkisen sektorin pitää ymmärtää vastuunsa (ei sallia 0-tarjouksia tai puoli-ilmaisella hinnalla voittamista), monialaiset isot konsulttitoimistot eivät saa polkea ARK+PS-suunnittelun hintoja päästäkseen käsiksi projekteihin kompensoimalla tämä muiden suunnittelualojen korkeammilla hinnoilla.
- Tekoälyn seurannaiset tulevat muuttamaan ympäristöä radikaalisti.
- Arkkitehtitoimistojen kannattavuus on heikentynyt pitkällä aikavälillä, ja hintakilpailu on mennyt todella raa'aksi.
- Alan keskittyminen vääristää kilpailua - vrt referenssit ja laskee arkkitehtuurin laatua. Laadukasta korjasrakentamisosaa ei arvosteta vaan yllättäen siihen voi pätevyitä myös uudisrakentamisella.
- Vapaa ammatinharjoittaminen on kriisissä säätelyn ja toimialan keskittymisen sekä epärealististen pätevyys- ja kokemusvaatimusten vuoksi. Hyvää on tarkoitettu mutta tämä johtaa siihen että arkkitehtiala keskittyy Suomessa suurille toimijoille mikä koituu koko toimialan ja sen kiinnostavuuden tappioksi.
- Suunnittelun hintataso on vajonnut surkeaksi.
- Tehkää jotakin siellä liitoissa!

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Tehkää jotakin siellä liitoissa!
Safa ja ATL ei näy missään puhumassa alan puolesta.
- Toivon, että työehtosopimusneuvotteluissa huomioidaan yritysten vaikea tilanne: jos nyt nostetaan palkkoja reippaasti, ei meillä ole mahdollisuutta pitää työvoimaa leivässä ja joudumme vähentämään lisää jo tehdyistä massiivisista lomautuksista ja irtisanimisista huolimatta.
- Kunnissa monet rakennukset puretaan kunnostamisen sijasta, koska kunnostaminen on niin kallista, kun kunnostetun rakennuksen kunnon on vastattava uudisrakentamista. Tarvitaan suuntaviivoja, joilla alennetaan peruskorjatun rakennuksen kuntoa koskevia vaatimuksia. LVI-tekniikan päivittäminen nykyaikaiselle tasolle ei useimmissa tapauksissa ole välttämätöntä ja erittäin kallista; on löydettävä uusia, ekologisempia ja halvempia mutta silti toimivia ratkaisuja. Rakennusten kuntoa koskevien kuntavaatimusten keventämiseksi tarvitaan ohjeita ja suuntaviivoja kunnilta.
Translated with DeepL.com (free version)
- Julkisessa hankinnassa hankkijan asettamat vähimmäisvaatimukset ovat kohtuuttomat ja suosivat vain isoja yrityksiä.
- Hankintalain soveltaminen ja sovellettavat vaatimukset sovitettaisiin palvelemaan paremmin yhdenvertaista kilpailua - nykyinen tapa suosii voimakkaasti suuria toimijoita ja turhaa erikoistumista ja kaventaa ja suorastaan ehkäisee reilua kilpailua
- Päättäjille toiveena jatkuvuutta asuntopolitiikkaan. ARA järjestelmän muutokset voivat olla tarpeen, mutta ajoitus ja uudistaminen pielessä. Tarvitaan ketteryttä, jolla pystyttäisiin nopeasti vastaamaan suhdanteisiin, esimerkiksi juuri nyt nopeasti rahoitusta yleishyödyllisille rakennuttajille ja hankkeita käyntiin.
- Suuri huoli koskee asiakkaidemme organisaatioita, joissa hankekehittäjiä on lomautettu tai irtisanottu. Ilman kehittäjiä ei myöskään konsulteilla yksityisellä sektorilla ole toimintaympäristöä.
- Hilma kilpailutusten tarjouspyynnöt pitäisi tehdä yhdenmukaisiksi.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Hilma kilpailutusten tarjouspyynnöt pitäisi tehdä yhdenmukaisiksi.
- Kilpailutilanne on älytön. Töitä hankitaan hinnalla millä hyvänsä. Polkuhinnat eivät ole tilaajankaan etu, tästä on jo esimerkkejä miten hankkeet menevät solmuun ja suunnittelun lopputuotteet ovat luokattomia. Hankkijoille pitäisi saada yleiseen tietoon mekanismeja, joilla aivan tolkuttomimmat ramanalitukset voi karsia pois. Siltikin saa vielä edullista suunnittelua ns. normaalitilanteeseen verrattuna.
- Henkilöstön työllistäminen tulisi olla joustavampaa, mm irtisanomiseen tulisi miettiä helpotuksia jotta myös palkkaamisen kynnys pienenesi. Palkkakehitys ei voi jatkaa nousevana koska ala taistelee olemassaolostaan. Valtion tuettu asuntorakentaminen olisi nopein tae paremmasta tälle alalle. Sekä julkisten rakennusten korjausvelan pienentäminen tukitoimin tässä suhdanteessa. Poliittista vaikuttamista kaivataan alan liittojen toimesta! Tilanne ei ole hyvä.
- Ei ole järkeä siinä, että julkisia hankintoja voi tarjota vain julkisia toimeksiantoja tehnyt. Siten esimerkiksi yksityisen päiväkodin suunnittelija ei kelpaa julkiselle sektorille. Tällaiset epäkohdat estävät reilua kilpailua.
- Yrityksillä täytyy olla hyvin vahva kassa selvitäkseen pitkittyvän taantuman yli. Takkiin tulee monella. Ennustaminen on aina haastavaa, mutta maailmanpolitiikan arvaamattomuus, erityisesti suurvaltojen järjettömät temput ovat tehneet siitä mahdotonta.
- Alalla on hyvä valmius tarttua tehtäviin, mikäli sellaisia löytyy.
- ala seuraa yleisiä taloudellisia käännteitä automaattisesti, tulee huonoja ja aina myös parempia aikoja
- rakennuttakonsulttien asema hankkeissa pitäisi miettiä uudelleen
lainsäädäntö ei semmoisia tunne mutta käytännössä ovat tunkeutuneet rakentamisen joka sektorille
- Yrittäjänä toimiminen ei enää yksin elätä, vaan on oltava joutunut hakeutumaan palkkatöihin.

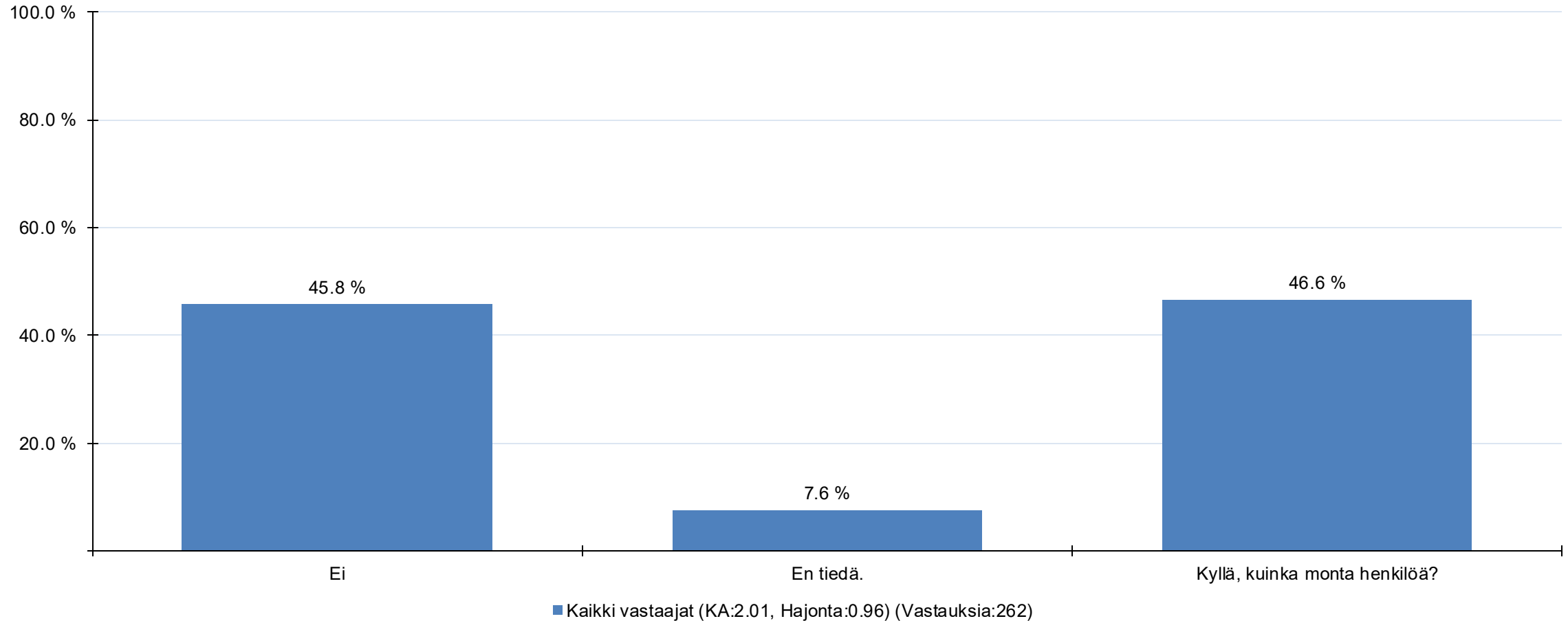
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Yrittäjänä toimiminen ei enää yksin elätä, vaan olen joutunut hakeutumaan palkkatöihin.
- Byrokratiaa tulisi purkaa ja lainsäädäntöä keventää ja kaavoitus vapauttaa kilpailulle.
- Referenssivaatimukset hankkeiden kilpailutuksissa on keskimäärin nuorille arkkitehteille ja heidän yrittäjyydelleen. Huonossa suhdannetilanteessa (ja tuntuu että muutenkin) kilpailutuksiin tarjotaan epärealistisen pienillä tarjouksilla, jotka eivät ole mitenkään mahdollisia nuorille toimistoille, joilla ei ole vielä vanhoja projekteja, joista kopioida tehokkaasti ratkaisuja.
- Julkisten hankintamarkkinoiden pisteytyskäytännöt ovat tiukentuneet siten, että pienten (mutta ammattitaitoisten) yritysten on vaikea menestyä niissä. Aina sanotaan, että voi osallistua ryhmittymässä, mutta kun tarkastelee valittuja yrityksiä, niin ei siellä useinkaan ole ryhmittymiä. On sääli, jos maisema-arkkitehtuurin tehtävät ajautuvat suurten konsulttiyritysten yksinoikeudeksi. Kuntien jatkuvasti tiukentuvat vaateet ovat tietysti tehty hyvää tarkoittaen, mutta tosiaan liian tiukat referenssiajat tms. johtavat helposti tehtävien keskittymiseen isoille konsulttitoimistoille.
- Kyllä se siitä.
- Kaikki kustannukset ovat nousseet viimeisen 1,5 vuoden aikana lähes 25%, palkkiot eivät. Vaikka meillä on töitä kohtuullisesti, ei se ole samalla tavalla kannattavaa kuin ennen suhdannenotkahdusta. Palkkoja ei voi laskea, joten toimistoilla ei välttämättä mene hyvin vielä pitkään aikaan.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 1
- 5
- 3
- 2
- 10
- 6
- 3
- Osalomautuksia, en tiedä tarkkaa määrää
- 2
- 18
- 2
- 2
- 5

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 5
- 7
- 2
- 20
- 6
- 6
- 30
- 5
- 6
- en tiedä, salaista tietoa ja sitä pimitetään
- 8
- 3
- 10

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)**

- 10
- kaikki luottamushenkilöä ja työsuojeluvaltuutettua lukuunottamatta ainakin osa-aikaisesti
- 1
- 13
- 3
- Kaikilla vähintään osa-aikainen lomautus.
- 3
- 6
- 6
- 10-15
- 15
- 4
- 8

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 8
- 4
- Olen työtön
- 14
- Muutamia, ehkä 15 prosenttia
- 6
- 4
- 20
- 18
- 2
- On lomautettu, mutta ei maisema-arkkitehtuurin alalta
- 6
- 14

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)**

- 14
- 5
- 20
- 4
- Kaikki osa-aikaisesti (työaika 60 %)
- 3
- 8
- 1
- Helsingin toimipisteellä 15 täysiaikaisesti ja useampi muu osa-aikaisesti, muilla toimipisteillä enemmän ja vähemmän samalla skaalalla myös, mutta luvuista ei ole tietoa
- 20
- 7
- n. 10% henkilöstöstä, ts. n. 10 kpl
- 5

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 5
- 6
- 6
- 800
- 15
- 7
- 15
- 3
- 30
- 7
- 40
- 15
- 3

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 3
- 3
- 10-15
- 20
- 6
- 4
- 3
- 2
- Pyydetty henkilökuntaa ottamaan vapaaehtoisia palkattomia lomia, muttei pakkolomautuksia sentään.
- 2
- 5
- 16
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 2
- 10
- 1
- 1 osa-aikaisesti
- ei tiedossa
- 4
- 5
- 2
- 2
- 6
- 9
- 15
- 4

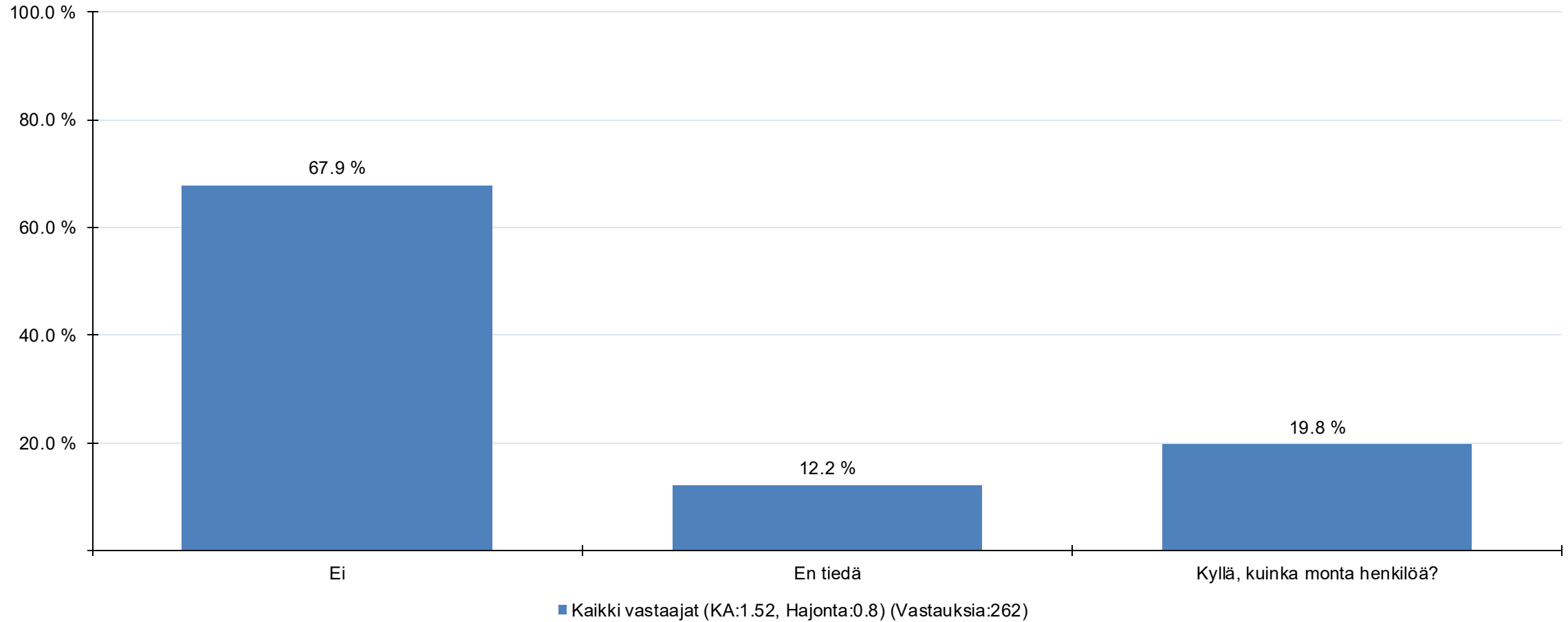
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

6. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 4
- 6
- 6
- 5
- Osa-aikaisesti 80% kaikki sekä myös täysipäiväisesti 4-6 hlöä
- 3
- 3
- 4-10
- 10

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 4
- 2
- 3
- 2
- 4
- 120
- 2
- 1
- 3
- 6
- 6
- 1
- Muutamia.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- Muutamia.
- 2
- Olen työtön
- 3
- 2
- 1
- 6
- 1
- 2
- 1
- 1-2 tietääkseni, muista toimipisteistä
- 3
- 3

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 3
- 3
- 2
- 6
- 2
- 1
- 3
- 1
- 3
- 1
- 1
- ei tiedossa
- 1

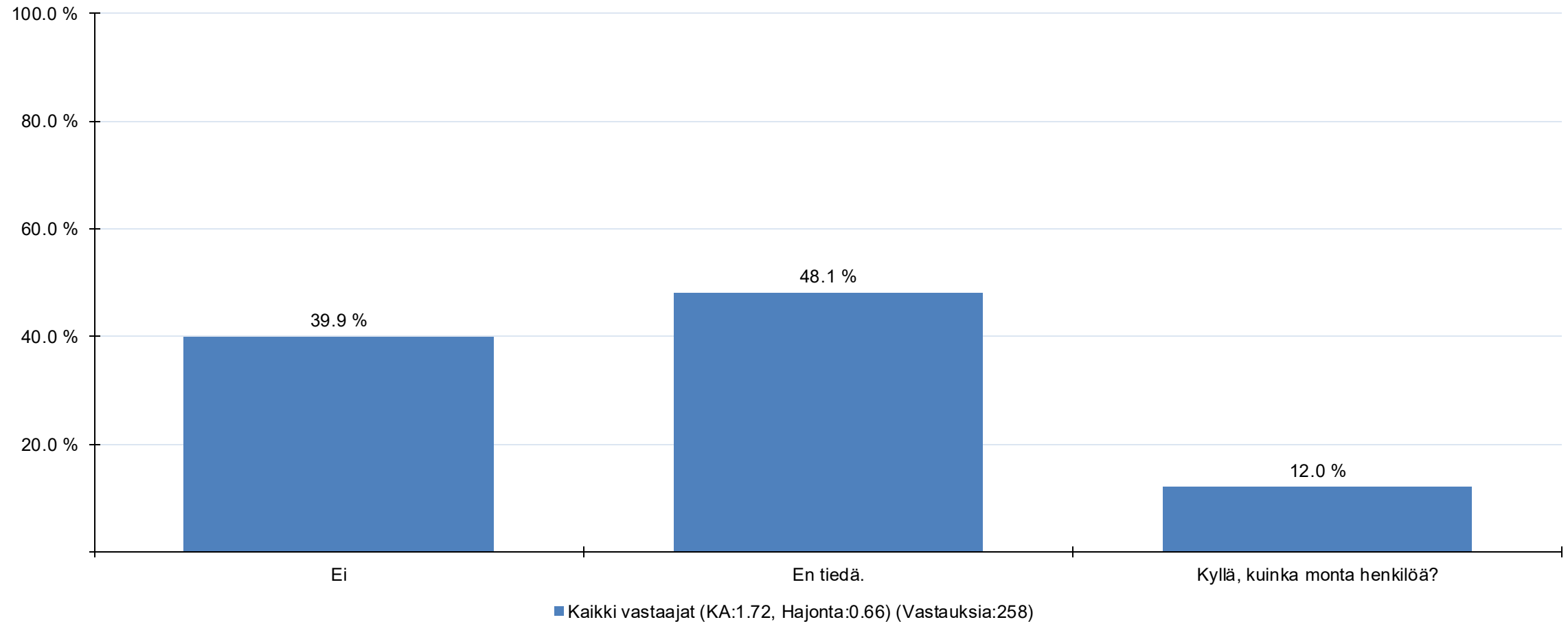
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 1
- 1
- 3
- 3
- 4

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön lomautuksia?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön lomautuksia? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- Kaikilla on lomautukset, mutta lomautuksen alkaminen katsotaan projektien mukaan
- Ei ole päätöstä
- 20
- 3
- Nykyiset lomautukset jatkuvat, tarkka lukumäärä selviää toukokuussa.
- En tiedä
- 1
- Olen työtön
- 1
- 20
- Muutama täysiaikainen vähemmän, mutta osa-aikaisia suunnilleen sama määrä.
- Ei uusia, nykyiset riittää.
- 8

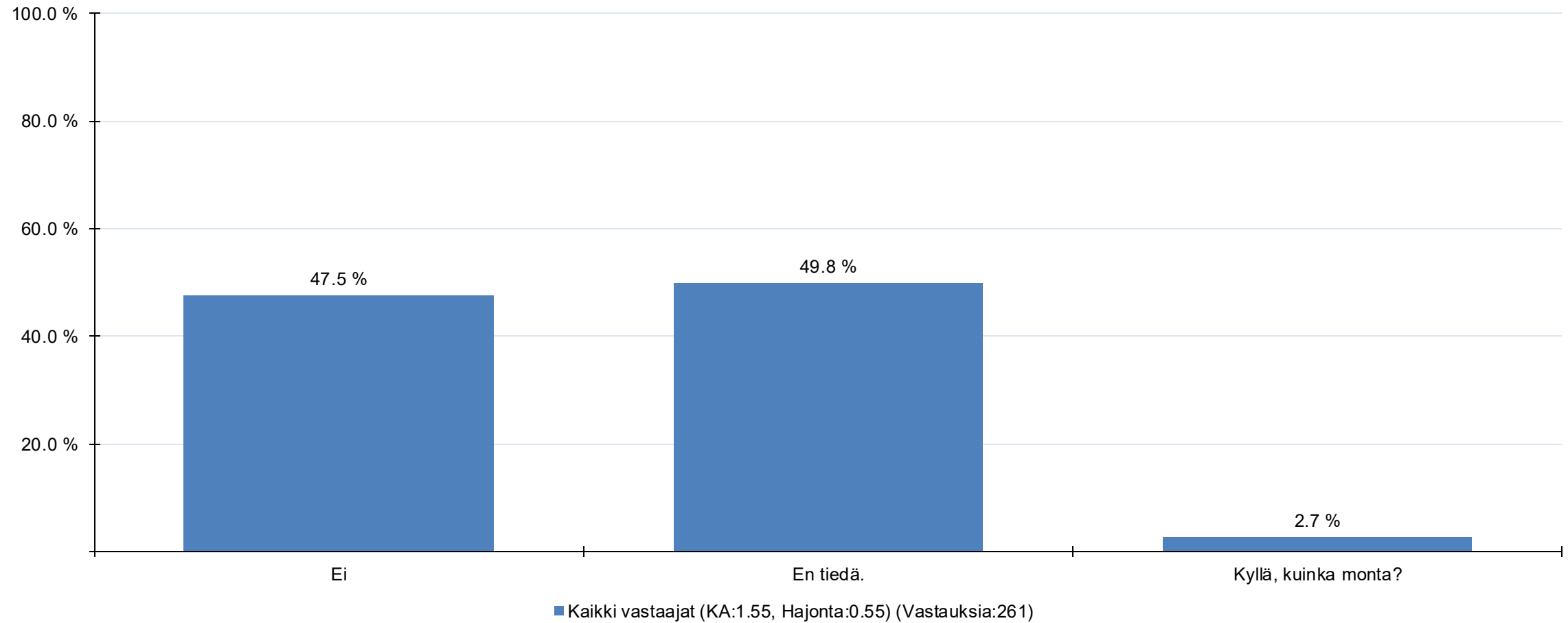
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön lomautuksia? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 8
- Yksittäisiä
- 3
- 3
- 2
- 22 osa-aikaisesti
- 2
- 10-20
- 6
- 6
- 4-6
- Kyllä, mutta ei omalla toimialalla

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön irtisanomisia?

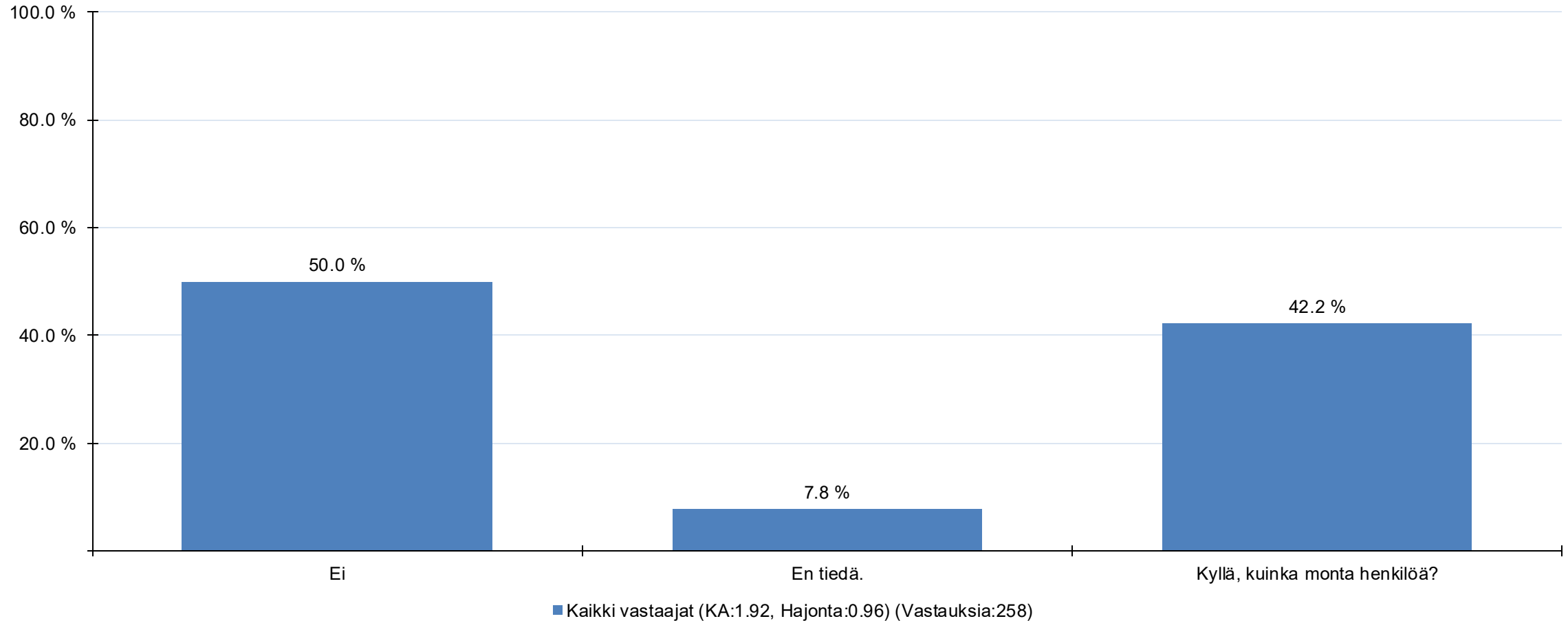
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön irtisanomisia? - Kyllä, kuinka monta? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 1
- Olen työtön
- 0-2
- 70
- Kyllä, mutta ei omalla toimialalla.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 1
- 2
- 1-5
- 1
- 3
- 2
- 1
- 3
- 2
- 2
- 1
- enimmäkseen opiskelijoita

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- enimmäkseen opiskelijoita
- 2
- Monta
- 2
- 2
- 4
- 1
- 1
- 2
- 1
- 1
- 3
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 3
- 4
- 2
- 2
- 5
- 4
- 2
- 1 henkilö
- Olen työtön
- 1
- 1
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 4
- 1
- 3
- 1
- En tiedä
- 1
- 1
- Yksi henkilö sai jäädä taloon sijaistamansa vuorotteluvapaajakson jälkeen.
- 1
- 6
- 1
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 1 eläköitymisen korvaaminen
- En osaa arvioida
- 2 maisema-arkkitehtia (pari maisua irtisanoutui, eikä ollut tekijöitä)
- En ole varma
- 4
- 2
- En osaa sanoa
- 2
- yksi
- 20
- 5
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 2
- 10
- 3
- 1
- 2
- 5
- ~10
- 1
- Hankeryhmä, alle 10 hlö. Muuten en tiedä.
- 2
- 1-3
- 3

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 3
- 1
- 2
- kesätyöntekijöitä 2 kpl
- en tiedossa
- mahdollisesti 2-4 hlöä toteutusyksikköön
- kymmenkunta
- 1
- 2 harjoittelijaa (kesätyöntekijä ja diplomityöntekijä)
- 1
- 1
- 1
- 1

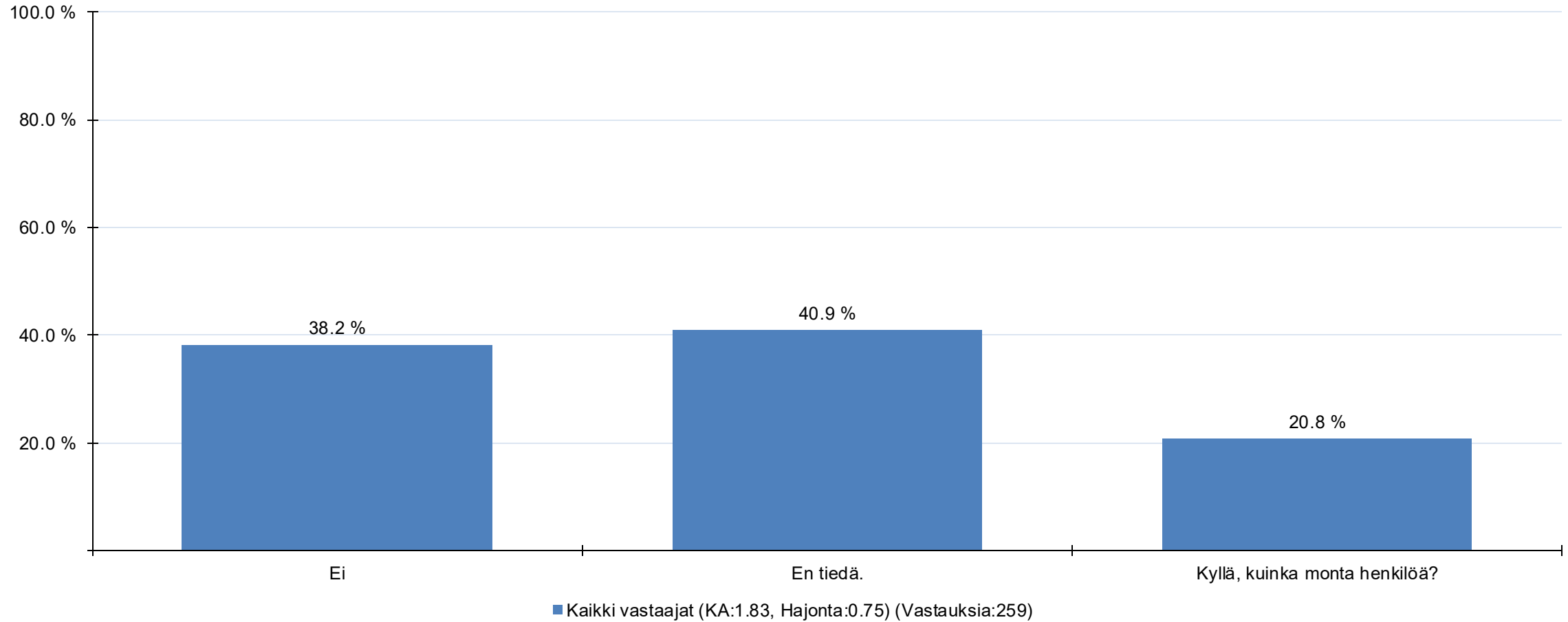
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 2
- 1
- 1
- 4
- 3
- Omassa yksikössä 1 henkilö.
- 1
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1-5
- 2
- En osaa sanoa
- 2
- 2
- Monta
- 2
- 2
- 1
- 2
- yksi
- 2
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 2
- Olen työtön
- 2-5
- 1
- En tiedä
- 1-2 eläköityvän tilalle
- 2
- 1 virka
- 0-1
- Mahdollisesti yksi maisu lisää.
- Kun saadaan lomautukset loppumaan.
- 1 kesätyöntekijä
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 3
- 1
- 1
- 1- 2
- Eos
- 1
- puoli tusinaa
- 2
- 1
- 1
- 1-3
- 1

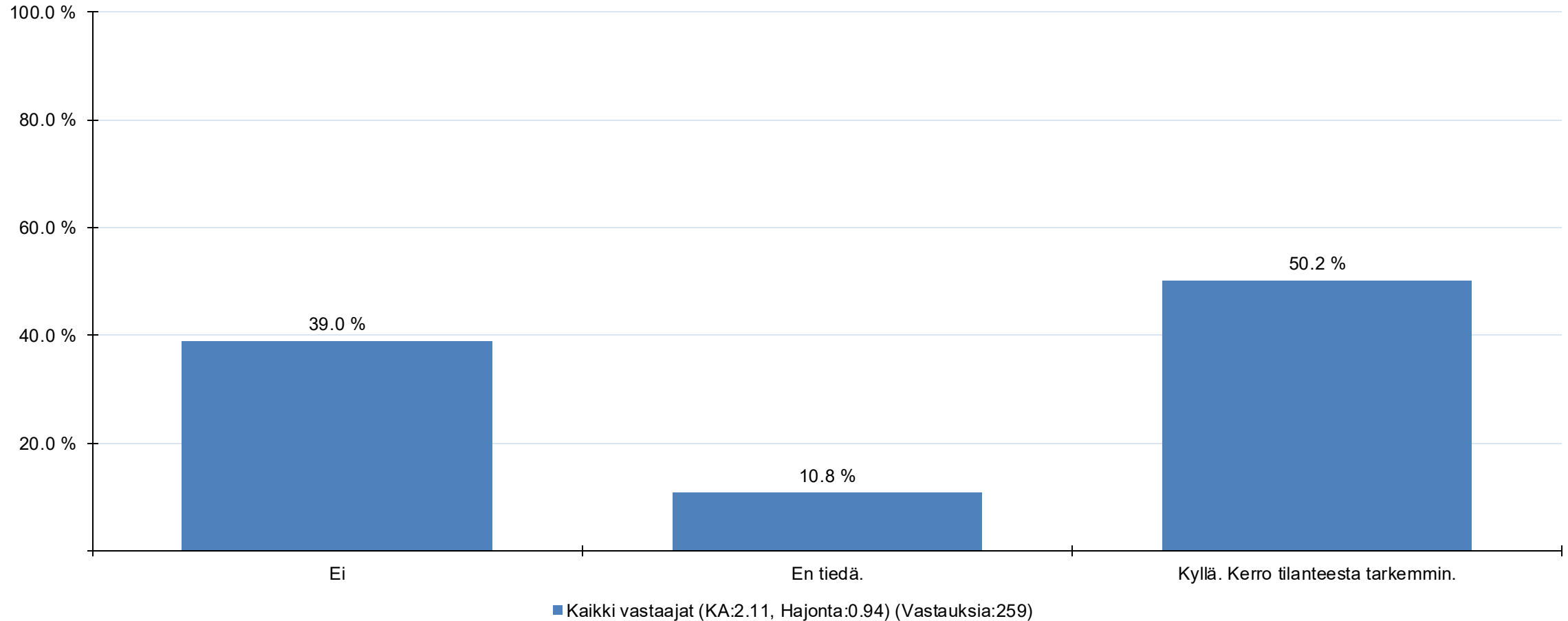
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 2
- 1 henkilö maisemasuunnittelutaustalla.
- 1
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä.
Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)**

- Suunnittelua on ollut mutta hankkeita ei ole aloitettu rakentaa. Referenssejä kohteista ei siis saada.
- osa asumisen asemakaavamuutoksista etenee ennakoitua hitaammin tai on tauolla
- Jotkin projektit ovat olleet odotustilassa
- Viivästyksset liittyvät lähinnä viranomaisten tai asiakkaan päätöksentekoon
- rahoituspäätöksiä odotetaan
- Hankkeet eivät lähde liikkeelle. Rahan puute esim.
- Toteutus on usein jäänyt hinnasta kiinni. Budjetit on epärealistisen alhaisia. Halvennetut versiot työllistävät.
- Rakennushankkeeseen ryhtyvällä ollut rahoitusvaikeuksia
- Monet projektit ovat jäissä tai etenevät hyvin hitaasti
- aloituksia lykätty
- sattuneista syistä, tilaajan muutokset, kaavoituksen monimutkaisuus. normaalia.
- Toteutussuunnittelua on lykätty eteenpäin odottamaan parempia aikoja
- On hankkeita, jotka ovat alkaneet, päättyneet, alkaneet uudelleen, päättyneet... Jopa urakkalaskennan ajaksi on laitettu hankkeita holdiin.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä.
Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)**

- On hankkeita, jotka ovat alkaneet, päättyneet, alkaneet uudelleen, päättyneet... Jopa urakkalaskennan ajaksi on laitettu hankkeita holdiin.
- Kahden kk viivästymä urakkamuodon muuttumisen myötä. Asuntoaloitukset lykkääntyneet heikon kysynnän myötä.
- Osa hankkeista mennyt hetkellisesti tauolle ja osa määrittelemättömäksi ajaksi.
- Muutamia hankkeita on viivästynyt valitusten takia.
- asiakkaiden rahoitusvaikeudet
- rakennusalan suhdanne ja mm. hallituksen asuntopoliitiikkaa heikentävät päätökset esim. ara, lisäksi hyvinvointialueilla heikko kyky tehdä sijoittumispäätöksiä
- Rakennuslupia haetaan, mutta hankkeet eivät lähde käyntiin.
- Pitkäksi aikaa keskeytyneitä projekteja on monta. Moni projekti on viivästynyt rahoituksen takia.
- Noin kolmasosa projekteista jäissä.
- Hanke ei ole alkanut alkuperäisen aikataulun mukaan.
- Siirtynyt eteenpäin jatkaminen tai jäissä muuten
- Useat hankekehittäjät jarruttelevat
- Olen työtön

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä.
Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)**

- Olen työtön
- Sovittu toimeksianto ei ole käynnistynyt tilaajan toimesta
- Osassa hankkeita on, osa etenee jopa erittäin nopeasti
- Moni hanke on laitettu jäihin, rakennuttajat suuria ja keskisuuria
- Hankkeita on lykätty tai karsittu taloustilanteen takia.
- Aina on viivästymistä eri syistä... Kaava valitus, lähtötietojen puuttuminen, sairastuminen jne
- Työ on tilattu, mutta kaavoitushanke ei etene kaupungin puolella.
- Clients are reluctant to start constructions
- Hankkeiden rahoitukseen liittyvästä epävarmuudesta johtuen on ollut viivästyksiä. Hyvinvointialueiden korjaushankkeissa.
- Projektien aloitukset siirtyneet useilla kuukausilla
- Kaksi isointa projektia jäissä
- Hankkeet odottavat erilaisia päätöksiä, joka sinänsä on normaalia kaupunkisuunnittelussa.
- asuntokaavat eivät lähde toteutukseen

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä.
Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)**

- asuntokaavat eivät lähde toteutukseen
- Hankkeet viivästyneet.
- Useampi projekti viivästynyt, mennyt tauolle
- Tuulivoimaosayleiskaavoituksen hankkeet (7 kpl), sähkönvarastoinnin ja aurinkovoimaloiden STR:t kuormittavat huomattavasti kaavoitusta. Rakentamisen investointipäätökset ovat viivästyneet sekä yksityisellä (myynti) että valtion hankkeissa (moniviraston byrokratia ja rahoituspäätökset).
- Syyt mm. yritysten (urakoitsija, konsulttitoimisto) konkurssit, kuntapuolen investointien siirtyminen, hankkeiden toteutuksen venyminen suunnittelusta
- Joitakin hankkeita lykätty eteenpäin
- Uudis-toimistorakennus ei saanut tarpeeksi vuokralaisia joten se on siirretty holdiin. Useita asuntohankkeita siirtyi jäihin syksyllä, vaikkakin parhaillaan niitä ollaan käynnistämässä.
- Projektit seisovat tilaavan osapuolen puolesta.
- Välillä tilaajat syynäät käytettyjä tunteja ja siksi aikaa saattaa tulla suunnittelutaukoja.
- Tiukan rahoitustilanteen takia hankkeiden eteneminen on yskähdellyt ja niissä on ns jäädytystä ajoittain.
- Hankkeet odottavat alueen toisten rakennusten lähtemistä samaan aikaan käyntiin, tai asuntovarausten varmistumista ennen tarkempaa suunnittelua.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä.
Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)**

- Hankkeet odottavat alueen toisten rakennusten lähtemistä samaan aikaan käyntiin, tai asuntovarausten varmistumista ennen tarkempaa suunnittelua.
- joissain hankkeissa on aloitusta lykätty sovitusta joitain kuukausia
- Valitukset, katurakentamisesta, kaavapoikkeamisesta ja rakennusluvista viivyttävät hankkeita.
- Kllpailutus jouduttu käynnistämään uudelleen
- Asuntomyynti ei vedä, hankkeet seisovat
- Projekteja on mennyt jäihin. Ei ole käynnistetty/jatkettu
- Tuli liikaa viivästymisiä, tuli muutosneuvottelut
- Poliittinen päätöksenteko
- Viivästymisiä ja seisahtumista. Osin myös vetäytymisiä koko hankkeesta.
- Projekteja laitetaan jäihin. Aloitukset viivästyvät.
- mm. rakennusvalvonnan henkilöstövajeesta ja uuden rakentamislain tulkinnoista johtuen hanke myöhästynyt useamman kuukauden
- venynyt lupakäsittely viivästyttänyt työmaan käynnistymistä
- Rakennuttajat ovat varuillaan ja siksi asemakaavoitus ei kaikissa kohteissa etene.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä.
Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)**

- Rakennuttajat ovat varuillaan ja siksi asemakaavoitus ei kaikissa kohteissa etene.
- Projektien käynnistyminen toteutussuunnitteluun viivästyy jatkuvasti
- Johtuu työruuhkasta, eli projekteja on ollut liian monia käynnissä yhtä aikaa
- rakentamisen aloitusta siirretty.
- Kaavahanke keskeytynyt heikon suhdanteen takia.
- Naapureiden valitukset, päätöksentekoviiveet
- Hankkeen piti alkaa puoli vuotta aiemmin. Rahoituksen hankkimisessa viivästystä.
- taloustilanne energiamarkkinoilla on laittanut hankkeita jäihin
- ARA/Varke-rahoitusta ei olekaan saatu koska siellä priorisoidaan heidän määrittämiään kasvukeskusalueita tai kohteita on pitänyt saada halvennettua hurjasti rahoituksen saamiseksi. Yksi iso projekti oli yli pari vuotta hallinto-oikeuden käsittelyssä naapurin valituksen vuoksi.
- Valmiita hankkeita on siirretty eteenpäin asiakkaan tiukan taloustilanteen takia.
- Ara-rahoitukseen liittyviä aikatauluhaasteita
- Rakennushankkeet eivät ole lähteneet toteutumaan johtuen rakentamisen hinnasta ja investoinnin huonohkosta tuotosta eli yhtälöä ei ole saatu toimivaksi vallitsevasta markkinatilanteesta johtuen.. On myös kaavoitushankkeita, jotka ovat viivästyneet muista syistä.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä.
Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)**

- Rakennushankkeet eivät ole lähteneet toteutumaan johtuen rakentamisen hinnasta ja investoinnin huonohkosta tuotosta eli yhtälöä ei ole saatu toimivaksi vallitsevasta markkinatilanteesta johtuen.. On myös kaavoitushankkeita, jotka ovat viivästyneet muista syistä.
- Normaaleista syistä
- Rakentamisen taantuma on vaikuttanut kaavahankkeiden viivästymisiin ja siirtymisiin
- Kaupungin omia hankkeita on jäädytetty odottamaan parempia suhdanteita, joitakin yksityisten hankkeita edistetään mutta ilman selkeää strategiaa!
- Hankekaavat kumppaneilla eivät ole saaneet kiinnostusta rakennuttajilta.
- asiakkaat ovat varovaisia. Projektit eivät lähtee käyntiin.
- Talonrakennushankkeet eivät etene
- Asuin- ja toimitilojen uudisrakennushankkeet pysähtyneet
- Suhdanteista riippumattomia viivästyksiä - pitkäksi venynyt erikoissuunnittelijoiden kilpailutus ym.
- pausseja johtuen tilaajan huonosta likviditeetistä
- Kaavavalituksesta johtuvia viivästymisiä, toisten tiimien hankkeissa on ollut rahoituksesta johtuvia taukoja, on ollut myös suunnittelutyön uudelleen kilpailuttamista
- Rakennusvalvonnan hidastelusta johtuvaa, vaikkei edes ole paljon hankkeita lupakäsittelyssä

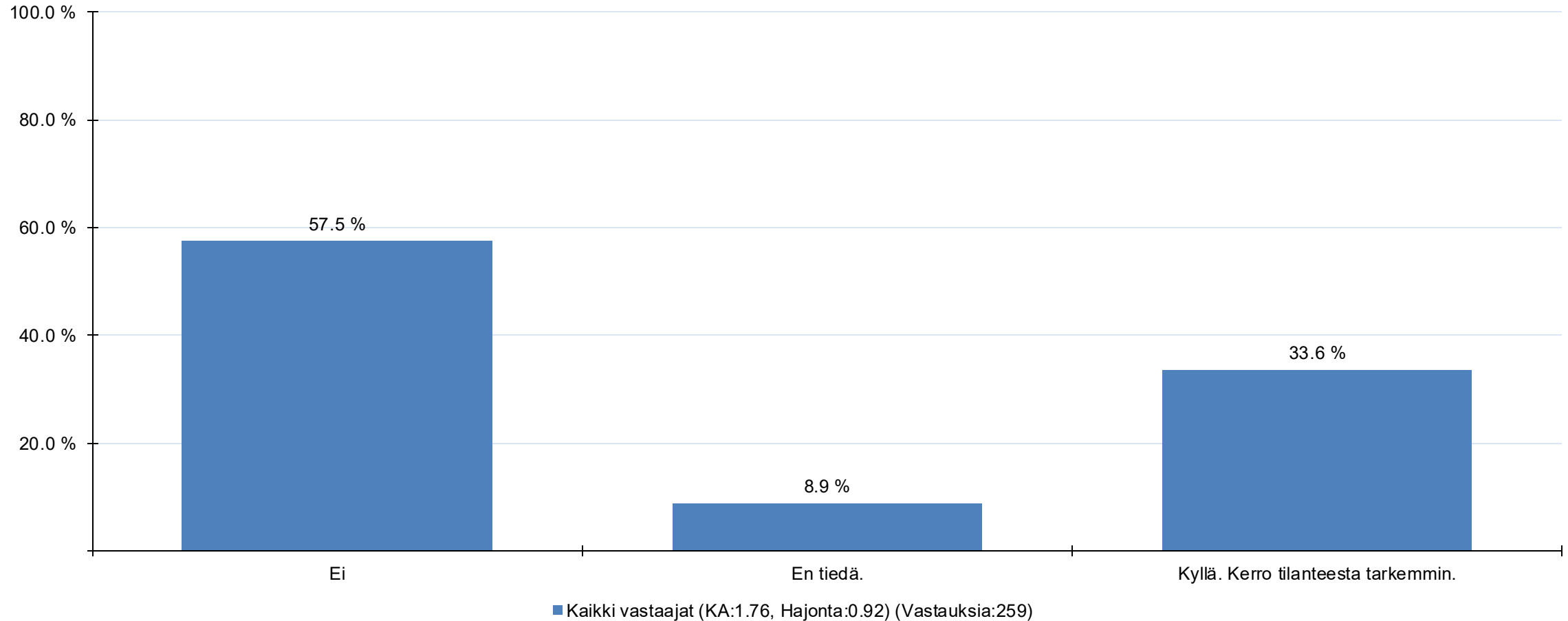
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

**12. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä.
Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)**

- Rakennusvalvonnan hidastelusta johtuvaa, vaikei edes ole paljoa hankkeita lupakäsittelyssä
- hankkeet jäähyllä
- Aloitusta siirretty
- Hankkeiden käynnistyminen viivästynyt
- Hanke on ollut tauolla keväästä 2024 asti.
- julkisen päätöksenteon hitaus
- Odoteltu rahoitusten varmistumisia
- Aran avustusmuutokset vaikuttaneet hankkeiden liikkeelle saamiseen. Samoin kansalaisaktivismi..
- odotellaan Julkisen toimijan päätöksiä hankkeen jatkamisesta

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Yksi hanke peruuntui kahden vuoden suunnittelun jälkeen. Emme saa referenssiä hankkeesta.
- Eivät lähde liikkeelle
- Budjetoinnit tehty epäammattimaisesti ja ei ole huomioitu hintakehitystä.
- Rakennushankkeen aloitus siirtynyt
- Tarjousta ei hyväksytty, työt loppuivat.
- Yksi kaavaprojekti oli menossa lautakuntaan, mutta rakennuttaja veti sen pois viime metreillä ja hautasi hankkeen
- normaalia edestakaisin liikettä hankkeiden osalta, osa jarruttaa osa kiihdyttää
- aloituksista ei tietoa
- tilaaja perunut, koska liian kalliita
- siirtynyt eteenpäin
- Hanke, jossa työskentelin, pysäytettiin toistaiseksi. -> Lomautus.
- Asuntosuunnittelun kohteista on rakennuttajat perääntyneet.
- Monissa projekteissa ei edetä luonnosvaihetta/viitesuunnittelua pidemmälle, kun rakentajat saavat hintalapun selville.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Monissa projekteissa ei edetä luonnosvaihetta/viitesuunnittelua pidemmälle, kun rakentajat saavat hintalapun selville.
- Hävitty tarjouskilpailuja
- Olen työtön
- Hankkeita on peruttu/laitettu toistaiseksi jäihin taloustilanteen takia.
- Some projects move to cheaper companies
- Ainakin yksi hanke peruuntunut
- Isoin projekti jäissä
- Kaavatyö keskeytetty, nojasi hyvinvointialueen tarpeisiin, ja siellä päätettiin vetäytyä koko kunnasta.
- One project I have been working on for two years didn't continue with our company for the next phase.
- asuntokaavojen aloitusta lykätään
- Koitakin hankkeita peruuntunut.
- Projektien aloitus venynyt tai jäissä.
- Päätetty peruuttaa yksi hanke suhdanteen takia

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Päätetty peruuttaa yksi hanke suhdanteen takia
- Yllä mainitut, olin kokoaikalomautettu maaliskuun loppuun, kunnes useampi asuinhanke lähti käyntiin ja lomautus peruttiin.
- Jotkin tarjoukset eivät ole edenneet, koska hankkeet on päätetty lopettaa
- Hotellikohteita tai niitä tukevia rakennuksia on peruuntunut.
- Hallituksen päätös lopettaa valtion korkotuki asumisoikeushankkeilta lopetti usean asuntohankkeen toteuttamisen.
- Rakennuttaja luopui tontista huonon markkinatilanteen takia
- Tuli peruuntuminen, tuli muutosneuvottelut
- Muutamia peruuntunut, enimmäkseen vain hidastunut.
- Investorit vetäytyvät
- Ei omia, mutta muiden toimistossa. Uusittu kilpailutus ja vaihdettu halvimpaan tarjoajaan, jolloin emme saaneet jatkaa projektissa.
- Projektit jätetään usein luonnossuunnittelutasolle
- Siirretty lähestyvien vaalien takia
- Peruuntuneen ARA/Varke-rahoituksen vuoksi.

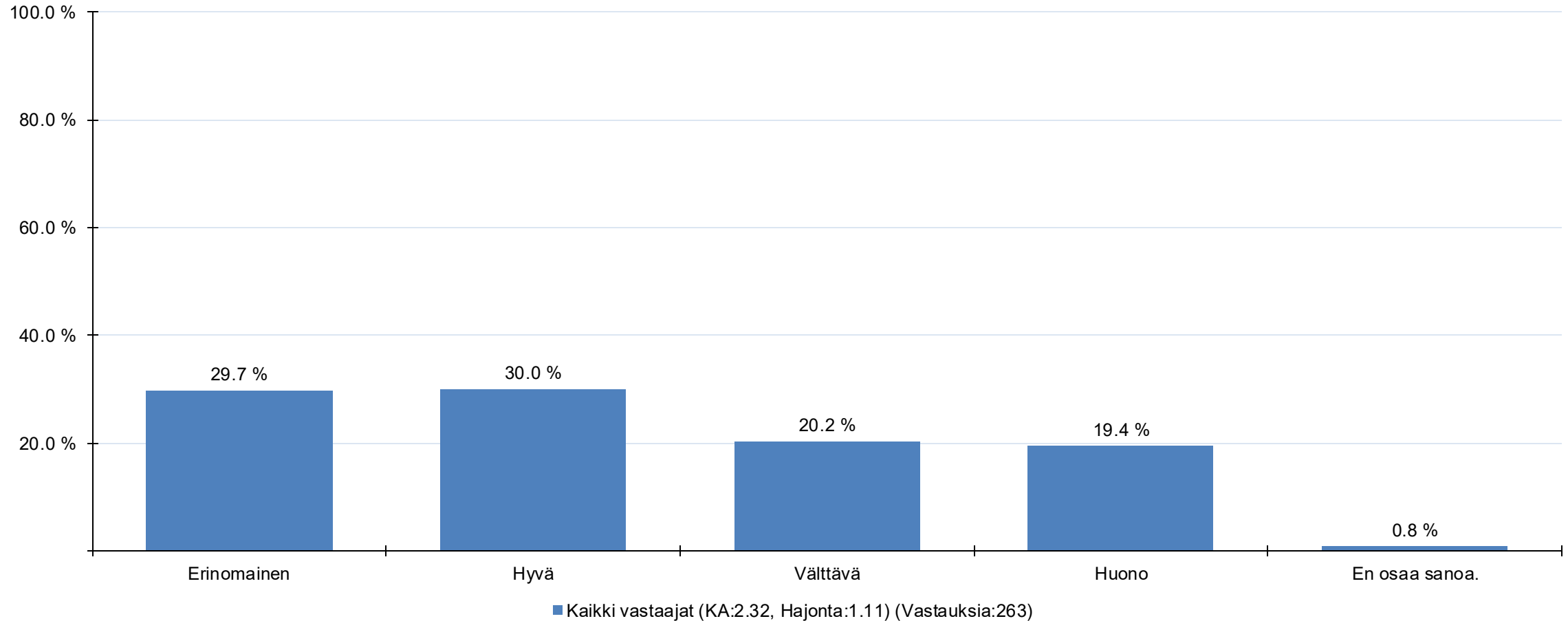
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Peruuntuneen ARA/Varke-rahoituksen vuoksi.
- Muutaman hankkeen tilanne ja tulevaisuus on epäselvä.
- projektin suunnittelijatiimiä pienennettiin tilaajaan käskystä
- Rakentamisen taantuma on vaikuttanut kaavahankkeiden viivästymisiin ja siirtymisiin
- En ole saanut kaavoitustöitä enää kahteen vuoteen, mutta se ei välttämättä johdu suhdanteista, vaan siitä että yksityisillä toimijoilla on valta päättää kuka kaavoittaa heidän hankkeensa, ja mieluummin tehtävään valitaan kokemattomimmat tai jopa ne, jotka eivät ole edes arkkitehteja ja alaa opiskelleita.
- Uudistuotanto pysähtynyt
- kaavatilanteista johtuvaa viivstymistä
- Senaatti peruutti jo kilpailutetun hankkeen, suunnittelua ei aloitettu
- Uusiutuvan energian kaavoitushanke on keskeytetty.
- Uuden hankkeen suunnittelun aloitus on viivästynyt.
- ei ole voitu tilata suunnitellusti konsulttitöitä
- Ks edellinen

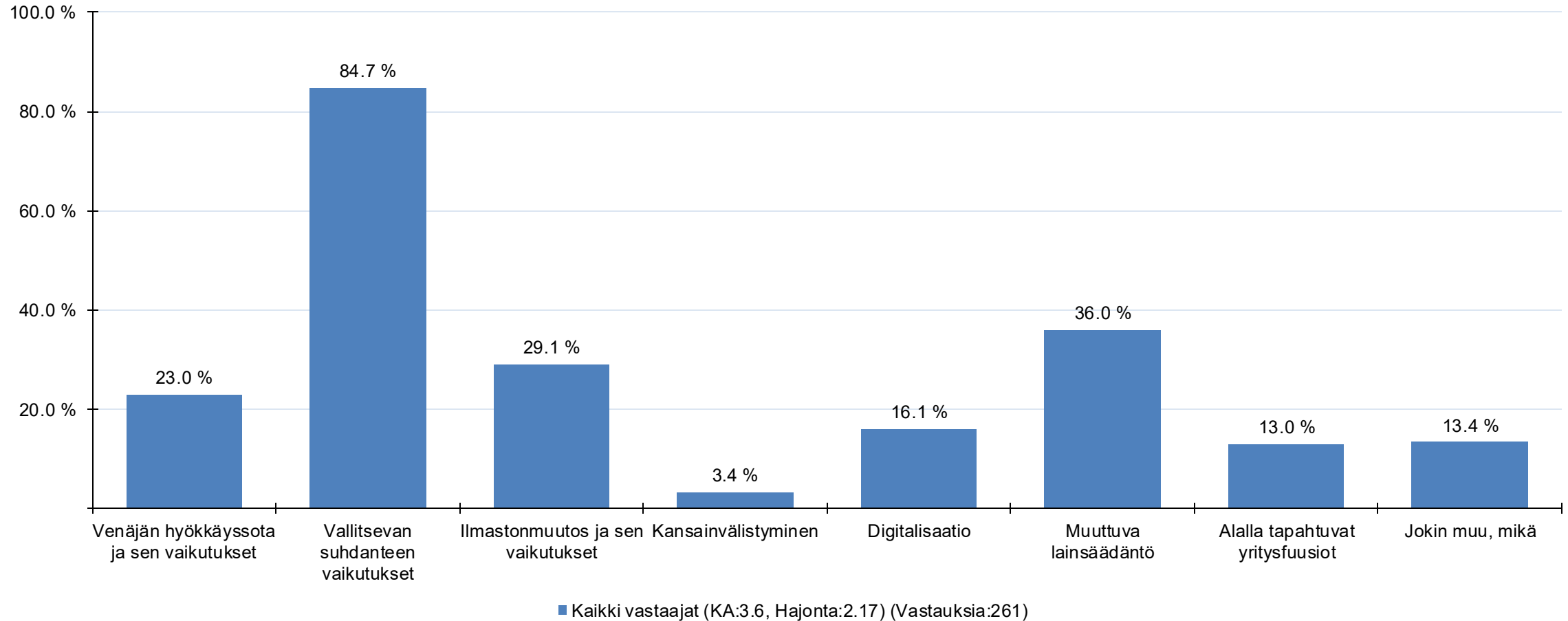
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Millaiseksi arvioit työtilanteesi / töiden riittävyyden keväällä 2025?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

15. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä toimialallasi?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

15. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä toimialallasi? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Hankkeita on myös hankala tarjota, sillä kysyntä on kovaa ja hankkeita tarjotaan halvalla
- Jatkossa ei ehkä tarvetta näin suurelle ammattikunnalle
- Etätyöstä luopuminen
- yleinen energia alan murros
- Amerikan poliittisen tilanteen epävakaus
- energiamurros
- Johto
- Poliittiset päätökset, joilla on saatu ARA - tuotanto sekaisin. Pääkaupunkiaeudulla ei myöskään tunnu olevan enää tontteja tarjolla ARA-toimijoille.
- Sote-säästöt
- Luontokato
- Rakentajat eivät saa lainaa eivätkä vien hankkeita toteutukseen.
- Kaupunkistrategia
- Ennakkoluulo

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

15. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä toimialallasi? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Ennakkoluulo
- Vihreä siirtymä ja energiamurros
- Kestävä kehitys kokonaisuudessaan (ei vain ilmastonmuutos)
- Monen asian summa
- Hallituksen politiikka.
- USAn politiikan vaikutukset
- Tullisota aiheuttaa seuraavaa epävarmuutta
- Maailmantalouden veturin, Yhdysvaltojen hallinnon arvaamattomuus talouspolitiikassa.
- Ei työtä
- Poliittiset päätökset heikentävät kohtuuhintaisen asuntotuotannon mahdollisuuksia, mm. Aran lakkauttaminen ja valtion investointitukien alasajo.
- Korjausrakentaminen
- current laws for the immigrants
- Kunnallisvaalit, tuleva uusi kaupunkistrategia ja poliittiset voimasuhteet

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

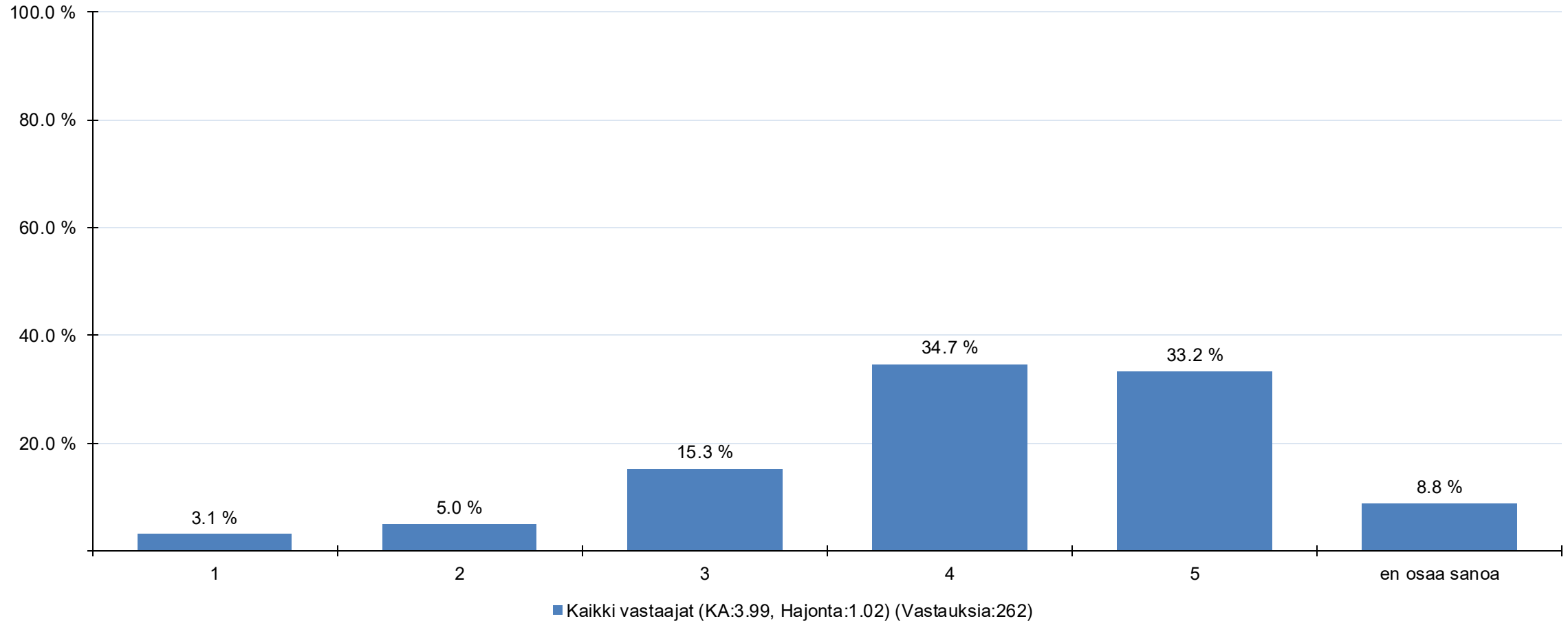
15. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä toimialallasi? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Kunnallisvaalit, tuleva uusi kaupunkistrategia ja poliittiset voimasuhteet
- Yliopiston sisäinen kehitystyö
- rakennustransformaatio oikeasti kestävään rakentamiseen
- Asuntopolitiikan muutokset
- Poliittikka ja päätöksenteko> kuntavaalit> uusi valtuusto
- Kaupan rakennemuutos, työn muutos
- Viherrakenteen arvostuksen lisääntyminen
- Kaavoitusta ohjaillaan ulkopuolisten toimesta ja virkoihin valitaan sopivimmat, mikä muuttaa alan käytäntöjä rakennusliike - ja sijoittajavetoisiksi.
- Tilankäytön tiivistäminen, turvallisuus
- Kilpailutukset
- Kohtuuhintaiseen asumiseen kohdistetut leikkaukset jne.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus

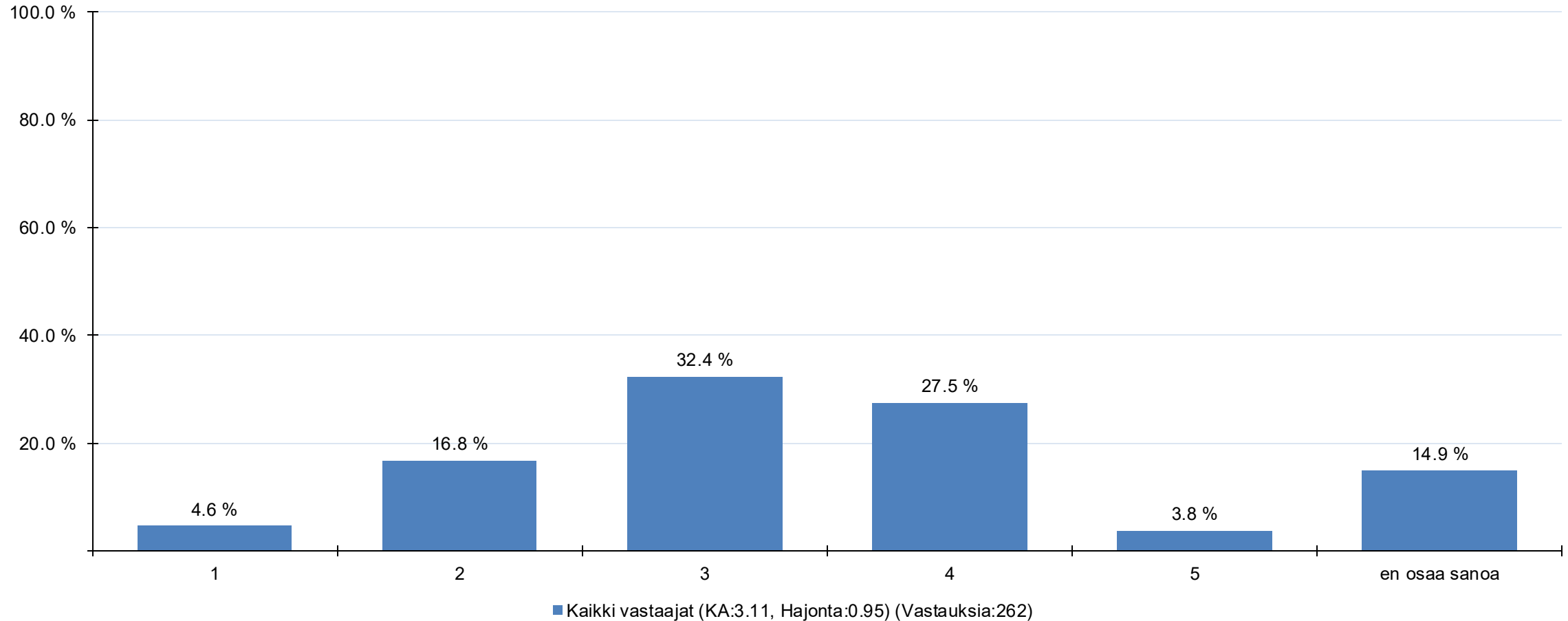
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Alan koulutustarjonta ja työelämän vastaavuus (ml. täydennyskoulutus)

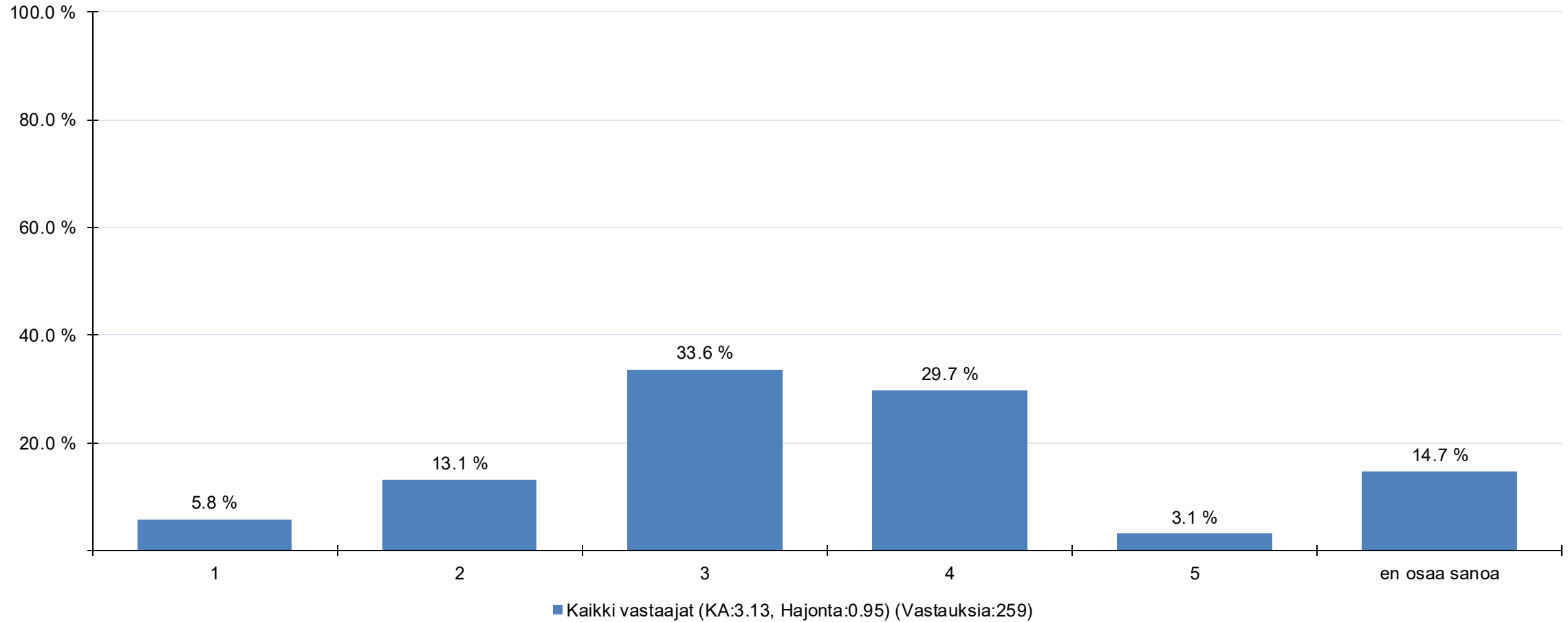
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Työehtosopimukset / työlainsäädäntö

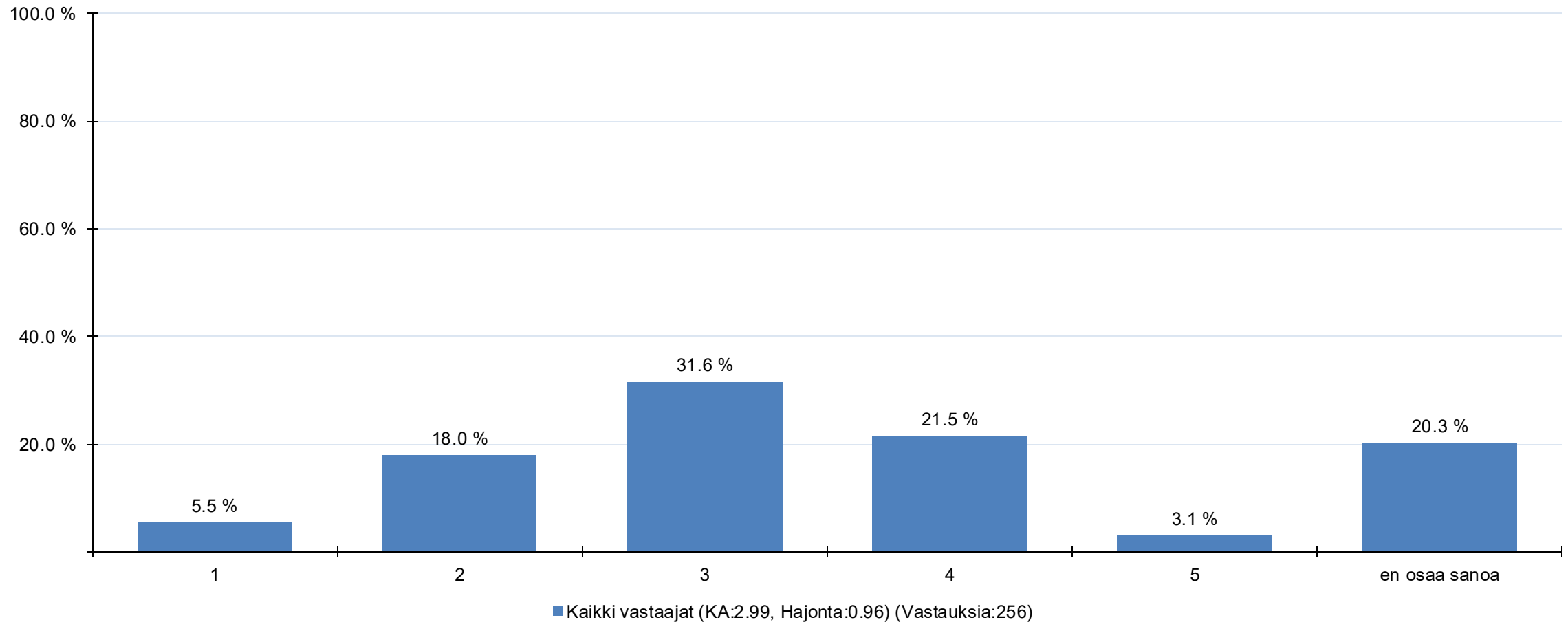
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Alaa koskeva tutkimus- ja kehitystyö

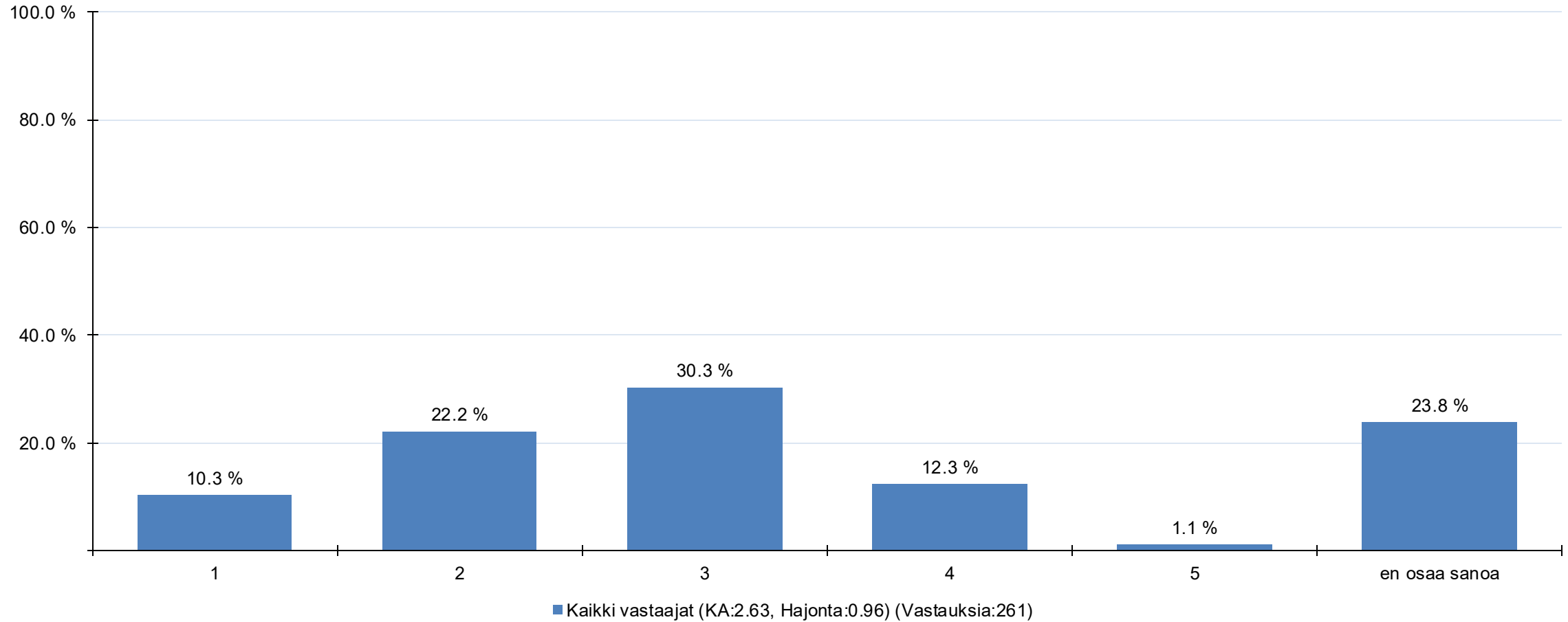
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Markkinoiden toimivuus / kilpailuneutraliteetti

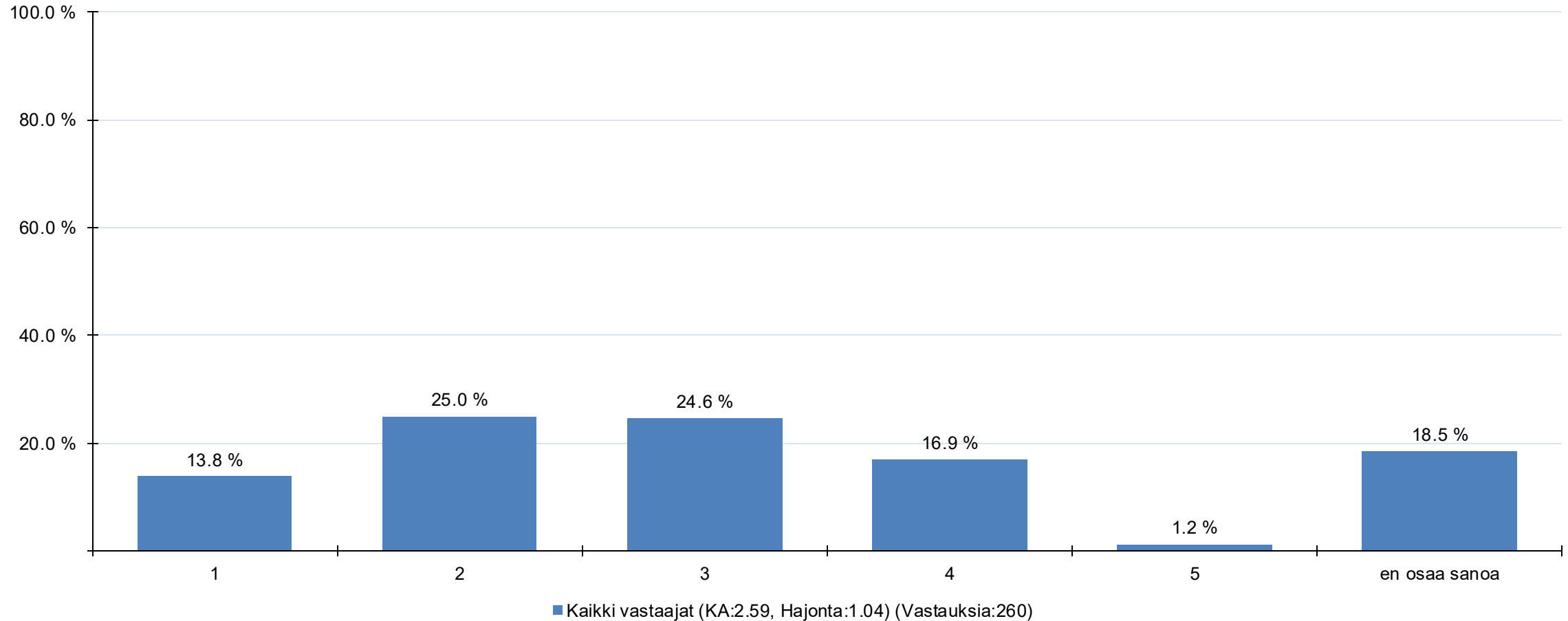
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Julkisten hankintamarkkinoiden (valtio, kunnat) toimivuus ja hankintayksiköiden toiminta

(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Rohkeat julkiset investoinnit.
- Oletettavasti maailmantilanteen pitäisi parantua jotta kuluttaminen ja rakentaminen elpyisivät.
- Projekteja tehdään tällä hetkellä liian lyhyellä ja tiukalla aikataululla. En koe sitä kestäväksi rakentamisen alalla, henkilöstöä saatetaan resurssoida liian vähän tällaisissa tapauksissa ja pitkällä aikavälillä se aiheuttaa loppuunpalamista.
- Odottaa.
- Niin kauan kuin Trumpin ja Putinin kaltaiset diktaattorit sekoilevat ja sekoittavat maailman tilannetta, ei taida kotimaisilla toimilla olla paljoa tehtävissä, jos ei valtio käynnistä suuressa määrin hankkeita/avustuksia tms. Mutta ei taida olla näköpiirissä. Eli yhteenvetona, päästä diktaattoreista eroon.
- Vallitsevan ajatusmaailman epävarmuuden ja varovaisuuden pitää hälventyä.
- Maailmanpoliittisen tilanteen pitäisi muuttua sellaiseen suuntaan, jossa Euroopan (Suomen) voidaan katsoa olevan turvassa sodan uhkalta. Korjausrakentamisen roolia ja arvostusta tulisi kasvattaa ja olevan rakennuskannan hyödyntämistä suosia niin koulutuksessa, toteutuspuolen valmiuksissa, ja poliittisesti, mm. yhdyskuntarakenteen kannalta.
- Valtion tulisi nyt määrätietoisesti rahoittaa asuntotuotantoa ja myöntää avustuksia korjaushankkeisiin.
- Rohkeaa investointia, kunnan/kaupungin pitäisi etunenässä rakennuttaa puukouluja, -päiväkoteja yms.
- Suomen yhtiöiden kannattaa osallistua enemmän kansainvälisiin hankkeisiin ja hakea työmahdollisuuksia ulkomailta.
- Maailmantilanteen pitäisi normalisoitua. Rakentamisen laatua tulisi ohjatusti parantaa ja painottaa korjausrakentamiseen. Esimerkiksi verotuksen / verohelpotusten keinoin.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Maailmantilanteen pitäisi normalisoitua. Rakentamisen laatua tulisi ohjatusti parantaa ja painottaa korjausrakentamiseen. Esimerkiksi verotuksen / verohelpotusten keinoin.
- Mm asuntorakentamista pitäisi tukea enemmän
- Maailmantilanteen muutos, sodat, Trump
- Kuntapuolella kaavoituksessa suhdanne ei juuri näy, kaavoitushankkeita edistetään laajasti, ehkä joku asuinrakentamista sisältävä yksityisen kanssa yhteistyössä tehtävä hanke ei ole nyt hakijankaan näkökulmasta niin kiireellinen. Eli kaavoituksella luodaan jatkuvasti edellytyksiä. Tämä lienee merkittävin kaavoituksen hallinnassa oleva keino.
- Asuntotuotantoa pitäisi uudistaa. Asuntojen tulisi olla houkuttelevia sekä pohjaratkaisultaan, kustannuksiltaan että asuinympäristöiltään. Liian suuret lainat taloyhtiöille ovat riski ostajan näkökulmasta. Kukaan ei halua ostaa asuntoa, jos on riskinä joutua vastaamaan puolen taloyhtiön lainoista, mikäli ne jäävät tyhjilleen. Lisäksi asumisen hinta ylittää sen, mitä pankki on valmis lainoittamaan. Jos asuntoa ei voi ostaa, niin ne eivät mene kaupaksi. Eikä niitä silloin suunnitella ja rakenneta lisää. Nykyiset tyhjät uudet asunnot pitäisi myydä edullisemmin ja tarvittaessa muokata paremmin myyvämmiksi.
- Pitäisi olla uskoa tulevaisuuteen
- korkojen pitäisi tulla alas. palkankorotusten maltillinen taso. yleinen suhdanteen piristyminen.
- Valtion pitäisi tukea rakentamista, varsinkin asuntorakentamista, koska pääkaupunkiseudun ja suurimpien kaupunkien väestö kasvaa ja viiveellä voi tulla asuntojen suuri hinnannousu ja pula asunnoista.
- ARA-tuotannon loppumisen vaikutuksen näkyvät paitsi alallamme, myös jatkossa kohtuuhintaisen asumisen pulana. Tätä tarvittaisiin ehdottomasti lisää.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- ARA-tuotannon loppumisen vaikutuksen näkyvät paitsi alallamme, myös jatkossa kohtuuhintaisen asumisen pulana. Tätä tarvittaisiin ehdottomasti lisää.
- rakennusliikkeiden pitäisi suostua myymään tappiolla ylihinoiteltuja tontteja ja asuntojaan, jotka on rakennettu kuumen kuplan (2018-2021) aikana ennen koronaa ja nykyistä lamaa
- Verotusta pitäisi vähentää rajusti kautta linjan.
- Muutos poliittisessa ajattelussa: sijoituksia tulevaisuuteen leikkausten sijaan.
- Yleisen koko globaalin taloustilanteen rauhoittuminen sekä sodan loppuminen
- Velkaantuneen ja köyhän julkisen sektorin odotetaan pelastavan rakennusliikkeet.
- Laman taittuminen, totaalinen asunto reformi.
- Painopiste olemassa olevan infran ja rakennuskannan hyödyntämiseen ja uusiokäyttöön.
- Rakennusalan osapuolet kärvistelevät keskenään. Tarvitaan innovatiivista yhteistyötä eri osapuolien välillä.
- Maailmalla ja Suomessa on vallalla kurjistumisen kierre, mitä eri poliittiset toimijat vahvistavat. Taloudellisen vaurauden ei tulisi kuitenkaan perustua ympäristön ja materiaalin kuluttamiseen. Uudet asunnot eivät myy, koska ne ovat yksinkertaisesti monelle liian kalliita. Raha / energia ei virtaa iloisesti ja innovatiivisesti. Eriarvoisuus on myös lisääntynyt. Monet pitävät kiinni vain omista eduistaan ja käpristyvät kuoreensa / kuplaansa. Rakentamisen pitäisi olla ympäristöystävällisempää ja vastuullisempaa, talouden pyörien pitäisi pyöriä kestäväällä tavalla. Ihmisten panostusta maailmaan tarvitaan yhä, mutta toiminta on halvaantunut, jäykkää ja näköalaton. Laajempi ympäristö on epävakaa ja kuten mainittu, poliittiset toimijat lisäävät omilla toimillaan kurjuutta ja eriarvoisuutta. Usko parempaan pitää palauttaa, mutta miten se tehdään, kun toimenpiteet osoittavat päinvastaiseen suuntaan.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Maailmalla ja Suomessa on vallalla kurjistumisen kierre, mitä eri poliittiset toimijat vahvistavat. Taloudellisen vaurauden ei tulisi kuitenkaan perustua ympäristön ja materian kuluttamiseen. Uudet asunnot eivät myy, koska ne ovat yksinkertaisesti monelle liian kalliita. Raha / energia ei virtaa iloisesti ja innovatiivisesti. Eriarvoisuus on myös lisääntynyt. Monet pitävät kiinni vain omista eduistaan ja käpristyvät kuoreensa / kuplaansa. Rakentamisen pitäisi olla ympäristöystävällisempää ja vastuullisempaa, talouden pyörien pitäisi pyöriä kestäväällä tavalla. Ihmisten panostusta maailmaan tarvitaan yhä, mutta toiminta on halvaantunutta, jäykkää ja näköalaton. Laajempi ympäristö on epävakaa ja kuten mainittu, poliittiset toimijat lisäävät omilla toimillaan kurjuutta ja eriarvoisuutta. Usko parempaan pitää palauttaa, mutta miten se tehdään, kun toimenpiteet osoittavat päinvastaiseen suuntaan.
- Ara-toimijoiden tulisi päästä käyttämään urakoiden kannalta suotuisa suhdannetilanne nyt hyväkseen. Poliittista tahtoa tälle eiväen tunnu löytyvän. Myös tilaajien edellyttämät referenssit hankintavaiheessa pakottavat toimistot erikoistumaan. Samalla pienen toimiston tilauskanna pitäminen monipuolisena hankaloituu. Monipuolisesta tilauskannasta olisi nyt hyötyä kun asuntosuunnittelu sakkaa.
- Korkojen lasku, positiivinen kierre käyntiin
- Investointipäätöksiä esim. joukkoliikenne (Länsirata, raitiotie)
- -
- Poliittinen tuki vauhdittamaan asuntorakentamista olisi tarpeen. Ilman asuntokaupan elpymistä rakentaminen junnaa
- tuetun asumisen keinojen uudelleen käyttöönotto valtionhallinnossa
- Ihmisiltä puuttuu luottamus tulevaisuuteen ja kaikki on Ukrainan sodasta johtuen liian kallista. Milläpä tämän muutat?
- a) Edullista, korkeatasoista vuokra-asuntotuotantoa tulisi lisätä voimallisesti kaikilla maan kasvualueilla

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- a) Edullista, korkeatasoista vuokra-asuntotuotantoa tulisi lisätä voimallisesti kaikilla maan kasvualueilla
b) Olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamiseen radikaaleja parannuksia
c) Olemassa olevan rataverkon perusparannustyöt käyntiin (nopea ratayhteys Ouluun ja Kuopioon)
d) Olemassa olevan maantieverkon perusparannustöiden massiivinen lisäys (peruskorjausvelkaa on)
- Korkojen tulisi laskea ja työtilanne parantua, jotta ihmiset uskaltaisivat taas ostaa asuntoja.
- Pienempiä hankkeita
- Valtion tulisi tukea asuntorakentamista.
- Sodan loppuminen, tullit pois
- Hallituksen tukea ja helpotusta
- Työllisyyden pitäisi kääntyä nousuun ja kuluttajien luottamuksen palata
- Korjausrakentamisen kasvu
- Rahoituksen helpottua, korkotason laskea.
- Yleinen suhdannekäänteeseen. Arkkitehdin koulutuksella monipuolisella osaamisella pärjää.
- Enemmän pieniä, ketteriä projekteja/kokeiluja? Jättiurakoiden sijaan enemmän pienimuotoisempia korjausprojekteja, kunnilta ja valtiolta tukea näihin. Kevyemmät kielitaitovaatimukset, lisää kansainvälisyyttä.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Enemmän pieniä, ketteriä projekteja/kokeiluja? Jättiurakoiden sijaan enemmän pienimuotoisempia korjausprojekteja, kunnilta ja valtiolta tukea näihin. Kevyemmät kielitaitovaatimukset, lisää kansainvälisyyttä.
- Kuntien tulisi olla nyt aktiivisia tilaajia, kun työvoimaa on saatavilla. ARA-tuotannon palautus.
- The cost of dwellings in big cities has generate a tendency from investors to squeeze apartment in size in every detail. This affect the quality of living of people (be aware that in Finnish psychology universities, studios are called "suicide rooms"). Allowing such a small minimum size of dwellings affect the prices in the marker of houses setting a starting point for it, deteriorating the marker itself. A studio is design for one person use but too often there are couples living in it because they won't be able to afford anything larger. As a result most of them will move to the outskirt of cities (often in old ecologically inefficient buildings) were poverty will concentrate creating criminality in the long run.
The minimum surface of a dwelling should be at least 40/45 sqm, but a change in the law wouldn't solve the problem since the market would be still full of previously built yksiö, therefore the law should include tax benefits to join the existing studios apartments to adjacent dwellings to create wider apartments and try to eliminate them from the market. 20 sqm dwellings should be allowed only in student housing in semi shared solution so that the building could change function generating apartments that are at least 40/45 sqm.
- Kansainvälisen kaupankäynnin tulee normalisoitua.
- lainojen korot kun laskevat niin alkanee taas normalisoitumaan
- Sihadanteet parantua huomattavasti
- kunnat ja kaupungit vetureiksi
kestävyyden pilottiprojekteja esim. kiertotalouteen liittyen nyt, kun ei ole muuten niin kiireistä
- Usko tulevaisuuteen takaisin. Valitettavasti nykyinen hallitus ei tätä edistä.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Usko tulevaisuuteen takaisin. Valitettavasti nykyinen hallitus ei tätä edistä.
- Talousnäkymät parantua, lainansaannin parantua, korot laskea.
- Investointirohkeuden tulee nousta. Korot laskuun, niin asuntotuotanto alkaa. Mutta on kyllä niin paljon epävarmuuksia, että vaikea sanoa.
- Hallituksen pitäisi puuttua rakentamisen lamaan ja käynnistää rakennushankkeita.
- "PKS tarve kohtuuhintaisille asunnoille"
- We need to get more renovation / urban renewal projects if not enough new projects are planned.
- Yhteiskunnan ilmanpiirin pitäisi muuttua positiivisemmaksi, jotta esim. asunnonostointi heräisi uudelleen. Tämä vaatisi tietysti hyvin laajaa muutosta ulkopoliittisesti. Valtion tukemaa asuntotuotantoa (kaupunkien vuokra-asunnot, asumisoikeusasunnot ym.) pitäisi lisätä.
- Valtion tukea asuntotuotantoon.
- Hallitus vaihtoon, kulttuurialan arvostus ylös, Trump ja Putin kuriin, Ukrainan ja Gazan sodat saatava loppumaan.
- Ukrainan sodan loppuminen, sotakorvaukset Ukrainalle.
- Korkotason tulee tulla alas ja markkinoille luottamusta.
- En osaa sanoa
- Luottamus talouteen paremmaksi. Uusien asuntojen hinnan lasku tai ihmisten ostovoiman kasvattaminen tai palkkojen korottaminen.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Luottamus talouteen paremmaksi. Uusien asuntojen hinnan lasku tai ihmisten ostovoiman kasvattaminen tai palkkojen korottaminen.
- Suhdanne nousuun
- Tämä toksinen alihintakilpailutus pitäisi kieltää, miksi aina arkkitehtien selkänahasta pitää repiä huonoina aikoina? Lama on aina lama eikä siihen auta, että hinnoitellaan arkkitehtien työ niin alas että se ajaa yritykset ahdinkoon ja edelleen laskee palkkoja ja työn hintaa. Jokin säädös siihen, ettei alihinnoiteltuja tarjouksia menisi mukaan tarjouskilpailuihin. Lisäksi tuntuu että Arkkitehteja valmistuu liikaa, hyvä että nyt koulutetaan enemmän, mutta tutkimusten mukaan nykyiset koulutusmäärät jo korvaavat eläköityvän massan, mitä sitten tapahtuu kun koulutusmäärät pysyvät korkealla ja työpaikkoja ei ole enää täytettäväksi?
- Talouden tilan tulisi parantua ja sijoitusympäristön selkiintyä (tariffit, korkohorisontti, valtion toimet), jotta rakentamiseen ryhtyminen olisi kannattavaa.
- Inflaation nousun loiveneminen, Euroopan keskuspankin ohjauskorkojen laskeminen ja maailman poliittisen tilanteen viileneminen. Konkreettisenä ehdotuksena: Ryhmärakentamista voisi kampanjoida edullisempaan uudisrakentamisen muotona, ehkä siten saataisiin samalla monipuolisempaa ja ylipäänsä laadukkaampaa asuinrakennuskantaa Suomeen. Ei varmasti koko rakennusala saadaan näin nousuun mutta auttavia askeleita.
- Suomen saada aikaan talouskasvua. Kyse ei ole enää mielestäni globaalista talouden kyykkäämisestä sillä käsittääkseni arkkitehtien työllistymistilanne on parempi muissa maissa.
- Kv. markkinoiden rauhoittuminen = investoinnit käyntiin. Rauha Eurooppaan, ukrainan jälleerakennus käyntiin.
- Nyt pitää panostaa kunnan ja valtion rakennusten saneeraamiseen, ja tuettuun asumiseen. Kunnat voisivat lainoittaa rakennushankkeita lyhyillä ylimenolainoilla, esim ryhmärakentamista. Perheasuntoja tarvitaan Helsingissä edelleen. Arkkitehtien pätevyysien hankkimista tulisi tukea TE-toimiston puolelta rahallisesti, ja SAFA voisi järjestää kursseja joilla haetaan pätevyyskursseja. Siis vain (työttömille) arkkitehteille suunnattuja tieteenkin. Näitä tarjottava hankintapalveluina työvoimaviranomaiselle. Siten arkkitehdit työllistyvät ja pätevyyskursseilla varustettua työvoimaa on saatavilla kun sitä tarvitaan. Lisäksi työttömille arkkitehteille tulee tarjota rekrykoulutuksia ja maksuttomia pätevyyskursseja ja lisäkoulutuksia. Aihepiiri valittava tarpeen mukaan, mutta ainakin elinkaarilaskennalle tarvetta, mitä arkkitehdit voisivat tehdä, ja tietysti korjausrakentamisen erilaiselle osaamiselle. Rahoitusta pitäisi saada alan ulkopuolelta, jotta suunnittelua voitaisiin aloittaa etupainotteisesti ennen kuin suhdanne kääntyy nousuun. Näköpiirissä on esimerkiksi Ukrainan jälleerakentaminen, ja tässäkin voisimme jo järjestäytyä ja SAFA voisi toimia kokoojana. Tästä järkyttävän suuresta ja tarpeellisesta hankkeesta emme me suomalaiset arkkitehdit halua jäädä sivuun. Meidän täytyy olla niissä pöydissä missä asiaa suunnitellaan, tai mieluiten jopa kasta ne pöydät ja kutsua muut osapuolet.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Nyt pitää panostaa kunnan ja valtion rakennusten saneeraamiseen, ja tuettuun asumiseen. Kunnat voisivat lainoittaa rakennushankkeita lyhyillä yllimenolainoilla, esim ryhmärakentamista. Perheasuntoja tarvitaan Helsingissä edelleen. Arkkitehtien pätevyyksien hankkimista tulisi tukea TE-toimiston puolelta rahallisesti, ja SAFA voisi järjestää kursseja joilla haetaan pätevyyksiä. Siis vain (työttömille) arkkitehdeille suunnattuja tietenkin. Näitä tarjottava hankintapalveluina työvoimaviranomaiselle. Siten arkkitehdit työllistyvät ja pätevyyksillä varustettua työvoimaa on saatavilla kun sitä tarvitaan. Lisäksi työttömille arkkitehdeille tulee tarjota rekrykoulutuksia ja maksuttomia pätevytymis ja lisäkoulutuksia. Aihepiiri valittava tarpeen mukaan, mutta ainakin elinkaarilaskennalle tarvetta, mitä arkkitehdit voisivat tehdä, ja tietysti korjausrakentamisen erilaiselle osaamiselle. Rahoitusta pitäisi saada alan ulkopuolelta, jotta suunnittelua voitaisiin aloittaa etupainotteisesti ennen kuin syhdanne kääntyy nousuun. Näköpiirissä on esimerkiksi Ukrainan jälleenrakentaminen, ja tässäkin voisimme jo järjestäytyä ja SAFA voisi toimia kokoojana. Tästä järkyttävän suuresta ja tarpeellisesta hankkeesta emme me suomalaiset arkkitehdit halua jäädä sivuun. Meidän täytyy olla niissä pöydissä missä asiaa suunnitellaan, tai mieluiten jopa kasta ne pöydät ja kutsua muut osapuolet.
- Rakentamisen rahoitusta pitää saada taas virtaamaan tänne Suomeen. (itäraha puuttuu nyt markkinoilta niin sen vaikutusta voi vain arvailla)
Julkisen rahoituksen puolella leikkaukset eivät ainakaan vauhdita julkisrahoitteisten rakennushankkeiden aloittamista.
Korjausrakentamista voisi elvyttää esim. verohelpotuksin, jotka toimisivat samalla porkkanana.
Rakennusten suojelu sinällään on hyvä asia, mutta tuottaako se joka kerta hyviä asioita vai jättääkö se rakennuksia tyhjilleen vaille käyttöä rapistumaan... en tiedä mutta siltä se välillä vaikuttaa. Voisiko vanhoille rakennuksille antaa uutta elämää jos niihin voisi enemmän tehdä uuden toiminnan vaatimia muutoksia? Pitäisikö kaavoituksen joustaa enemmän rakennuksen käyttötarkoituksen muuttamisen kohdalla?
- Maailmantalouden pitäisi muuttua ja resurssien pitäisi keskittyä olevan rakennuskannan muokkaamiseen. Uudet ajattelumallit.
- Korkojen pitää laskea ja yleisen luottamuksen talouteen ja työllisyyteen palaututtava, inflaatio saatamaan talttumaan ja ostovoima nousemaan.
- Jakaa töitä tasaisemmin (toimistoissa) ja lopettaa firmojen välinen palkkioiden poljenta.
- Valtion tuki, ara-rakentaminen, investointien mahdollistaminen

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Valtion tuki, ara-rakentaminen, investointien mahdollistaminen
- Pitäisi tukea ARA-rakentamista eikä lakkauttaa tuki. Muutenkin valtion kannattaisi tukea rakentamista huonon taloustilanteen aikana.
- Kilpailuttamiseen tulisi saada jotain järkeä. Tällä hetkellä toimistot tarjoavat räikeään alihintaan hankkeita, joka ajaa työntekijät kovalle ja heikentää lopputulosta. Palkat junnaavat samalla kun kulut kasvavat. Lomautuksia ja irtisanomisia tapahtuu laajalti edelleen. Uusia projekteja ei aloiteta. Arkkitehtien päättäntävaltaa on lisäksi poljettu - alan arvostus on oman näkemykseni mukaan melko alhaista. Arkkitehtien tulisi vaatia parempaa! Työn laatu on heikkoa ja urakoitsijat tekevät lopulta ne tärkeätkin päätökset. Jokaisella työntekoon intohimoisesti suhtautuvalla, innovatiivisella ja uudistusintoisella arkkitehdillä on hankalaa. Omia arvoja joudutaan kiertämään, kun työnantajat ottavat mitä epäeettisempiä hankkeita vain pitääkseen firman pystyssä. Tarvitaan pidemmälle tähtääviä näkökulmia - rakentamisessa tulisi katsoa vähintään 200 vuoden kiikareilla!
- Poliittisten voimasuhteiden vaihtuminen valtion ja kuntien johdossa. Asumisoikeuden valtion korkotuen palauttaminen. Helsingissä Hitas-tuotannon palauttaminen.
- Toteuttaa pienempiä kokonaisuuksia ja löytää kohtuuhintaisen rakentamisen malli
- Pitäisi pyrkiä pois jäätävästä alihankinnan alihankinta-ajattelusta ja keskittää resurssit yksinkertaisempiin rakenteisiin. Projekteihin tulee jatkuvasti lisää välikäsiä ja jokainen haluaa siivun omaan taskuunsa. Itse rakentamiselle ja suunnittelulle jää yhä vähemmän ja laatu on koko ajan huonompaa!
- Yleinen tilanne vaikuttaa, valtio/kunnat tuki (rakennuttaminen) auttaisi
- Lisää julkista asuntorakentamista ja kaikkien tahojen korjaus- ja täydennyshankkeisiin panostamista. Julkisen organisaation koko ja tehtävät tulisi tarkistaa - onko liikaa väkeä ja mielipiteitä?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Lisää julkista asuntorakentamista ja kaikkien tahojen korjaus- ja täydennyshankkeisiin panostamista. Julkisen organisaation koko ja tehtävät tulisi tarkistaa - onko liikaa väkeä ja mielipiteitä?
- Hallitus vaihtoon
- Laaja-alaisia (valtiotason) päätöksiä, joilla saadaan kuluttajien luottamus nousemaan. Sitä kautta pyörät lähtevät pyörimään.
- Valtioiden ja kuntien pitäisi rakentaa kun työvoimaa löytyy
- Suomi nousuun. Verotuksen ja tukien karsiminen. Sosiaalitukien ja em kustannusten rankka perkaaminen. YEL remontti. Yrittäjyyden edellytysten lisääminen.
- Ainakin ammatin arvostus kuntoon alan sisällä, hintojen ja palkkojen polkemiselle on tultava loppu!
- Korot alas
- Availability of study programs on AI for architects and engineers; increasing of the interest in design / conducting projects abroad as well as in dealing with the foreign clients, demonstrated by the local architecture offices; local job market could improve openness to the foreign specialists.
- Ihmisten luottamus tulevaisuuteen pitäisi saada palautettua. Liittyy kansainväliseen tilanteeseen. Vaikea kysymys. Toisaalta epävarmuus ja pettymykset sijoitusmarkkinoilla saattavat saada sijoittajat palaamaan asuntosijoittajiksi yllättävänkin nopeasti. Jos ihmiset eivät yleisen epävarmuuden vuoksi uskalla ostaa asuntoja kovan rahan markkinoilta, valtion vuokra-asuntotuotantoa tai asumisoikeusrakentamista pitäisi ehkä tukea. Muutoin voidaan olla pian tilanteessa että pääkaupunkiseudulla kasvanut kysyntä nostaa jyrkästi asuntojen hintaa ja kysyntään ei pystytä riittävän nopeasti vastaamaan.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Ihmisten luottamus tulevaisuuteen pitäisi saada palautettua. Liittyy kansainväliseen tilanteeseen. Vaikea kysymys.
Toisaalta epävarmuus ja pettymykset sijoitusmarkkinoilla saattavat saada sijoittajat palaamaan asuntosijoittajiksi yllättävänkin nopeasti.
Jos ihmiset eivät yleisen epävarmuuden vuoksi uskalla ostaa asuntoja kovan rahan markkinoilta, valtion vuokra-asuntotuotantoa tai asumisoikeusrakentamista pitäisi ehkä tukea.
Muutoin voidaan olla pian tilanteessa että pääkaupunkiseudulla kasvanut kysyntä nostaa jyrkästi asuntojen hintaa ja kysyntään ei pystytä riittävän nopeasti vastaamaan.
- Rakennusliikkeet ja asiakkaat ovat varovaisia jolloin hankkeita ei saada käynnistymään. Nyt on jo esimerkkejä että hankekokoja on pienennetty (kun niitä on viime vuodet lähinnä kasvatettu) joten sitä kautta voisi tulla helpotusta hankkeiden käynnistämiseen.
- Korkojen lasku, suunnittelun ja rakentamisen suoraviivaistaminen (aikaa ja rahaa kuluu rakentamisessa erilaisten kriteeristöjen byrokratiaan ja niihin liittyvien uusien konsulttien käyttöön)
- Keynesläisittän valtion elvytystä eli julkista rakentamista pitäisi olla enemmän.
Isommassa kuvassa suomalaiset rakennusliikkeet saisi kansallistaa. Kiinteistöalan pitäisi olla samanlainen perusoikeus kuin vesi, eli ei markkinavoimien riepotehtavissa.
- Suhdanteen tulee parantua, jotta rakennusprojektit uskalletaan käynnistää
- Olisi hyvä löytää uusia vaihtoehtoja kohtuuhintaiseen rakentamiseen nyt alasajettujen väylien tilalle, jotta saataisiin ratkottua useita ongelmia kerralla
- Venäjän sota päättyy ja Trump lopettaa pelleilyn.
- Yleisen suhdanteen tulisi muuttua paremmaksi. Globaalit muutokset ja linjaukset vaikuttavat niin, ettei niihin Suomessa paljon pystytä vaikuttamaan. Tilaajien ja rakennuttajien tulisi rohkeammin aloittaa rakentamista suhdanteesta huolimatta.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Yleisen suhdanteen tulisi muuttua paremmaksi. Globaalit muutokset ja linjaukset vaikuttavat niin, ettei niihin Suomessa paljon pystystä vaikuttamaan. Tilaajien ja rakennuttajien tulisi rohkeammin aloittaa rakentamista suhdanteesta huolimatta.
- Valtion ja kuntien tulisi rakentaa asuntoja. Välimalli hitas/aso tilalle tulisi kehittää asap.
- Investoinnit rakentamiseen pitää saada houkuttelevaksi
- Julkisia hankkeita edistettävä
- Julkisen hankintaosaamisen kehittäminen. Riittää että yksi epätoivoinen tai pakkoraossa oleva toimisto tekee alihintaisen suunnittelutarjouksen ja useimmiten sen myös saa, koska hinta on liian usein määräävä kilpailutuskriteeri. Se polkee paitsi alan hintoja, myös ajaa hankkeet ongelmiin kun tarjotulla tuntimäärällä ei suunnittelutyötä voi hyvin tehdä. Alihintaisten tarjoukset pitäisi automaattisesti hylätä. Moni tarjouspyyntö vedetään myös muotovirheiden takia pois, mikä teettää tarjoajilla paljon turhaa työtä.
- Kannustimia korjausrakentamiseen, lisäkustannuksia purkamiseen.
- -
- Esim. edulliset lainat ympäristökestävään rakentamiselle
- Epävarmuudet maailmalla pitäisi saada taltutettua.
- Rakentamisen laatua pitää parantaa > arkkitehdin vaikutusmahdollisuuksia pitää kasvattaa. Rakentamista ei pitäisi ohjata vain ainoastaan rakennusliikkeet.
- Kuntien tulisi panostaa laadukkaaseen suunnitteluun kuristavan hintakilpailuttamisen sijaan.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Kuntien tulisi panostaa laadukkaaseen suunnitteluun kuristavan hintakilpailuttamisen sijaan.
- Palata takaisin aikaan, jolloin pienetkin toimistot pystyivät tarjoamaan julkisiin hankkeisiin. Polarisoituminen isoiksi konsulttiyhtiöiksi ei johda mihinkään. Lähinnä siihen, että Suomessa ei tarvitse kohta enää keskustella arkkitehtuurista ollenkaan, koska se tulee katoamaan hintakilpailun ja "kiinteistökehityksen" syöveireihin. Laatu- ja referenssi- sekä pätevyysvaatimuksia tulee keventää siten, että tarjoajiin saadaan monipuolisuutta. Rakennusten purkaminen on myös saatava loppumaan. Purettavien rakennusten korjaus- ja muutossuunnittelu takaisi arkkitehdeille työtä myös aikoina, kun uudisrakentaminen pysähtyy.
- Kohtuuhintaiseen asumiseen pitäisi kohdentaa resursseja PK-alueella.
- Voitaisiin nähdä tilanne myös arkkitehdin muuttuvan tehtäväkentän kannalta ja pyrkiä löytämään uusia / toisenlaisia työtehtäviä. Uudisrakennusten suunnittelu arkkitehtien päätehtävänä voitaisiin jo nähdä vanhentuneena ajatuksena.
- ihmisten luottamus omaan talouteen (joka johtaisi asuntokaupan piristymiseen) tarvitsee tukea valtion ja kuntien politiikasta
- Panostaa korjaamiseen ja paikallisten ekosysteemien vahvistamiseen
- A) Markkinan kehitykseen emme voi vaikuttaa kuten korot, rakennusmateriaalien hinta, investorien tuottovaateet (heidän business)
B) Kuitenkin hankkeita kannattaa kehittää, jotta valmiutta olisi, kun markkinat kääntyvät.
- Economical confidence and more investments, but meanwhile it would be important to have more public-funded projects orders.
- Talouden elpyminen, korkojen lasku, yleisen luottamuksen parantuminen. Asuntomarkkinoiden piristyminen, Trampin järkevöityminen. Julkisen sektorin pitäisi nyt investoida ja peruskorjata enemmän kun suhdanteet sallivat ja työvoimaa on saatavilla.
- Sotien päättyminen, trump jne kuriin. Ihmiset asuntokaupoille jne tarve uusille asunnoille jne..

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Sotien päättyminen, trump jne kuriin. Ihmiset asuntokaupoille jne tarve uusille asunnoille jne..
- Reaalipalkkojen parantaminen eli maksukyvykkyys
- Rauha Ukrainassa, ennakoitavuus (vrt. Trumpin tullit), korkojen lasku
- Yhdyskuntasuunnittelusta ja kaavoituksesta sekä niiden merkityksestä kuntatalouteen ja veronmaksajille tulisi keskustella avoimemmin. Rakentamisen suhdanne on muutakin kuin rakennusliikkeiden ja sijoittajien projektien huono tilanne. Safan pitäisi olla perillä yhdyskuntasuunnittelun alalle hiipineistä suurista jo demokratiakaan heikentävistä muutoksista. Kaavoitusta ohjaillaan helposti palvelemaan joidenkin yksittäisten toimijoiden etua yleisen edun kustannuksella. Kaavoituksen johtaviin virkoihin kunnissa valitaan yleensä sopivimmat ei pätevimmät, eikä virat ole enää välttämättä julkisessa haussa lainkaan. Tällä ilmiöllä on iso merkitys ja työnjohdollinen rooli kunnan kaavoitustoimen ja päätöksenteon ohjailussa.
- Väestökehityksen syvälinen muutos ja oikeat ja aidot panostuksen maahanmuuttajaystävällisyyteen sekä maahanmuuttajien integroimiseen. Jos väestö vähenee, kuten se nyt valtakunnan tasolla tekee, ei rakentamiselle ole tarvetta, vaan uusi asumisrakentaminen vähentää nykyisten kiinteistöjen arvoa. Se mitä nyt nähdään taantuvissa seutukaupungeissa, tulee tapahtumaan yllättävän pian nykyisissä "kasvukeskuksissa". Maakunnat eivät enää tuota väestöä kasvukeskuksiin, vaan ne on imuroitu tyhjiin. Lapsia ei synny.
- Valtiolla ja kunnilla on mahdollisuus vähän haastavampiin tai uudenlaista lähestymistapaa vaativiin suunnittelukilpailuihin nyt, kun niin paljon suunnittelijoita on työttömänä tai vähälle työllä. Lisäksi tutkimustyöhön keskittyminen saattaisi vauhdittaa suhdanteesta palautumista.
- Sisämarkkinat kuntoon, ei leikkauksia
- Julkiset hankkeet pitää saada käyntiin, asuntotuotanto tulee aikanaan perässä.
- Maan ilmapiiri on huono, jatkuvasti puhutaan leikkauksista ja ihmiset kokevat tulevaisuuden aiempaa epävarmempana mm. työllisyyden suhteen. Hallitus ei ole onnistunut esittämään positiivista visiota tulevaisuudesta, pelkästään negatiivista viestiä ja puhetta sinnittelystä kunnes jokin määrittelemätön parempi aika koittaisi, mutta tuosta paremmasta ajasta ei ole kuvaa.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Maan ilmapiiiri on huono, jatkuvasti puhutaan leikkauksista ja ihmiset kokevat tulevaisuuden aiempaa epävarmempana mm. työllisyyden suhteen. Hallitus ei ole onnistunut esittämään positiivista visiota tulevaisuudesta, pelkästään negatiivista viestiä ja puhetta sinnittelystä kunnes jokin määrittelemätön parempi aika koittaisi, mutta tuosta paremmasta ajasta ei ole kuvaa.
- Rakennusalalla tulisi tapahtua tuottavuusloikka ja arkkitehtien pitäisi pysyä mukana tässä. Monialatoimistot eivät kuitenkaan mielestäni ole ratkaisu vaan juurikin pienempiä ketterämpiä toimijoita tarvitaan. Digiosaamista olisi järkevää jakaa avoimemmin jotta kymmenet toimistot eivät joudu kaikki tekemään samaa työtä esim ohjelmistojen kehitystyön kanssa. Julkiset tahot ovat avainasemassa suhdanteen tasauksessa mutta myös laadukkaamman rakennetun ympäristön rakennuttajina. Kunnallisilta vuokratolotoimijoilta tulisi voida vaatia parempaa asumisen laatua ja monipuolisempaa asuntojakaumaa, jos näitä halutaan myös yksityisiltä rakentajilta. Asemakaavoitukset tarvitsevat kunnian palautuksen ja se ei tapahdu jos muutosta ei tapahdu sisältä päin. Nyt kaavoitetaan grynderien ehdoilla ja käytetään kaavatyössä lähes yksinomaan konsultteja. Olisi tehokkaampaa ja järkevämpää kaavoittaa sujuvammin kaavoitusarkkitehtien toimesta. Nyt kuntien rahoja käytetään satoja tuhansia erilaisiin viitesuunnitelmiin ja yleissuunnitelmiin tai kilpailuihin mutta aidosti hyvää rakennettua ympäristöä ei ole kaavoitettu vuosikausiin.
- Alueiden yleissuunnittelua tällä välin korkeamman suhdanteen pohjaksi.
- Yleisen kustannustason lasku suhteessa palkkoihin Suomessa. Kiinteistöjen kulut ovat karanneet liian korkeiksi suhteessa käytössä olevaan varallisuuteen.
- Esim. MAL-sopimus silkkaa utopiaa joka ei ota markkinavoimia huomioon
- Korot saatava laskemaan.
- Valtion investoinnit
- Yleinen kansainvälisen poliittisen tilanteen vakauttaminen. Julkiset investoinnit. Talousnäkömien paraneminen.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

17. Mitä mielestäsi pitäisi tapahtua tai tehdä, jotta rakentamisen suhdanne saadaan kääntymään? (Kaikki vastaajat)

- Yleinen kansainvälisen poliittisen tilanteen vakauttaminen. Julkiset investoinnit. Talousnäkökymien paraneminen.
- Asuntokaupan vilkastuminen uudistuotannon osalta. Tarkoittaako se hintojen alennusta vai ylipäättään vakaamman maailmantalouden tai mitä, en osaa ottaa kantaa.
- Asuntorakentamisen normalisoitua.
- Kuluttajien luottamuksen kääntyminen nousuun
- Investointeja julkisella puolella
- Julkisen puolen toimia tarvitaan että hankkeet lähtee liikkelle, mutta epävarmuus kaikesta tekee sen ettei investointipäätöstä synny.
 - onko tulevaisuudessa työvoimaa
 - mikä on veropohja
 - mitä pitää vielä karsia toiminnassa

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Arkkitehteja tulee puolustaa kriisien aikana. Hyvä esimerkki on arkkitehtien intensiivinen työ julkiselle sektorille viime sodan aikana. Sen työn loi pohjan nopealle jälleenrakennukselle.
- Arkkitehdit ajavat itseään tällä hetkellä palkkakuoppaan tarjoamalla liian halvalla hankkeita. Olen jopa kuullut, että joitakin otetaan toimistoihin ilmaiseen harjoitteluun. Tilanne on johtanut myös siihen, että moni nuori arkkitehti pohtii sitä, onko oikealla alalla. Tilanne on tällä hetkellä kaikinpuolin hankala.
- Yritysfuusiot ovat merkittävä juttu ja eri firmoissa on todella kirjavaa käytäntöä. Vastuuhenkilönä toimimisesta työntekijänä on Suomessa huonosti oikeuskäytäntöä ja työnantajat, jotka ovat jatkossa isoja pohjoismaisia pörssiyrityksiä, pyrkivät jatkossa käyttämään tätä härskisti hyväkseen. Se on alan asiantuntijoiden kannalta ikävää, kun vastuut on laissa kirjattu henkilökohtaisiksi ja työnantajat eivät koe, että niiden ottamisesta pitäisi maksaa mitään. Mielestäni SAFA:n olisi syytä puuttua tähän, koska se johtaa siihen, että vastuutehtäviä hoitaa vain sellaiset ihmiset, jotka eivät vastuitaan ymmärrä. Loput (jotka ymmärtävät) toimivat sitten erilaisissa johtamispositioissa, joissa heille itselleen ei ole kirjattu laissa tarkoitettua suunnittelijan vastuuta.
- 14. Kohta oli vähän hassu, itselläni on kädet täynnä mutta ei se tarkoita että koko toimistolla olisi.
- Safa voisi tarjota ilmaisia/edullisia koulutuksia/tietopankkeja huonon suhdanteen aikana, jotta alan toimijoiden osaamista ja saataisiin päivitettyä ja ylläpidettyä.
- Arkkitehtien viime vuosien työtilanteen huonontuminen sekä huomattava palkkakuoppa diplomi-insinööreihin nähden tulevat vähentämään alan houkuttelevuutta tulevaisuudessa
- Hintakilpailu on tällä hetkellä kova. Tarjouspyyntöjen laatupainotus vähentynyt tai tullut merkityksettömäksi, jos kaikki saa samat laatupisteet, jolloin tosiasiallisesti tarjouspyyntö muuttuu hintakisäksi.
- Sisäinen yhteistyö kaupungin eri osastojen välillä ei ole hyvää, eikä arkkitehdin mielipidettä arvosteta tai haluta kuunnella ollenkaan

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Sisäinen yhteistyö kaupungin eri osastojen välillä ei ole hyvää, eikä arkkitehdin mielipidettä arvosteta tai haluta kuunnella ollenkaan
- Arkkitehtuurin laatu vaihtelee hämmästyttävän paljon. Ns arkirakentamisen laatua nostettava.
- "Halpahallit" pois sotkemasta hinnoittelua -työn arvostus nousuun
- Kuntapuolelle ja kaavoitukseen suhdanteet eivät vaikuta yhtä paljon kuin yksityisiin arkkitehtitoimistoihin. Kestävät ratkaisut ja nyt viimeksi lainsäädännön muutokset ovat paljon merkittävämpiä. Lainsäädännön uudistuminen useassa vaiheessa aiheuttaa haasteita, nyt odotellaan alueidenkäyttölain pykälää... Lisää haasteita aiheuttaa kaavoituksen muuttaminen tietomallimuotoiseksi jo voimaan tulleiden pykälien mukaiseksi.
- Tarjouskilpailuissa on usein turhan tiukat kriteerit suunnittelijoiden nimeämiselle. Referenssejen kerääminen saattaa olla hyvin haastavaa, mikäli raamit ovat tiukat ja karsia turhaan kokeneitakin suunnittelijoita ulos tarjouskilpailuista. Nuorien suunnittelijoiden on haastavaa saada kyllin vaativista hankkeista referenssejä, jotta tarjouskilpailuun voi edes osallistua. Eikä niitä myöskään tule, jos vaativia tehtäviä ei pääse tekemään. Pitäisi voida luottaa, että jo arkkitehdin tutkinto antaisi edellytykset toimia erilaisissa hankkeissa riippumatta siitä, onko kyseessä koulu, asuinrakennus, julkinen tila tms. Liika erikoistumisen vaade sulkee ovia ja estää uusien ideoiden virtaamisen eri tyyppisiin hankkeisiin.
- hintakilpailu toimeksiannoista kamppailtaessa kireää.
- Rakennusosalalle koulutetaan liikaa väkeä: arkkitehtien määrä on ehkä sopiva, mutta rakennusarkkitehtikoulutus pitäisi lopettaa ja siirtää ne resurssit arkkitehtikoulutukseen. Pienen maan pitää keskittyä laatuun, ei määrään. Jos koulutuspaikkoja katsotaan joskus tarpeelliseksi lisätä, lisäys pitää tehdä arkkitehtikoulutukseen.
- huolestuttaa rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja arvoista piittaamattomuus, mutta samaan aikaan täysi antipatia keskustojen kuoleamisen osalta. Kaupungeissa valtaa pitävät vihaiset-vihreät ja vihertävät viranhaltijat tekevät kaikkensa keskustan liikkeen kurjistamiseksi. Tampere on muuttunut narkkarien mellastuskentäksi ja liikkeet kuppiloiksi, jotka nekään eivät kannata kun kansan syvillä riveillä ei todellakaan ole varaa juhlia kapakoissa, vain kotona vedetään kalsarikännejä markettikaljan voimalla.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- huolestuttaa rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja arvoista piittaamattomuus, mutta samaan aikaan täysi antipatia keskustojen kuoleminen osalta. Kaupungeissa valtaa pitävät vihaiset-vihreät ja vihertävät viranhaltijat tekevät kaikkensa keskustan liikkeiden kurjistamiseksi. Tampere on muuttunut narkkarien mellastuskentäksi ja liikkeet kuppiloiksi, jotka nekään eivät kannata kun kansan syvillä riveillä ei todellakaan ole varaa juhlia kapakoissa, vain kotona vedetään kalsarikännejä markettikaljan voimalla.
- Arkkitehdit voisivat paremmin nähdä omat mahdollisuutensa muissakin tehtävissä kuin pelkästään uuden rakentamisen mahdollistajina. Rakennetun ympäristön asiantuntijuus voisi olla muutakin.
- Kilpailuttajan pitäisi miettiä tarkemmin kriteereitä. Välillä tuntuu, että vaatimukset ovat kohtuuttomia kilpailutettavan hankkeen sisältöön nähden
- Koko ajan lomautusuhka, vaikka töitä on liikaa. Pakko tarjota halpaa ja pientä, työskentely on tilkkutäkkiä. Koskaan ei kiitetä, ainoastaan negatiiviset palautteet annetaan. Kaikki hallitusten ja päättäjien kokoontumiset ovat pyhiä päivämääriä ja suunnittelijat vaan joustavat.
- Suunnittelualan keskittyminen huonontaa itse arkkitehtuuria—jos totuttuja tapoja ei uudisteta, niin asuntorakentamisessa ei tapahdu parannusta.
- Arkkitehtialalla on aika surkea tilanne. On myös harmillista, miten eri alan yritykset ovat usein huonosti johdettuja ja työntekijöiden hyvinvointia laiminlyödään. On vaikea löytää sellaista paikkaa alalta, missä älykkäälle ja intohimoiselle osaajalle löytyisi innostava paikka. Nyt ei ole enää suojatyöpaikkojakaan. Monessa mielessä ala on pettymys, mutta toivoa en ole vielä täysin menettänyt. Ehkä ansiosidonnaisten päättymisen jälkeen on pakko alkaa yrittäjäksi, vaikka muiden elämäntilanteen haasteiden vuoksi se(kin) on haasteellista ja vaikuttaa vaikealta.
- Hintojen polkemiseen ei saisi kukaan alkaa.
- Näkymät ovat erittäin pessimistiset. Vaihtaisin alaa jos se 40+ työvuosien jälkeen olisi mahdollista
- Alihinnoittelu on edelleen karmea. Ehkä se on sitä pudotuspeliä kun hankkeita otetaan tehtäväksi tappiolla?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Alihinnoittelu on edelleen karmea. Ehkä se on sitä pudotuspeliä kun hankkeita otetaan tehtäväksi tappiolla?
- Maisema-arkkitehtien palkat ovat aivan liian matalat. Liiton pitäisi ajaa palkkojen nostamista systemaattisesti. Maisema-arkkitehdit ovat hankkineet haastavan koulutuksen ja he tekevät äärimmäisen tärkeää työtä.
- Itse toimin tällä hetkellä onneksi toimistossa, jossa tehdään julkista rakentamista, niin meillä tilanne on parempi
- Olen huomannut sellaisen ilmiön, että kun tehdään tarjouksia hankkeista, halvin saa projektin. Mutta tämä halvin on yleensä 30-50% halvempi kuin seuraava tai keskiarvo tarjoava. Projektit menevät sellaisille yritykselle, että tuolla tarjouksella ei saada varmasti edes työstä koituvia kuluja maksettua, vaan matala hinta on ns sijoitus, moni tekee ns referenssi shoppailua. Referenssishoppailua, eli että saavat hankkeen omiin referensseihinsä vaikka eivät siitä hankkeesta saisikaan paljoa rahaa, tekevät ne pienemmät yritykset, jotka joutuvat kilpailemaan fuusioituneiden yritysten kanssa, joilla on valtavat referenssit. Mietin, mitä tämä tarkoittaa tulevaisuuden kannalta kun asiakkaat ja tilaajat tottuvat halpoihin hintoihin ja hintoja tulee olemaan vaike perustella.
- Vaikea tilanne vastavalmistuneille ja valmistuville, kun töihin otetaan vain kokeneita työntekijöitä. Ei ole tarpeeksi lisäkoulutuksia tai vastaavaa kehittävää toimintaa lomautetuille ja työttömille
- Arkkitehtiutisissa oli aikoinaan esimerkkejä toteutuneista julkisista hankinnoista. Tässä suhdanteessa olisi hyvää keskustelun herättämistä. Alan keskittyminen on melkoista. Kokemusta löytyy pienestä ja keskisuuresta yrityksestä nykyiseen suureen monialayritykseen. Keskittyminen muuttaa alaa melkoisesti, osin positiiviseen, osin negatiiviseen suuntaan.
- Digitalisaatio on iso haaste ja joidenkin isojen tilaajien järjestelmät eivät ole valmiita siihen. 3D-/BIM-puolen koulutusta ei maisema-arkkitehdeille ole juuri ollenkaan.
- Vaikka asuntorakentamisen olisi vähän hiljentynyt paikkakunnallani on töitä (enemmän kuin ehdin tehdä) ja rahoitusta julkisella sektorin työpaikallani

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Vaikka asuntorakentamisen olisi vähän hiljentynyt paikkakunnallani on töitä (enemmän kuin ehdin tehdä) ja rahoitusta julkisella sektorin työpaikallani
- Julkisten hankintojen tarjousprosesseista on tullut kohtuuttoman työläitä, ja tilanne menee vain vuosi vuodelta pahemmaksi. Uskomaton määrä työtä menee hukkaan. Usein tilaaja ei näytä edes tiedostavan teettävänsä täysin turhaa työtä, joka kertaantuu tarjousten lukumäärällä. Tilaajan tulisi valmistella vähintään selkeä työohjelma, jota tarjoaja voisi täydentää ja ehdottaa muutoksia, jotka tuottavat lisäarvoa. Tuntuu, että tilaajaosaamista ei kouluteta tai kehitetä missään.
- In architecture a huge limitation in Finland is the language (as in other countries). Of course a foreigner living in Finland should learn Finnish language, but reaching a professional knowledge of the language takes many years. It is not attractive that SAFA does not have a constant amount of content in English, especially formation courses. As many of my foreigner colleagues, I feel more supported by TEK than SAFA since most of their communications are available in English. As a result, on the long run, you attract more architect from non-EU countries because they learn the language not for a will to communicate but for the need of the citizenship, while EU architects tend to move to other countries.
- -
- Meillä on yllättäen kyllä ollut koko ajan hyvin töitä. Täytyy olla kiitollinen. Ehkä johtuen siitä, että teemme monipuolisesti suunnittelua teollisuus-, liike-, asunto- ja julkiset rakennukset parissa ja lisäksi itse teen myös kaavoitusta. Ei ole ollut lomautuksia eikä irtisanomisia. Itse olin vuorotteluvapaalla, niin siinä oli toki sijainen. Ilmeisesti hän sai jäädä toistaiseksi vuorotteluvapaajakson jälkeen. Joten sillä oli työllistävä vaikutus.
- Rakennussuunnittelijoiden ammatillinen osaaminen ja moraali entistä useammin heikentynyt
- I am generally getting pessimistic about the future in the architecture and construction field, I don't know if there is still enough work in 10 years in Finland.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- I am generally getting pessimistic about the future in the architecture and construction field, I don't know if there is still enough work in 10 years in Finland.
- Tällä hetkellä tuntuu, että työmäärä on hyvin suuri, ylitöitä joutuu tekemään paljon. Toisaalta esim. kesän jälkeen ei ole tiedossa lainkaan hankkeita, minkä vuoksi yritykseen ei ole voitu ottaa enempää työntekijöitä.
- Infrahankkeet, koulu- terveysturvallisuus- yms. julkiset hankkeet pyörivät normaalisti niin kauan kuin voidaan investoida.
- Suuri pelko että arkkitehteja koulutetaan liikaa pidemmällä tähtäimellä. ilmeisesti parhaillaan koulutetaan tarpeeksi korvaamaan 2031 vuoteen mennessä tapahtuvaa eläköitymistä, mutta eikä jossakin vaiheessa pitäisi myös pudottaa koulutusmääriä (rakennusarkkitehtikoulutus)? Ettei käy kuten 90-luvun laman aikana tai nyt, jolloin vastavalmistuneet arkkitehdit eivät pääse oman alansa töihin?
- Alan näkymät ovat huonontuneet monella tapaa. Vapaita työpaikkoja ei ole ja arkkitehdin ja arkkitehtuurin rooli rakennusallalla huononee huononemistaan. Palkkioiden pieneneminen tilanteessa, jossa arkkitehteilta vaaditaan yhä enemmän ei ole kestävä. Lisäksi yrityksiin kohdistuvat vaatimukset esim liikevaihdon koossa tarjouskilpailuissa tekee pienille toimistoille mahdolltomaksi toimia ja ainoa tapa kasvaa on fuusioitua osaksi suurempaa yritystä, kuten viime vuosina on useasti tapahtunut. Lisäksi ammattijärjestömme ei tee riittäviä toimia ammattikunnan etujen eteen vaan keskittyy enemmän ajamaan rakennetun ympäristön etua.
- Julkisen hankinnan kilpailutusten referenssi- ja pätevyysvaatimukset usein käsittämättömiä: aito kilpailu rajoittuu!
- MIKSI TÄSSÄ KYSELYSSÄ EI EDELLEENKÄÄN VOI VASTATA OLEVANSA TYÖTÖN? ONKO TYÖTÖN TARPEETON? EIKÖ HUONO SUHDANNE NÄY ERITYISESTI TYÖTTÖMIEN ARKKITEHTIEN OSALTA?
- Ara-rahoituksen ehtojen kiristäminen oli kardinaalivirhe hallitukselta. Käytännössä se vain syvensi lamaa, kun hankkeet eivät saaneet rahoitusta ja niitä laitettiin jäihin. Itsekin jouduin vaihtamaan yksityiseltä sektorilta julkiselle, kun työt loppuivat. Minut oli kiinnitetty suureen asumisoikeushankkeeseen, joka ei saanut rahoitusta ja projekti ei koskaan käynnistynyt.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Ara-rahoituksen ehtojen kiristäminen oli kardinaalivirhe hallitukselta. Käytännössä se vain syvensi lamaa, kun hankkeet eivät saaneet rahoitusta ja niitä laitettiin jäihin. Itsekin jouduin vaihtamaan yksityiseltä sektorilta julkiselle, kun työt loppuivat. Minut oli kiinnitetty suureen asumisoikeushankkeeseen, joka ei saanut rahoitusta ja projekti ei koskaan käynnistynyt.
- Väite: tällä hetkellä palkataan (toimistoihin) ainoastaan "maskottikelpoisia" naisia. Haluaisin nähdä esimerkkejä että tämä ei pidä paikkaansa.
- Tilaajat hyväksyvät naurettavan halpoja tarjouksia, vääristää alan hintatasoa ja polkee palkkoja
- Alalla ja töistä on nyt kova kilpailu, myös toimiston sisällä. Tilaajat viivyttävät päätöksissä ja maksuissa, ja pyytävät lisäselvityksiä pro bono.
- Koko ala pitäisi radikaalisti uudistaa. Raatamisen kulttuuri, huonot palkat, huono, hidas tai jopa olematon urakehitys ei motivoi. Palkka ei vastaa työn kuormitusta ja vaativuutta, saati sitten niitä resursseja joita ammattilaiset laittavat kehittymiseensä. Lisälaskutus pitäis olla alalla normaali käytäntö. Meidän vaan oletetaan tekevän kaikki yllättävätkin muutokset samaan könttähintaan. Miten yhdestä maaman vanhimasta ja avostetusta ammatista on tullut tällaista kuraa?
- Arkkitehtuurista on tullut taloutta. Taloudesta ei sen sijaan koskaan automaattisesti seuraa arkkitehtuuria. Vanhat hyvät ajat ja hyvä ja huolellinen harkinta on mennyttä aikaa tässäkin ammatissa ja alalla.
- Fuusioita syytetään, mutta ainakaan suuret eivät polje hintoja ja johtamiseltakin vaaditaan parempaa laatua!
- Korjausrakentamisen työtilanne vaikuttaa olevan OK
- The construction industry could be more flexible and open for the specialists who speak Swedish. Currently it is a challenge to find a job in Finland without speaking fluent Finnish.
- Epävarmuutta on myös rakentamista rajoittavista määräyksistä tulevaisuudessa. Esim rakennusten hiilijalanjälki ja sen rajoittaminen mietityttää kaavoituksessa. Ja mikä tulee olemaan sen vaikutus rakentamisen hintaan ?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Epävarmuutta on myös rakentamista rajoittavista määräyksistä tulevaisuudessa. Esim rakennusten hiilijalanjälki ja sen rajoittaminen mietityttää kaavoituksessa. Ja mikä tulee olemaan sen vaikutus rakentamisen hintaan ?
Vai onko EU sittenkin purkamassa normeja ja vähentämässä rakentamisen ohjausta ?
- Julkisen sektorin hankintaa pitäisi ohjata (ja neuvoa). Toiminta on värikästä ja kunnat/tahot eivät osaa hankkia sitä mitä haluaisivat. Erityinen ongelma on referenssien vanheneminen liian nopeasti. Se johtaa isojen monikansallisten yritysten suosimiseen ja ajaa alas tavallisen kokoiset (pelkät) arkkitehti-toimistot. Toinen seuraus on eriarvoistuminen. Referenssien nopea vanheneminen esimerkiksi estää pidemmät vanhempainvapaat tai useamman lapsen saamisen ja tämä koskee yleisemmin naisia.
- Toivoisin lisää koulutuksia Ryhti-muutoksen vaatimuksista kaupunkisuunnittelupuolella. Aika heikkoa on sen puolen koulutustarjonta: paljon höttöä myydään kovilla hinnoilla.
- Arkkitehtien arvostus ja sananvalta suunnittelussa jokseenkin heikko. Monet rakennuttaja- ja tilaajat tahot unohtavat tai eivät välitä hyvästä arkkitehtuurista ja suunnittelun periaatteista ja yrittävät vain saada kustannukset mahdollisimman alas ja tuotot mahdollisimman ylös.
- Safan ja lainsäätäjän ja kaavoittajan ja arkkitehdin pitäisi olla paljon kunnianhimoisempia kestävä kehityksen mukaisen asuntorakentamisen ja maankäytön suhteen. Pihakansista ja 60-luvulka käyttöön otetuista väliaikaisiksi tarkoitetuista rakenteista ja teknisistä ratkaisuista tulisi luopua. Rakennukset tulisi suunnitella monisatavuosisiksi. Kaupunkeihin lisää katuvihreää ja lähipuistoja, jokaista kohtaa ei tulisi täyttää syvärunkoisilla kansipihaisilla taloilla.
- Suhdannetilanne saa toimijoita tarjoamaan työtään hintoja polkien.
- Huonolta näyttää, harkitsen kohta alanvaihtoa.
- Enemmän matalan kynnyksen mahdollisuuksia työllistyä vastavalmistuneena. Huolestuttaa nyt ja +-3 v valmistuneet, joiden ammattitaito ei pääse kehittymään.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Enemmän matalan kynnyksen mahdollisuuksia työllistyä vastavalmistuneena. Huolestuttaa nyt ja +-3 v valmistuneet, joiden ammattitaito ei pääse kehittymään.
- -
- - Koulutukset SAFA:n kautta ovat todella hinnakkaita. Osallistun sen takia mieluummin ulkomaisiin koulutuksiin.
- Alalla tapahtuvat yritysfuusiot vaikeuttavat markkinoiden toimivuutta, karsivat luovuutta ja monipuolisuutta. Samaa tapahtui Britanniassa, kun sielläkin luovuttiin taksoista. Vaikeissa markkinatilanteissa isot söivät pienet. Saksassa esimerkiksi sitä pidetään varoittavana esimerkkinä. Sen takia mm. siellä vastustetaan taksojen poistamista.
- Alaa koskeva tutkimus- ja kehitystyö: Yksi tärkeimmistä aiheista pitäisi olla rakennustransformaatio ympäristölle kestävään rakentamiseen. Periaatteessa teoreettisesti kaikki tieto on olemassa. edelleenkin rakennetaan kuten aina ja vuosikymmenien aikana ei ole mitään muuttunut. Vanhat periaatteet on mietittävä uudelleen. Tutkimus- ja kehitystyö on vietävä käytäntöön.
- Arkkitehdit tekevät keskimäärin liikaa työtä ei niin mahtavalla palkkatasolla.
- Julkisen puolen pitäisi tasata suhdanteiden vaihteluja.
- Huoli opiskelijoista: he vaikuttavat poikkeuksellisen kuormittuneilta. Valmistuminen viidessä vuodessa on kova tavoite, joka voi helposti johtaa siihen, ettei valmistuneilla ole lainkaan työkokemusta. Lisäksi nyt työtilanne on heikko. Opiskelijoiden tulevaisuudennäkymät eivät ole selkeitä.
- vaikka työtilanne on huono, resursseja ei pystytä käyttämään tutkimukseen ja kehittämiseen, tuntuu että odotellaan vanhojen aikojen palaamista
- Kannusteet pois suuryritysten muodostamisesta
- - Arkkitehtien Suomessa pitäisi ottaa vahvempi rooli rakennushankkeiden kehittäjänä niin rakenne- kuin hankkeiden rahoitus- ja tuottopuolella. Nyt, kun on heikko markkina, niin aikaa olisi viritellä tätä puolta.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- - Arkkitehtien Suomessa pitäisi ottaa vahvempi rooli rakennushankkeiden kehittäjänä niin rakenne- kuin hankkeiden rahoitus- ja tuottopuolella. Nyt, kun on heikko markkina, niin aikaa olisi viritellä tätä puolta.
- Arkkitehtien olisi hyvä päästä vahvemmin mukaan rakennusteollisuuden kehityshankkeisiin, jossa esim. esivalmistetut rakennusosat voivat muuttaa rakentamisen laatua, kustannuksia, vähentää rakentamisen riskejä ja nopeuttaa rakentamisen läpimenoaikaa.
- Arkkitehtitoimistojen isot fuusiot huonoja julkisen sektorin tilaajien kannalta, laatu laskee myös.
- Kaavoituksessa menee hyvin. Hakijoita on enemmän kuin koskaan aiemmin per vapaa paikka. Tosin hakijoista harvalla on vahvaa kokemusta kaavoituksesta. Jos tarve osaavalle ja kokeneelle, tarvitaan head hunttereita.
- Näköalaton ja ikävä
- On ollut upeaa huomata, miten maisema-arkkitehtuuri on otettu osaksi monialaista kaupunkisuunnittelua ja että viherrakenteelle annetaan arvoa.
- Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus ovat saaneet isomman roolin kuntien ja kaupunkien kehittämisessä, mutta samalla arkkitehtuuripuhe on siellä heikentynyt, ja kaavoittajien roolia ja vaikuttamista on tietoisesti madallettu organisaatioissa. Konsulttivetoinen kaavoitus tekee sitä mitä tilataan ja rakennussuojelun tila on heikko ja heikentyy uuden lain myötä. Edes maailmaperintökohteiden asiat eivät ole kunnossa. Irtisanomiset ja lomautukset uhkaavat kaavoittajia, jotka edes yrittävät toimia lakien mukaan. Hyvää ei enää saa edes esittää! Tähän on puututtava ja vietävä heikentynyt toimintaympäristön tila tiedoksi julkisuuteen.
- Palkkakehitys kurjistuu entisestään tämän suhdanteen aikana
- Byrokratiaa on edelleen paljon ja rakennuttajat haluavat tehdä kaiken niin halvalla kuin mahdollista, koska selvästi laatu ei ole mikään ostokriteeri asunnoille, paitsi ehkä keittiön kaapinovie suhteen, ja kunhan vesi ei sada sisään. Innovaatiot ovat vähissä sekä rakennusteknologiassa että suunnittelun aputyökaluissa. Suunnitellaan edelleen huonoilla ohjelmilla (kuten Revit) ja rakennetaan 1960-luvun betonielementtitekniikoilla.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

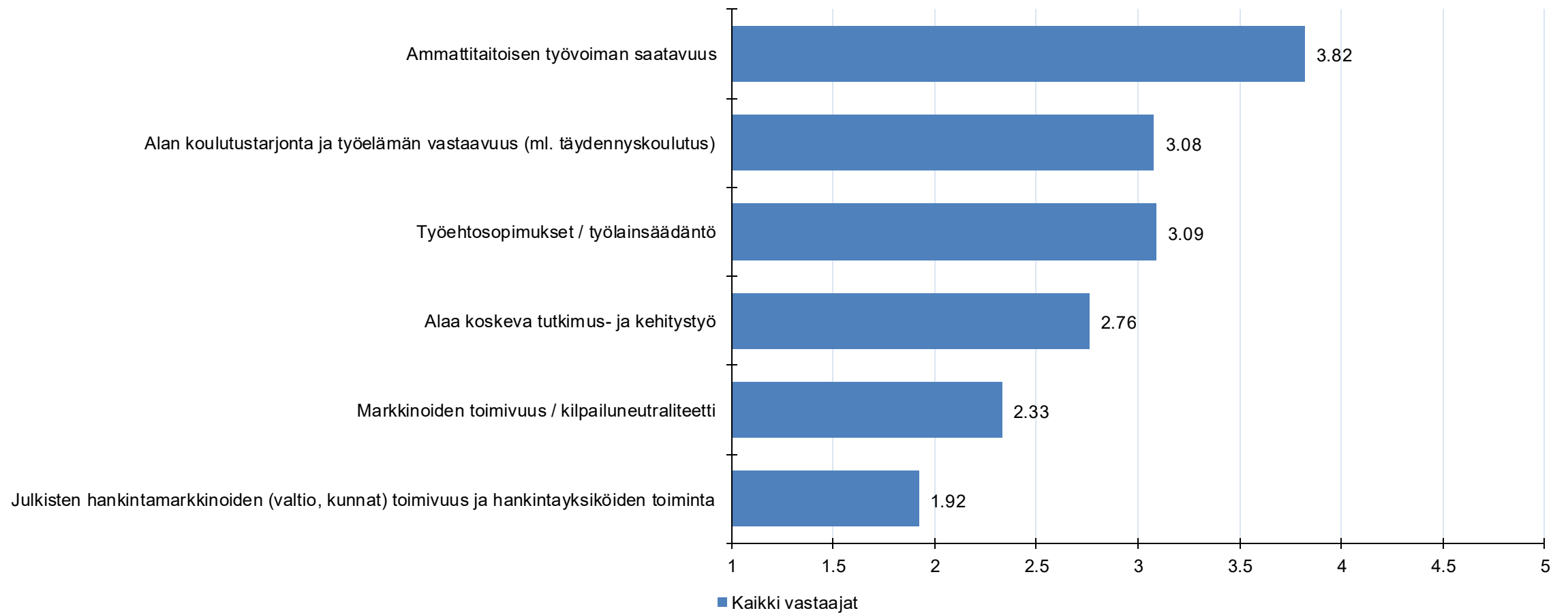
18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

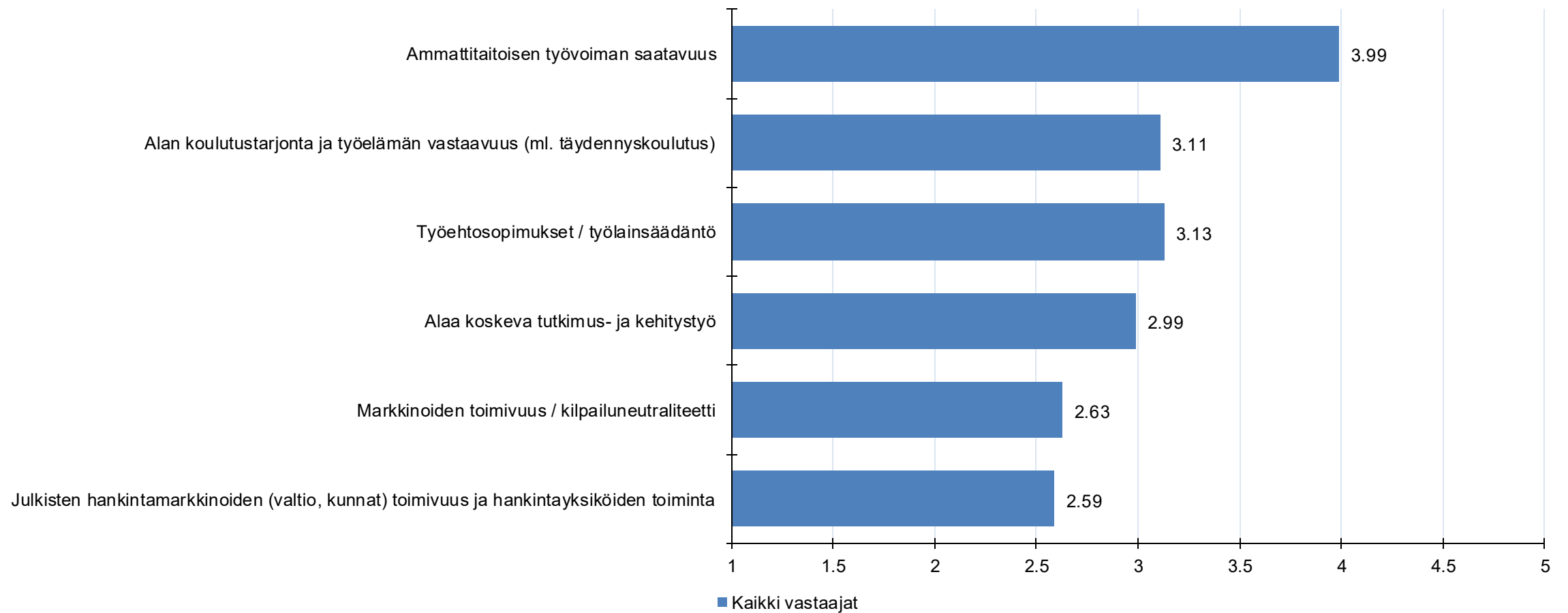
- Byrokratiaa on edelleen paljon ja rakennuttajat haluavat tehdä kaiken niin halvalla kuin mahdollista, koska selvästi laatu ei ole mikään ostokriteeri asunnoille, paitsi ehkä keittiön kaapinovien suhteen, ja kunhan vesi ei sada sisään. Innovaatiot ovat vähissä sekä rakennusteknologiassa että suunnittelun aputyökaluissa. Suunnitellaan edelleen huonoilla ohjelmilla (kuten Revit) ja rakennetaan 1960-luvun betonielementtitekniikoilla.
- Hankkeiden kilpailutus on osittain heikkolaatuista. Vaadittavia referenssejä on usein jopa mahdotonta täyttää. Hyvänä esimerkkinä Tampereen Sorin alueen suunnittelijahankinta jossa jopa yli puolet tarjoajista jätettiin ulkopuolelle mm Hennig Larsenin referenssit eivät riittäneet. Tämä kertoo mielestäni hankintaosaamisen heikkoudesta. Samoin usein vaaditut koulujen referenssit ovat kohtuuttomia ja suosivat tällä hetkellä isoja monialatoimistoja, joilla on usean eri arkkitehtitoimiston referenssit kerätty saman katon alle. Pienemmät yksinomaan arkkitehtitoimistot eivät pysty enää kilpailemaan näiden talojen kanssa. Arkkitehtuurin kannalta ei välttämättä kuitenkaan saavuteta parasta mahdollista tulosta.
- Arkkitehtien asema heikentyy jatkuvasti? Ja muun koulutuksen saaneet esiintyy arkkitehti-nimikkeellä. Siihen vois puuttua, koska voi vääristää monella tavalla kokonaiskuvaa, toimintaympäristöä ja heikentää myös syntyvien kohteiden laatua, koska aitoa arkkitehtinäkemystä ei ole siten projekteissa.
- Julkisissa kilpailutuksissa olisi aika antaa arvoa hyvän arkkitehtuurin eli aikaa kestävien ja kauniiden rakennusten toteutukselle pelkän mekaanisen osaamisen pisteytyksen sijaan. Arkkitehtuurikilpailujen kilpailusalaisuudesta tulee pitää tiukemmin kiinni. Alan asioille tulee saada lisää näkyvyyttä yleisessä mediassa ja toisaalta alan omaan mediaan pitää saada rehellistä kritiikkiä ja lisää moniäänisyyttä.
- Työskentelen infra-sektorilla ja siellä työllisyys on melko hyvä. Talotekniikalla sujuu heikommin ja sieltä on yrityksessämme osittain lomautettu tai irtisanottu henkilöstöä. Me emme kuitenkaan tee yhteisiä projekteja, emmekä tunne toisiamme, joten infran puolella olemme tuskin edes niistä tietoisia.
- PKS asumisen hinta edelleen huikea
- Toisinaan saattaa olla, että arkkitehtikunta ampuu itseään nilkkaan laatiessaan liian yksityiskohtaisia kaavoja.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Toisinaan saattaa olla, että arkkitehtikunta ampuu itseään nilkkaan laatiessaan liian yksityiskohtaisia kaavoja.
- Suunnittelun ylikapasiteetti aiheuttaa markkinahäiriöitä.
- Omalla alallani työpaikallani riittää töitä, mutta suhdanteen muuttuminen näkyy monella tapaa työympäristössä. Hankkeet ovat kilpailtuja, hinnat matalia ja monissa yksiköissä on vähemmän hankkeita. Lomautuksia ja irtisanomia ei ole näköpiirissä omalla alalla, mutta ympäröivät loma utukset ja irtisanomiset vaikuttavat tekemiseen.
- Julkisen puolen kehitystyö ja digitaalisuuden hyödyntöäminen on vielä kesken, eikä sieltä tule säästöä.
Ulkomaalaiset investoijat myös vetäytyvät , eikä ole lippulaiva hankkeita
Terapeuttiset tilan vaikutukset jää pois koska karsinta on liian rajuja.
Edetään armeijan parakki linjalla hivuttaen eteenpäin.

Kiitos!

koulutus@safa.fi